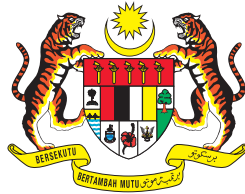

DEWAN UNDANGAN NEGERI KELANTAN

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan
Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi
Negeri Kelantan
Tahun 2011

LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan
Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi

NEGERI KELANTAN

Tahun 2011

Kandungan

PERKARA	MUKA SURAT
KATA PENDAHULUAN	vii
INTISARI LAPORAN	xi
BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI KELANTAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2011	
Pendahuluan	3
Objektif Dan Metodologi Pengauditan	4
Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2011	4
BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI	
Latar Belakang	7
Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri	7
Kumpulan Wang Disatukan	7
Wang Awam	8
Akaun Hasil Disatukan	11
Akaun Pinjaman Disatukan	18
Akaun Amanah Disatukan	19
Prestasi Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai	25
Penyata Prestasi Kewangan	26
Penyata Akaun Memorandum	27
Rumusan Dan Syor Audit	32
BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI	
Pencapaian Pelaksanaan Projek Pembangunan RMKe-10	35
Rumusan	37
BAHAGIAN IV - PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI NEGERI	
Latar Belakang	41
Penambahbaikan Pengurusan Kewangan Oleh Jabatan/Agensi Negeri	41

PERKARA	MUKA SURAT
Pelaksanaan Indeks Akauntabiliti (AI)	42
Objektif Pengauditan	43
Skop Dan Metodologi Pengauditan	43
Kawalan Utama	44
Penemuan Audit	55
Pemeriksaan Audit Mengejut	61
Penemuan Audit	61
Syor Audit	62
 BAHAGIAN V - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI	
Pendahuluan	67
Pengauditan Penyata Kewangan	67
Kedudukan Penyerahan Penyata Kewangan	67
Pengesahan Penyata Kewangan	68
Pembentangan Penyata Kewangan	69
Prestasi Kewangan	70
Rumusan Dan Syor Audit	73
 BAHAGIAN VI - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI	
Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri	77
Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri	77
 PENUTUP	 81
 LAMPIRAN	
I Sijil Ketua Audit Negara	85
II Pernyataan Pegawai Kewangan Negeri Dan Bendahari Negeri	86
III Penyata Kedudukan Kewangan	87
IV Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai	88
V Penyata Prestasi Kewangan	90
VI Penyata Akaun Memorandum	91
VII Nota Kepada Penyata Kewangan	92

Kata Pendahuluan

1. Perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 menghendaki Ketua Audit Negara mengaudit Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan mengemukakan Laporan mengenainya kepada Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong dan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Kelantan. Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong akan menitahkan supaya Laporan itu dibentangkan di Parlimen manakala Kebawah Duli Yang Maha Mulia Sultan Kelantan menitahkan untuk dibentangkan di Dewan Undangan Negeri Kelantan. Bagi memenuhi tanggungjawab ini, Jabatan Audit Negara telah menjalankan 2 kaedah pengauditan seperti berikut:

1.1. Pengauditan Penyata Kewangan – Pengauditan ini bertujuan untuk memberi pendapat sama ada Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun berkenaan menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan mengenainya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini. Pengauditan ini juga dibuat terhadap Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan Majlis Agama Islam.

1.2. Pengauditan Pengurusan Kewangan – Pengauditan ini bertujuan untuk menilai sama ada pengurusan kewangan di Jabatan/Agensi Negeri dilaksanakan mengikut undang-undang dan peraturan kewangan. Jabatan Audit Negara telah memperkenalkan Indeks Akauntabiliti (AI) pada tahun 2007 dan tahun 2011 adalah tahun kelima pelaksanaannya. AI diwujudkan bertujuan untuk membuat penilaian secara objektif terhadap pengauditan pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri bagi mengukur dan menambah baik kawalan pengurusan kewangan yang cemerlang. AI diberi penarafan berdasarkan kepada tahap pematuhan terhadap peraturan-peraturan kewangan berhubung dengan kawalan pengurusan, bajet, terimaan, perbelanjaan, kumpulan wang amanah/akaun amanah/deposit, aset dan stor, pinjaman, pelaburan dan penyediaan Penyata Kewangan. Dengan pelaksanaan AI ini, ia boleh membantu mewujudkan budaya kerja berasaskan amalan terbaik. Selain itu, budaya “**membetulkan yang biasa dan membiasakan yang betul**” bukan sahaja dapat mempertingkatkan kecemerlangan pengurusan kewangan Jabatan/Agensi malah aspek integriti, keutuhan dan akauntabiliti yang ditekankan oleh Kerajaan akan dapat dicapai.

2. Laporan saya mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Kelantan Tahun 2011 disediakan hasil daripada pengauditan yang dijalankan di beberapa Jabatan/Agensi Negeri sepanjang tahun 2011. Bagi tujuan pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2011, pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen yang berkaitan dengan pembayaran dan terimaan telah dijalankan di Pejabat Perbendaharaan Negeri.

3. Laporan saya mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Kelantan Tahun 2011 mengandungi perkara berikut:

- Bahagian I** - Pengesahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2011
- Bahagian II** - Analisis Kewangan Kerajaan Negeri
- Bahagian III** - Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri
- Bahagian IV** - Pencapaian Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri
- Bahagian V** - Penyerahan, Pengesahan, Pembentangan Penyata Kewangan Dan Prestasi Kewangan Agensi Negeri
- Bahagian VI** - Pembentangan Laporan Ketua Audit Negara Dan Mesyuarat Jawatankuasa Kira-Kira Wang Awam Negeri

4. Di samping memenuhi kehendak perundangan, saya berharap Laporan ini dapat dijadikan sebagai salah satu asas untuk memperbaiki segala kelemahan dan meningkatkan lagi tahap pengurusan wang awam. Ini penting untuk menjamin setiap Ringgit Malaysia yang dipungut dan dibelanjakan akan dapat menyumbang kepada pembangunan dan kesejahteraan hidup rakyat.

5. Pada pendapat saya, pencapaian kewangan Kerajaan Negeri dan tahap pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri Kelantan boleh ditingkatkan lagi dengan memberi tumpuan terhadap peningkatan hasil dengan mengenal pasti sumber-sumber baru dan mengurangkan tunggakan hasil. Selain itu saya juga ingin menggesa Kerajaan Negeri supaya memantapkan Pengurusan Kewangan di peringkat Jabatan dan Agensi khususnya dalam aspek pengurusan aset dan inventori sebagai persediaan awal ke arah dasar Kerajaan Persekutuan melaksanakan **Perakaunan Terakru** bermula tahun 2015. Pelaksanaan dasar Perakaunan Terakru ini menghendaki nilai semua aset kerajaan sama ada aset alih, tak alih dan aset hidup ditunjukkan sepenuhnya dalam Penyata Kewangan Kerajaan Persekutuan/Negeri.

6. Saya ingin merakamkan ucapan terima kasih kepada semua pegawai Jabatan/Agensi Negeri Kelantan yang telah memberikan kerjasama kepada pegawai saya sepanjang pengauditan dijalankan. Saya juga ingin melahirkan penghargaan dan terima kasih kepada pegawai saya yang telah berusaha gigih serta memberikan sepenuh komitmen untuk menyiapkan Laporan ini.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)
Ketua Audit Negara
Malaysia

Putrajaya
28 Mei 2012

Intisari Laporan

BAHAGIAN I - PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI KELANTAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2011

1. Penyediaan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun 2011 adalah baik. Kesemua angka dalam Penyata Kewangan dapat disahkan kerana dokumen sokongan yang mencukupi telah dikemukakan. Pada keseluruhannya Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan menunjukkan suatu gambaran yang benar dan saksama terhadap kedudukan kewangan Kerajaan Negeri bagi tahun berakhir 31 Disember 2011.

BAHAGIAN II - ANALISIS KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

2. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Kelantan pada akhir tahun 2011 secara keseluruhannya adalah memuaskan. Ini adalah disebabkan kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi Kerajaan Negeri telah mengalami peningkatan sejumlah RM86.17 juta atau 58.1% iaitu daripada RM148.30 juta pada tahun 2010 kepada RM234.47 juta pada tahun 2011. Kedudukan baki wang tunai Kerajaan Negeri telah menurun daripada RM131.97 juta pada tahun 2010 kepada RM123.14 juta pada tahun 2011. Pelaburan pada tahun 2011 telah meningkat sejumlah RM95 juta iaitu daripada RM16.33 juta pada tahun 2010 kepada RM111.33 juta tahun 2011. Penyata Prestasi Kewangan keseluruhan kewangan Kerajaan Negeri di mana hasil berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan tahun 2011 mencatatkan peningkatan iaitu daripada kurangan keseluruhan RM171.70 juta pada tahun 2010 kepada RM141.53 juta tahun 2011. Penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri pada tahun 2011 adalah Premium Tanah. Pada tahun 2011, Akaun Amanah Disatukan berbaki RM672.90 juta di mana Kumpulan Wang Amanah Awam merupakan komponen utama. Pinjaman boleh dituntut meningkat sejumlah RM59.37 juta iaitu daripada RM745.77 juta pada tahun 2010 menjadi RM805.14 juta tahun 2011. Tunggakan bayaran balik pinjaman daripada Agensi Negeri telah meningkat daripada RM120.36 juta pada tahun 2010 kepada RM141.95 juta tahun 2011. Pelaburan di Penyata Akaun Memorandum mengalami penurunan daripada RM38.88 juta pada tahun 2010 kepada RM13.49 juta tahun 2011. Seterusnya, hutang awam meningkat sejumlah RM27.85 juta iaitu daripada RM1.11 bilion pada tahun 2010 kepada RM1.14 bilion tahun 2011. Tunggakan bayaran balik hutang kepada Kerajaan Persekutuan juga turut meningkat daripada RM121.57 juta pada tahun 2010 kepada RM179.81 juta tahun 2011.

BAHAGIAN III - RANCANGAN PEMBANGUNAN KERAJAAN NEGERI

3. Prestasi Pelaksanaan Projek di bawah RMKe-10 tahun 2011 oleh Kerajaan Negeri adalah baik di mana pelaksanaan projek pembangunan bagi tahun 2011 telah mencapai 94.1% daripada jumlah projek yang dirancang manakala jumlah perbelanjaan yang telah direkodkan adalah 76.7% berbanding peruntukan diluluskan. Sejumlah 800 projek telah dirancang untuk tahun 2011 di mana 723 projek telah siap sehingga 31 Disember 2011, 30

projek sedang dalam pelaksanaan dan 47 projek belum dilaksanakan. Sejumlah RM188.57 juta telah diperuntukkan untuk projek pembangunan di Negeri Kelantan pada tahun 2011 bagaimanapun sejumlah RM144.66 juta telah dibelanjakan sehingga 31 Disember 2011.

BAHAGIAN IV - PENCAPAIAN PENGURUSAN KEWANGAN JABATAN/AGENSI NEGERI

4. Pencapaian pengurusan kewangan di Jabatan/Agensi Negeri Kelantan pada tahun 2011 secara keseluruhannya adalah baik. Hasil daripada pengauditan yang telah dijalankan pada tahun 2011 adalah didapati pencapaian pengurusan kewangan di 10 Jabatan/Agensi Negeri adalah pada tahap sangat baik, 10 Jabatan/Agensi Negeri adalah pada tahap baik manakala satu Jabatan adalah pada tahap memuaskan. Ini menunjukkan peningkatan pencapaian pengurusan kewangan berbanding pada tahun 2010 di mana hanya 4 Jabatan/Agensi Negeri yang diaudit adalah pada tahap sangat baik manakala 15 Jabatan/Agensi Negeri adalah pada tahap baik. Jabatan dan Agensi Negeri boleh mempertingkatkan pengurusan kewangan ke tahap yang lebih baik jika langkah-langkah penambahbaikan dijalankan oleh Jabatan/Agensi seperti mengadakan program latihan/kursus yang berterusan kepada pegawai yang terlibat dalam pengurusan kewangan agar mereka dapat meningkatkan pengetahuan dan kompetensi dalam melaksanakan tugas.

BAHAGIAN V - PENYERAHAN, PENGESAHAN, PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN DAN PRESTASI KEWANGAN AGENSI NEGERI

5. Pada umumnya, penyerahan Penyata Kewangan Agensi Negeri adalah memuaskan. Sehingga 27 Mei 2012, 18 daripada 22 Badan Berkanun Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan dan Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan telah dapat mengemukakan Penyata Kewangan Tahun 2011. Sebanyak 22 Penyata Kewangan tahun 2010 telah diberi Sijil Tanpa Teguran berbanding 17 Penyata Kewangan tahun 2009 telah diberi Sijil Tanpa Teguran dan 5 Sijil Berteguran. Bagaimanapun, dari segi pembentangan Penyata Kewangan, terdapat 3 Penyata Kewangan Tahun 2010 belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri walaupun sijil Audit telah dikeluarkan.

BAHAGIAN VI - PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

6. Laporan Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Dan Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Kelantan Tahun 2010 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 20 Oktober 2011. Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri Kelantan telah selesai memeriksa Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2009. Sehingga 30 April 2012, Jawatankuasa telah bermesyuarat sebanyak 5 kali bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara. Laporan Jawatankuasa tersebut telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 20 Oktober 2011.

Bahagian I

Pengesahan Penyata Kewangan
Kerajaan Negeri Kelantan
Bagi Tahun Berakhir
31 Disember 2011

1. PENDAHULUAN

1.1. Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan, 1957 menghendaki Pihak Berkuasa Kewangan Negeri menyediakan Penyata Kewangan secepat mungkin selepas penutupan akaun bagi tahun berkenaan. Penyata tersebut hendaklah dikemukakan kepada Ketua Audit Negara dalam tempoh 7 bulan selepas berakhirnya tahun kewangan berkenaan untuk diaudit seperti diperuntukkan di bawah Seksyen 9 Akta Audit, 1957.

1.2. Selaras dengan peruntukan undang-undang tersebut, Pegawai Kewangan Negeri telah mengemukakan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 kepada Jabatan Audit Negara pada **27 Februari 2012**. Penyata tersebut melaporkan semua urus niaga kewangan asas tunai bagi tahun 2011 berkaitan dengan sumber dan penggunaan wang awam. Penyata tersebut mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Penyata Kewangan.

1.3. Mulai tahun kewangan 2011, kerajaan negeri telah mengguna pakai Piawai Perakaunan Kerajaan 2 (Disemak – 2010) Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan menggantikan Piawai Perakaunan Kerajaan 2 (2004) selaras dengan kehendak piawai perakaunan berasaskan *International Public Sector Accounting Standards (IPSAS) – Financial Reporting Under The Cash Basis of Accounting*.

1.4. Penyata Kedudukan Kewangan menunjukkan jumlah wang tunai dan pelaburan yang dipegang bagi ketiga-tiga Akaun Kumpulan Wang Disatukan iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Amanah Disatukan dan Akaun Pinjaman Disatukan. Selaras dengan asas perakaunan tunai ubahsuai yang diguna pakai oleh Kerajaan Negeri, hanya pelaburan yang dipegang bagi maksud Kumpulanwang Disatukan dilaporkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Manakala pelaburan lain dilaporkan dalam Penyata Akaun Memorandum.

1.5. Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai menunjukkan penerimaan dan pembayaran bagi tahun 2011. Terimaan adalah terdiri daripada hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain seperti amanah dan deposit. Pembayaran pula adalah untuk membiayai perbelanjaan mengurus, pembangunan, perbelanjaan modal, bayaran balik pinjaman dan bayaran lain.

1.6. Penyata Prestasi Kewangan menunjukkan lebihan atau kurangan hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana dalam Pinjaman, Terimaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Terimaan serta Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah.

1.7. Penyata Akaun Memorandum adalah akaun yang menunjukkan kedudukan aset dan tanggungan Kerajaan Negeri. Aset Kerajaan Negeri merangkumi Pinjaman Boleh Dituntut, Pelaburan dan Tunggakan Hasil. Manakala tanggungan Kerajaan Negeri pula adalah Hutang Awam iaitu Hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan. Hutang Kerajaan Negeri adalah bagi maksud Rancangan Bekalan Air, Perumahan Awam Kos Rendah, Projek Pembangunan Dalam Negeri, Pembangunan dan Pelbagai Projek.

2. OBJEKTIF DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

2.1. Pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 adalah untuk memberi pendapat sama ada penyata ini menggambarkan kedudukan kewangan yang benar dan saksama serta rekod perakaunan yang berkaitan telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

2.2. Pengauditan terhadap sistem perakaunan dan dokumen dijalankan secara berterusan sepanjang tahun 2011. Teguran Audit mengenainya telah dibangkitkan kepada pihak Perbendaharaan Negeri dan Jabatan Negeri melalui surat pemerhatian Audit sebaik sahaja pengauditan selesai dijalankan.

3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI KELANTAN BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2011

3.1. Pengauditan penyata kewangan telah dilaksanakan mengikut Akta Audit 1957 dan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan. Akta dan piawaian tersebut menghendaki pengauditan dirancang dan dilaksanakan bagi mendapat kepastian yang munasabah sama ada penyata kewangan adalah bebas daripada kesilapan dan ketinggalan yang ketara.

3.2. Pengauditan itu termasuk memeriksa rekod secara semak uji, menyemak bukti yang menyokong angka dan memastikan penzahiran yang mencukupi dalam penyampaian penyata kewangan. Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan pada tahun 2011 adalah selaras dengan Piawaian Perakaunan Kerajaan. **Pada pendapat Audit, Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan pada keseluruhannya menunjukkan gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 dan rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.** Sijil Ketua Audit Negara mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disertakan bersama dengan Penyataan Pegawai Kewangan Negeri dan Bendahari Negeri, Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan, Penyata Akaun Memorandum dan Nota Kepada Akaun Awam adalah seperti di **Lampiran I** hingga **Lampiran VII**.

Bahagian II

Analisis Kewangan Kerajaan Negeri

4. LATAR BELAKANG

Jabatan Audit Negara di samping mengesahkan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan Tahun 2011, juga membuat analisis mengikut prinsip asas perakaunan tunai ubah suai terhadap data kewangan bagi menentukan tahap prestasi kewangan Kerajaan Negeri. Hasil analisis yang dijalankan adalah berdasarkan Penyata Kedudukan Kewangan; Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai; Penyata Prestasi Kewangan; dan Penyata Akaun Memorandum serta maklumat kewangan yang berkaitan.

4.1. KEDUDUKAN KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Penyata Kedudukan Kewangan Kerajaan Negeri ini menunjukkan pegangan Wang Awam di bawah Kumpulan Wang Disatukan. Wang Awam terdiri daripada Wang Tunai dan Pelaburan yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan melalui Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.

4.2. KUMPULAN WANG DISATUKAN

4.2.1. Kumpulan Wang Disatukan terdiri daripada 3 akaun iaitu Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan. Mengikut Penyata Kedudukan Kewangan, baki Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun 2011 adalah berjumlah RM234.47 juta. Jumlah tersebut terdiri daripada aset berbentuk wang tunai sejumlah RM123.14 juta dan pelaburan sejumlah RM111.33 juta. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan pada tahun 2011 berbanding 2010 adalah seperti di **Jadual 4.1**.

Jadual 4.1
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Bagi Tahun 2011 Berbanding 2010

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Akaun Hasil Disatukan	-441.57	-438.43	3.14	0.7
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	589.87	672.90	83.03	14.1
	i) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	85.86	80.95	-4.91	-5.7
	ii) Kumpulan Wang Pembangunan	-160.28	-195.46	-35.18	-21.9
	iii) Kumpulan Wang Amanah Awam	349.32	410.05	60.73	17.4
	iv) Akaun Deposit	314.97	377.36	62.39	19.8
	Jumlah	148.30	234.47	86.17	58.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.2.2. Analisis Audit mendapati Kumpulan Wang Disatukan Kerajaan Negeri telah mengalami peningkatan sejumlah RM86.17 juta atau 58.1% iaitu daripada RM148.30 juta pada tahun 2010 menjadi RM234.47 juta pada tahun 2011. Peningkatan ini antara lain disebabkan oleh peningkatan dari baki Kumpulan Wang Amanah Awam berjumlah RM60.73

juta atau 17.4% dan Akaun Deposit berjumlah RM62.39 juta atau 19.8% pada tahun 2011 iaitu masing-masing RM410.05 juta dan RM377.36 juta berbanding RM349.32 juta dan RM314.97 juta pada tahun 2010.

4.2.3. Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi tempoh 5 tahun dari tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.2**. Pencapaian 2011 adalah yang tertinggi dalam tempoh lima tahun.

Jadual 4.2
Kedudukan Kumpulan Wang Disatukan Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Butiran	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Akaun Hasil Disatukan	-326.34	-418.65	-438.11	-441.57	-438.43
2.	Akaun Pinjaman Disatukan	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
3.	Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:	363.44	446.23	535.34	589.87	672.90
	i) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	-1.19	63.76	116.30	85.86	80.95
	ii) Kumpulan Wang Pembangunan	-45.04	-94.74	-146.62	-160.28	-195.46
	iii) Kumpulan Wang Amanah Awam	204.37	229.32	287.20	349.32	410.05
	iv) Akaun Deposit	205.30	247.89	278.46	314.97	377.36
	Jumlah	37.10	27.58	97.23	148.30	234.47

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.3. WANG AWAM

4.3.1. Wang Tunai

4.3.1.1. Wang Tunai merupakan sebahagian daripada komponen yang ditunjukkan dalam Penyata Kedudukan Kewangan sebagai aset Kerajaan Negeri yang dipegang bagi Kumpulan Wang Disatukan. Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan. Wang Tunai Dalam Bank adalah terdiri daripada baki akaun semasa di institusi kewangan yang diluluskan dan deposit dalam bank yang disimpan kurang daripada 3 bulan. Wang Tunai Dalam Perjalanan pula adalah wang tunai yang belum dibankkan serta wang tunai yang belum diambil kira dalam buku tunai. Manakala Wang Tunai Dalam Tangan adalah Panjar Wang Runcit yang diluluskan kepada beberapa pemegang panjar.

4.3.1.2. Baki Wang Tunai pada tahun 2011 berjumlah RM123.14 juta berbanding RM131.97 juta pada tahun 2010. Analisis perbandingan kedudukan wang tunai bagi tahun 2010 dan 2011 menunjukkan penurunan berjumlah RM8.83 juta atau 6.7% menjadi RM123.14 juta berbanding RM131.97 juta pada tahun 2010. Penurunan ini adalah disebabkan sebahagian wang tunai telah dilaburkan sebagai Simpanan Tetap bagi tempoh melebihi 3 bulan selaras dengan kehendak Piawaian Perakaunan Kerajaan.

Kedudukan wang tunai pada tahun 2011 berbanding tahun 2010 adalah seperti di **Jadual 4.3**.

Jadual 4.3
Baki Wang Tunai Bagi Tahun 2010 Dan 2011

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	131.82	123.09	-8.73	-6.6
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	0.13	0.03	-0.10	-76.9
3.	Wang Tunai Dalam Tangan	0.02	0.02	0.00	0.0
Jumlah		131.97	123.14	-8.83	-6.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

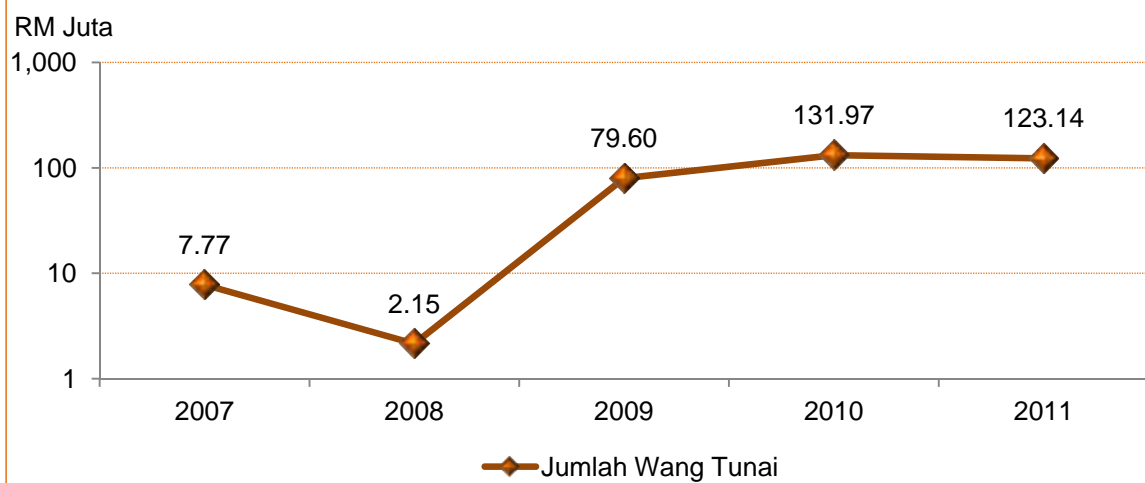
4.3.1.3. Kedudukan Wang Tunai bagi tempoh 5 tahun dari tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan peningkatan baki wang tunai bagi 2 tahun iaitu tahun 2009 dan 2010 seperti di **Jadual 4.4** dan **Carta 4.1**.

Jadual 4.4
Baki Wang Tunai Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Butiran	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Wang Tunai Dalam Bank	4.77	1.03	75.93	131.82	123.09
2.	Wang Tunai Dalam Perjalanan	2.98	1.09	3.63	0.13	0.03
3.	Wang Tunai Dalam Tangan	0.02	0.03	0.04	0.02	0.02
Jumlah		7.77	2.15	79.60	131.97	123.14

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.1
Kedudukan Wang Tunai Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.3.2. Pelaburan

4.3.2.1. Mengikut Seksyen 8(3)(b) Akta Tatacara Kewangan 1957, Kerajaan Negeri dibenarkan melabur dalam deposit di institusi kewangan yang diluluskan dan pelaburan lain yang dibenarkan. Mulai tahun kewangan 2011, semua Pelaburan Deposit Dalam Negeri bagi tempoh lebih 3 bulan diklasifikasikan sebagai Pelaburan manakala bagi tempoh kurang daripada 3 bulan diklasifikasikan sebagai Wang Tunai Dalam Bank. Ia selaras dengan Para 1.2.3. *International Public Sector Accounting Standards (IPSAS) – Financial Reporting Under The Cash Basis of Accounting* dan Para 6.3.1(b)(ii) Piawaian Perakaunan Kerajaan 2 (Disemak – 2010) Persembahan Penyata Kewangan Kerajaan.

4.3.2.2. Analisis perbandingan kedudukan pelaburan bagi tahun 2010 dan 2011 menunjukkan peningkatan ketara berjumlah RM95 juta atau 581.8% menjadi RM111.33 juta berbanding RM16.33 juta pada tahun 2010. Peningkatan ini disebabkan lebih dalam Kumpulan Wang Disatukan pada akhir tahun dilaburkan dalam simpanan tetap untuk tempoh 6 dan 9 bulan untuk mempertingkatkan hasil. Analisis perbandingan kedudukan pelaburan bagi tahun 2010 dan 2011 adalah seperti di **Jadual 4.5**.

Jadual 4.5
Baki Pelaburan Pada Tahun 2010 Dan 2011

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Saham	6.03	4.98	-1.05	-17.4
2.	Deposit Dalam Negeri	10.30	106.35	96.05	932.5
Jumlah		16.33	111.33	95.00	581.8

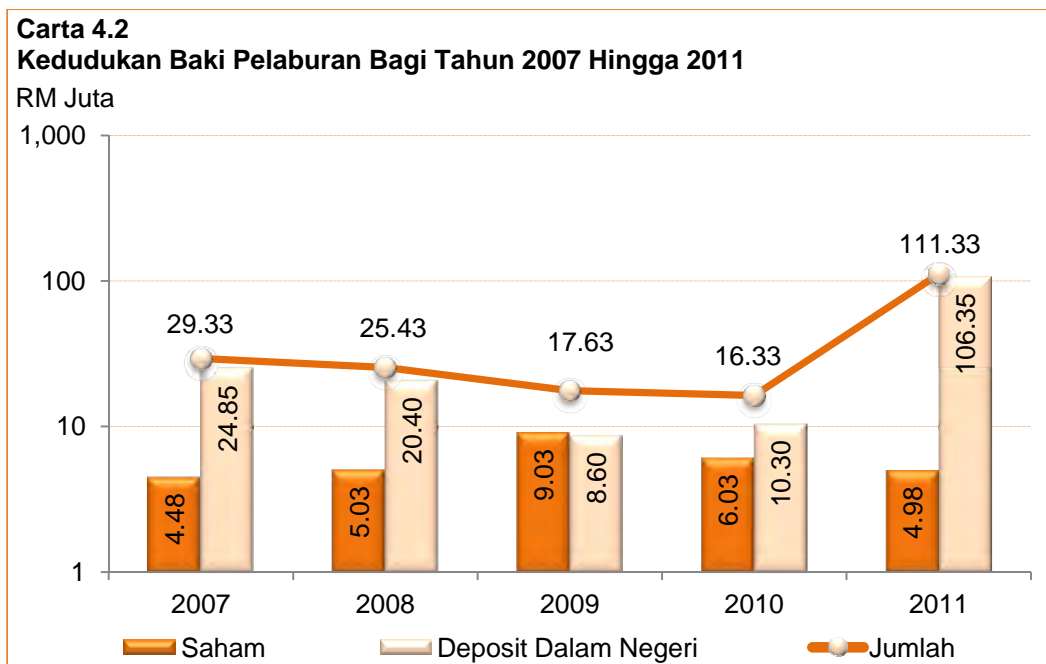
Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.3.2.3. Analisis perbandingan kedudukan pelaburan bagi tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan pelaburan mengalami penurunan pada tahun 2008 hingga 2010 dan meningkat pada tahun 2011. Kedudukan Baki pelaburan bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.6** dan **Carta 4.2**. Pelaburan dalam tahun 2011 adalah yang tertinggi dalam tempoh lima tahun.

Jadual 4.6
Baki Pelaburan Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Butiran	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Saham	4.48	5.03	9.03	6.03	4.98
2.	Deposit Dalam Negeri	24.85	20.40	8.60	10.30	106.35
Jumlah		29.33	25.43	17.63	16.33	111.33

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4. AKAUN HASIL DISATUKAN

4.4.1. Akaun Hasil Disatukan merupakan penyata yang menunjukkan jumlah hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi satu tahun kewangan. Akaun ini ditubuhkan mengikut Perkara 97 dan Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a), Akta Tatacara Kewangan 1957. Kerajaan Negeri telah mengakhiri tahun kewangan 2011 dengan lebih semasa berjumlah RM3.13 juta. Lebihan ini berpunca daripada kutipan hasil Kerajaan Negeri yang berjumlah RM427.48 juta melebihi Perbelanjaan Mengurus berjumlah RM424.35 juta. Kedudukan Akaun Hasil Disatukan pada tahun 2011 berbanding 2010 adalah seperti di **Jadual 4.7**.

Jadual 4.7
Kedudukan Akaun Hasil Disatukan Pada Tahun 2011 Berbanding 2010

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-438.11	-441.57	-3.46	0.8
Hasil	379.64	427.48	47.84	12.6
Perbelanjaan Mengurus	383.1	424.35	41.25	10.8
Surplus/Defisit Bagi Tahun	-3.46	3.13	-0.34	-9.8
Baki Pada 31 Disember	-441.57	-438.44	3.13	-0.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.2. Prestasi Akaun Hasil Disatukan bagi tempoh 5 tahun dari tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.8**.

Jadual 4.8
Prestasi Akaun Hasil Disatukan Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Perkara	Tahun				
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
Baki Pada 1 Januari	-332.57	-326.34	-418.65	-438.11	-441.57
Hasil	442.85	276.06	334.81	379.64	427.48
Perbelanjaan Mengurus	436.62	368.37	354.27	383.1	424.35
Surplus/Defisit	6.23	-92.31	-19.46	-3.46	3.13
Baki Pada 31 Disember	-326.34	-418.65	-438.11	-441.57	-438.44

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.3. Hasil

Kerajaan Negeri memungut 3 jenis hasil yang terdiri daripada Hasil Cukai, Hasil Bukan Cukai dan Terimaan Bukan Hasil.

4.4.3.1. Kutipan Hasil Sebenar Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Pada tahun 2011, kutipan hasil sebenar berjumlah RM427.48 juta iaitu RM16.59 juta atau 4.0% lebih berbanding anggaran yang diluluskan berjumlah RM410.89 juta seperti di **Jadual 4.9**.

Jadual 4.9
Kutipan Hasil Sebenar Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Bil.	Kategori Hasil	Anggaran Diluluskan (RM Juta)	Hasil Sebenar (RM Juta)	Perbezaan	
				(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	86.64	78.79	-7.85	-9.1
2.	Hasil Bukan Cukai	217.49	162.79	-54.70	-25.2
3.	Terimaan Bukan Hasil	106.76	185.90	79.14	74.1
Jumlah		410.89	427.48	16.59	4.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.3.2. Kutipan Hasil Sebenar Tahun 2011 Berbanding 2010

Pada keseluruhannya, hasil yang dikutip oleh Kerajaan Negeri pada tahun 2011 adalah berjumlah RM427.48 juta iaitu meningkat sejumlah RM47.84 juta atau 12.6% berbanding tahun 2010 berjumlah RM379.64 juta seperti di **Jadual 4.10**.

Jadual 4.10
Kutipan Hasil Sebenar Pada Tahun 2011 Berbanding 2010

Bil.	Kategori Hasil	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Hasil Cukai	75.87	78.79	2.92	3.8
2.	Hasil Bukan Cukai	137.11	162.79	25.68	18.7
3.	Terimaan Bukan Hasil	166.66	185.90	19.24	11.5
Jumlah		379.64	427.48	47.84	12.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.3.3. Prestasi Kutipan Hasil Sebenar Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Trend kutipan hasil bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan peningkatan kutipan hasil pada setiap tahun kecuali pada tahun 2008. Prestasi hasil negeri bagi tempoh 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.11** dan **Carta 4.3**.

Jadual 4.11

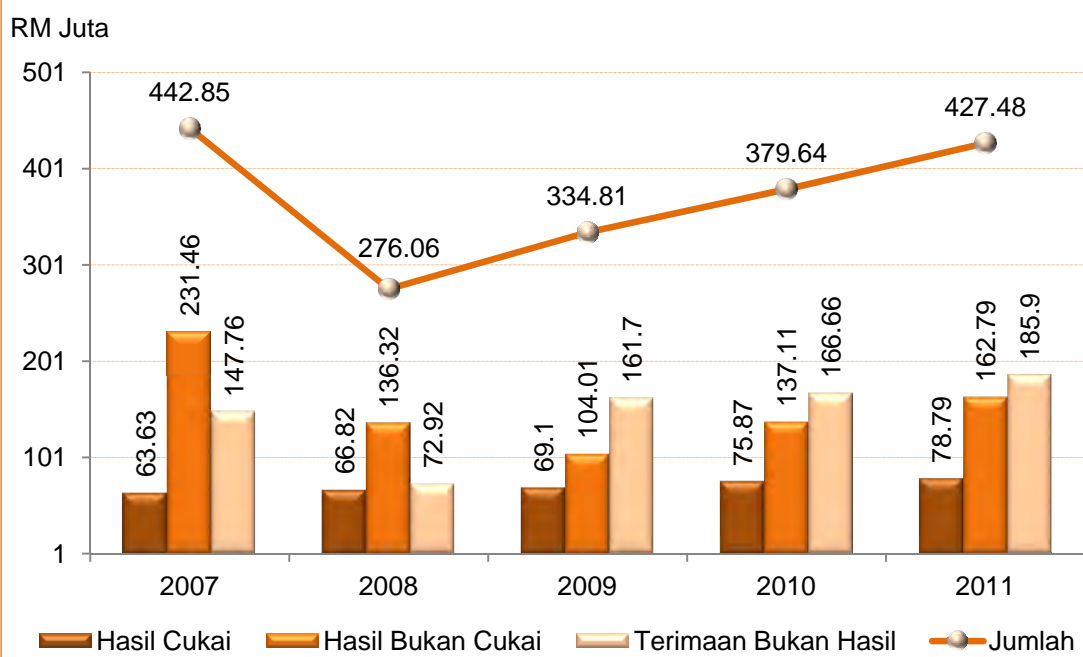
Kutipan Hasil Sebenar Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Kategori Hasil	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Hasil Cukai	63.63	66.82	69.10	75.87	78.79
2.	Hasil Bukan Cukai	231.46	136.32	104.01	137.11	162.79
3.	Terimaan Bukan Hasil	147.76	72.92	161.70	166.66	185.90
Jumlah		442.85	276.06	334.81	379.64	427.48

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.3

Kutipan Hasil Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.3.4. Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri

Hasil Kerajaan Negeri merupakan sumber utama yang digunakan bagi tujuan perbelanjaan mengurus. Penyumbang utama hasil Kerajaan Negeri adalah Premium Tanah, Royalti Kayu Kayan, Cukai Tanah, Pemberian Mengikut Ramai Penduduk dan Premium Perhutanan. Butiran hasil ini telah menyumbang sejumlah RM144.14 juta atau 33.7% daripada jumlah hasil tahun 2011 yang berjumlah RM427.48 juta. Butiran terperinci 5 hasil Kerajaan Negeri bagi tempoh 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.12**.

Jadual 4.12**Penyumbang Utama Hasil Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011**

Bil.	Butiran Hasil	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Premium Tanah	96.63	17.45	26.22	29.06	42.08
2.	Royalti Kayu Kayan	27.31	26.73	24.44	24.31	21.49
3.	Cukai Tanah	18.53	22.22	23.76	27.87	30.37
4.	Pemberian Mengikut Ramai Penduduk	20.68	20.76	20.84	20.91	24.58
5.	Premium Perhutanan	41.44	62.40	17.84	28.87	25.62
Jumlah		204.59	149.56	113.10	131.02	144.14

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.3.5. Peningkatan Dan Penurunan Hasil Yang Ketara Tahun 2011 Berbanding 2010

Peningkatan dan penurunan hasil yang ketara pada tahun 2011 berbanding tahun 2010 adalah seperti di **Jadual 4.13** dan **Jadual 4.14**.

Jadual 4.13**Peningkatan Hasil Yang Ketara Pada Tahun 2011 Berbanding 2010**

Bil.	Butiran Hasil	Tahun		Perubahan		Punca
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
1.	Bijih Besi	0.08	1.06	0.98	1,225.0	Pertambahan kawasan perlombongan.
2.	Tunggakan Cukai Tanah	4.88	10.82	5.94	121.7	Bayaran tunggakan cukai KTMB bagi tahun 1998 hingga 2010 telah dibayar dalam tahun 2011 berjumlah RM4.49 juta.
3.	Pelaburan CIMB Islamic	15.00	28.00	13.00	86.7	Penjualan saham.

Sumber: Penyata Kewangan Negeri

Jadual 4.14**Penurunan Hasil Yang Ketara Pada Tahun 2011 Berbanding 2010**

Bil.	Butiran Hasil	Tahun		Perubahan		Punca
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
1.	Sumbangan Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	2.00	0.00	-2.00	-100.0	Bayaran tidak dibuat oleh pihak PKINK.
2.	Tribute Konsesi Hutan	3.32	0.41	-2.91	-87.6	Kawasan hutan yang diluluskan telah dihadkan dan kayu balak sudah berkurangan.
3.	Sumbangan Daripada PMBK Sawit Sdn. Bhd.	2.00	0.70	-1.30	-65.0	Hasil ladang telah menurun disebabkan banyak kawasan ladang dalam proses penanaman semula.

Sumber: Penyata Kewangan Negeri

4.4.4. Perbelanjaan Mengurus

4.4.4.1. Perbelanjaan mengurus terbahagi kepada 2 jenis iaitu perbelanjaan tanggungan dan perbelanjaan perbekalan. Mengikut Perkara 98 Perlembagaan Persekutuan, perbelanjaan tanggungan adalah perbelanjaan yang dipertanggungjawabkan terus kepada Kumpulan Wang Disatukan termasuk bayaran pencen, ganjaran, pampasan dan bayaran balik hutang awam. Manakala perbelanjaan perbekalan pula adalah untuk membiayai aktiviti dan kegiatan harian.

4.4.4.2. Pada tahun 2011, anggaran asal yang diluluskan bagi perbelanjaan mengurus berjumlah RM464.13 juta. Anggaran ini telah ditambah sejumlah RM43.95 juta menjadikan anggaran muktamad bagi tahun 2011 berjumlah RM508.08 juta. Sejumlah RM424.35 juta atau 83.5% telah dibelanjakan daripada jumlah peruntukan muktamad tahun 2011. Perbelanjaan Mengurus tahun 2011 berbanding anggaran yang diluluskan adalah seperti di **Jadual 4.15**.

Jadual 4.15
Perbelanjaan Sebenar Berbanding Anggaran Yang Diluluskan

Bil.	Maksud Perbelanjaan	Anggaran Diluluskan (RM Juta)	Perbelanjaan Sebenar (RM Juta)	Perbelanjaan Berbanding Anggaran (%)
1.	Emolumen	154.09	140.43	91.1
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	87.74	83.67	95.4
3.	Aset	17.38	10.93	62.9
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	246.18	187.27	76.1
5.	Perbelanjaan Lain	2.69	2.05	76.2
Jumlah		508.08	424.35	83.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.4.3. Pada keseluruhannya, perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri telah meningkat sejumlah RM41.25 juta atau 10.8% menjadi RM424.35 juta pada tahun 2011 berbanding RM383.10 juta pada tahun 2010. Kedudukan perbelanjaan mengurus Kerajaan Negeri bagi tahun 2011 berbanding 2010 mengikut maksud perbelanjaan adalah seperti di **Jadual 4.16**.

Jadual 4.16
Perbelanjaan Mengurus Pada Tahun 2010 Dan 2011

Bil.	Maksud Perbelanjaan	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Emolumen	140.90	140.43	-0.47	-0.3
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	72.45	83.67	11.22	15.5
3.	Aset	12.60	10.93	-1.67	-13.3
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	154.26	187.27	33.01	21.4
5.	Perbelanjaan Lain	2.89	2.05	-0.84	-29.1
Jumlah		383.10	424.35	41.25	10.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.4.4. Perbelanjaan mengurus yang mencatatkan peningkatan yang ketara pada tahun 2011 berbanding 2010 adalah seperti di **Jadual 4.17**.

Jadual 4.17
Peningkatan Perbelanjaan Ketara Pada Tahun 2011 Berbanding 2010

Bil.	Butiran Perbelanjaan	Tahun		Peningkatan		Punca
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)	
1.	Tuntutan Insurans Dan Pampasan	0.14	1.06	0.92	657.1	Bayaran ganti rugi bagi kes mahkamah.
2.	Sewaan	0.48	1.07	0.59	122.9	Sewaan bangunan kediaman, bangunan pejabat dan lain-lain
3.	Faedah, Dividen Dan Kenaan Bayaran Hutang	5.20	10.21	5.01	96.3	Bayaran balik pinjaman Perumahan Awam Kos Rendah dan Projek-projek Sektor Pelbagai.
4.	Faedah Kewangan Yang Lain	4.57	7.49	2.92	63.9	Peningkatan pemberian Imbuan Tahunan kepada kakitangan kerajaan daripada RM1,000 pada tahun 2010 kepada sebulan gaji pada tahun 2011.
5.	Pengangkutan Barang-barang	0.08	0.13	0.05	62.5	Bayaran pengangkutan barang akibat dari pertukaran kakitangan.

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

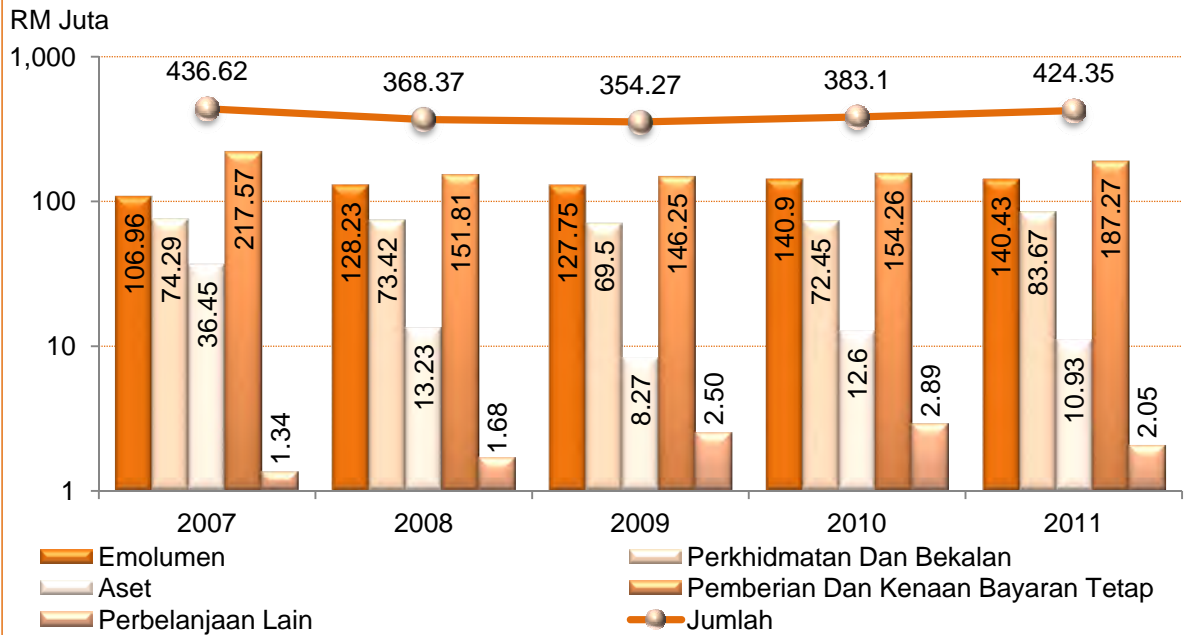
4.4.4.5. Analisis perbandingan perbelanjaan mengurus bagi tahun 2007 hingga tahun 2011 menunjukkan penurunan pada tahun 2008 dan 2009 manakala peningkatan pada tahun 2010 dan 2011 seperti yang ditunjukkan di **Jadual 4.18** dan **Carta 4.4**.

Jadual 4.18
Perbelanjaan Mengurus Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Maksud Perbelanjaan	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Emolumen	106.96	128.23	127.75	140.90	140.43
2.	Perkhidmatan Dan Bekalan	74.29	73.42	69.50	72.45	83.67
3.	Aset	36.45	13.23	8.27	12.60	10.93
4.	Pemberian Dan Kenaan Bayaran Tetap	217.57	151.81	146.25	154.26	187.27
5.	Perbelanjaan Lain	1.34	1.68	2.50	2.89	2.05
Jumlah		436.62	368.37	354.27	383.10	424.35

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.4
Perbelanjaan Mengurus Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.4.6. Prestasi Kewangan Akaun Hasil Disatukan

Analisis ini mengambil kira perbandingan antara hasil dengan perbelanjaan mengurus untuk mengukur lebih atau defisit bagi Akaun Hasil Disatukan Kerajaan Negeri bagi tempoh perakaunan semasa dan tahun sebelumnya. Pada tahun 2011, Akaun Hasil Disatukan Kerajaan Negeri telah mencatat peningkatan berjumlah RM6.59 juta atau 190.5% dengan mencatatkan lebih sejumlah RM3.13 juta berbanding defisit sejumlah RM3.46 juta pada tahun 2010. Lebih ini adalah disebabkan oleh kuantum peningkatan hasil sejumlah RM47.84 juta atau 12.6% adalah lebih tinggi berbanding kuantum peningkatan perbelanjaan mengurus sejumlah RM41.25 juta atau 10.8% seperti di **Jadual 4.19**. Analisis perbandingan lebihan/kurangan pendapatan bagi tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan kurangan pendapatan pada setiap tahun kecuali pada tahun 2007 dan 2011 seperti di **Jadual 4.20**.

Jadual 4.19
Prestasi Kewangan Akaun Hasil Disatukan Pada Tahun 2010 Dan 2011

Bil.	Perkara	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Hasil	379.64	427.48	47.84	12.6
2.	Perbelanjaan Mengurus	383.10	424.35	41.25	10.8
Surplus/Kurangan		-3.46	3.13	6.59	190.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Jadual 4.20
Prestasi Hasil Berbanding Perbelanjaan Mengurus
Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Perkara	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Hasil	442.85	276.06	334.81	379.64	427.48
2.	Perbelanjaan Mengurus	436.62	368.37	354.27	383.10	424.35
Surplus/Defisit		6.23	-92.31	-19.46	-3.46	3.13

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.4.4.7. Bayaran Di Bawah Arahan Perbendaharaan 58(a)

Arahan Perbendaharaan 58(a) memperuntukkan bahawa bayaran terhadap bekalan/perkhidmatan yang telah diterima pada tahun-tahun sebelumnya boleh dibuat pada tahun semasa dengan syarat Jabatan mempunyai baki peruntukan yang mencukupi pada tahun di mana bekalan/perkhidmatan tersebut diterima dan tiada sebarang keraguan tentang sebab berlaku kelewatan pembayaran tersebut. Semakan Audit terhadap bayaran di bawah AP58(a) mendapati bayaran berjumlah RM0.95 juta telah dibuat pada tahun 2011. Pembayaran di bawah AP58(a) sebahagian besarnya melibatkan Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan dan Pejabat Perbendaharaan Negeri. Pembayaran yang dibuat adalah terutamanya bagi maksud perbelanjaan Acara Sukan Air Antarabangsa Kelantan, penyenggaraan alat kelengkapan elektrik, pembelian kenderaan untuk kegunaan Agensi, perkhidmatan percetakan dan menjilid.

4.5. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan ditubuhkan mengikut kehendak Seksyen 7(b), Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini digunakan untuk mengakaun semua pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan, bayaran balik pinjaman dan pindahan penerimaan pinjaman ke Kumpulan Wang Pembangunan atau Akaun Hasil Disatukan.

4.5.1. Pada tahun 2011, Kerajaan Negeri telah menerima pinjaman berjumlah RM35.53 juta daripada Kerajaan Persekutuan. Sejumlah RM20.16 juta merupakan pinjaman bagi Projek Bekalan Air. Manakala sejumlah RM15.37 juta lagi merupakan pinjaman bagi membiayai Projek Membaikpulih Loji Rawatan Pembetungan. Kedudukan Akaun Pinjaman Disatukan bagi tahun 2010 dan 2011 adalah seperti di **Jadual 4.21**.

Jadual 4.21
Akaun Pinjaman Disatukan Bagi Tahun 2010 Dan 2011

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	0.00	0.00	0.00	0.0
Terimaan	121.55	35.53	-86.02	-70.8
Pindahan	121.55	35.53	-86.02	-70.8
Baki Pada 31 Disember	0.00	0.00	0.00	0.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.5.2. Akaun Pinjaman Disatukan pada akhir tahun 2011 berbaki kosong kerana kesemua pinjaman yang diterima pada tahun 2011 telah dipindahkan kepada Kumpulan Wang Pembangunan.

4.6. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan adalah sebahagian daripada Kumpulan Wang Disatukan yang diwujudkan di bawah Seksyen 7(c) Akta Tatacara Kewangan 1957. Akaun ini terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Wang Deposit. Semua penerimaan dan pembayaran wang amanah diakaunkan mengikut kehendak Arahan Amanah dan Suratcara Amanah di bawah Seksyen 9 dan Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan, 1957. Pada akhir tahun 2011, Akaun Amanah Disatukan berbaki kredit berjumlah RM672.90 juta berbanding baki kredit berjumlah RM589.87 juta pada tahun 2010 iaitu peningkatan baki kredit sejumlah RM83.03 juta atau 14.1% seperti di **Jadual 4.22**.

Jadual 4.22
Kedudukan Akaun Amanah Disatukan Pada Tahun 2011 Berbanding 2010

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada:				
i) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	85.86	80.95	-4.91	-5.7
ii) Kumpulan Wang Pembangunan	-160.28	-195.46	-35.18	-21.9
iii) Kumpulan Wang Amanah Awam	349.32	410.05	60.73	17.4
iv) Akaun Deposit	314.97	377.36	62.39	19.8
Baki Pada 31 Disember	589.87	672.90	83.03	14.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.1. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan ditubuhkan di bawah peruntukan Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 untuk maksud tertentu. Kumpulan Wang ini adalah kumpulan wang pusingan yang mana pembayaran dari kumpulan wang ini tidak boleh melebihi had peruntukan yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri. Kumpulan Wang Amanah ini disenaraikan dalam Akta Tatacara Kewangan 1957 (Jadual Kedua dan Jadual Ketiga) yang terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

4.6.1.1. Kumpulan Wang Pembangunan

- a. Kumpulan Wang Pembangunan ditubuhkan di bawah Akta Kumpulan Wang Pembangunan Tahun 1966 (Akta 70) dan diperakunkan dalam Penyata Kumpulan Wang Pembangunan. Sumber kewangan bagi kumpulan wang ini terdiri daripada terimaan pemberian daripada Kerajaan Persekutuan dan Akaun Pinjaman. Kumpulan Wang Pembangunan ini hanya boleh dibelanjakan bagi maksud yang ditentukan oleh Akta tersebut. Penerimaan kumpulan wang ini bagi tahun 2011 berjumlah RM109.48

juta adalah terdiri daripada pinjaman dari Kerajaan Persekutuan berjumlah RM35.53 juta, pemberian daripada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM58.95 juta dan caruman Kerajaan Negeri berjumlah RM15 juta. Perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2011 adalah berjumlah RM144.66 juta berbanding RM168.24 juta pada tahun 2010 iaitu menurun sejumlah RM23.58 juta atau 14.0%. Penurunan perbelanjaan pembangunan adalah disebabkan oleh pengurangan perbelanjaan pembangunan daripada sumber pinjaman iaitu sejumlah RM62.08 juta telah dibelanjakan pada tahun 2011 berbanding RM95.0 juta pada tahun 2010.

- b. Baki defisit terkumpul Kumpulan Wang Pembangunan pada akhir tahun 2010 berjumlah RM160.28 juta meningkat kepada RM195.46 juta pada akhir tahun 2011 kerana tahun semasa mencatatkan defisit perbelanjaan pembangunan berjumlah RM35.18 juta. Perbandingan baki defisit bagi tahun 2011 berbanding 2010 adalah seperti di **Jadual 4.23**.

Jadual 4.23
Baki Kumpulan Wang Pembangunan Bagi Tahun 2010 Dan 2011

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	-146.62	-160.28	-13.66	-9.3
Penerimaan	154.58	109.48	-45.10	-29.2
Perbelanjaan	168.24	144.66	-23.58	-14.0
Surplus/Defisit	-13.66	-35.18	-21.52	-157.5
Baki Pada 31 Disember	-160.28	-195.46	-35.18	-21.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- c. Kedudukan perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2010 dan 2011 mengikut Jabatan adalah seperti di **Jadual 4.24**.

Jadual 4.24
Kedudukan Perbelanjaan Pembangunan Bagi Tahun 2010 Berbanding 2011

Bil.	Jabatan	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	97.00	64.08	-32.92	-33.9
2.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	17.70	19.15	1.45	8.2
3.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	4.97	5.05	0.08	1.6
4.	Jabatan Pertanian	2.17	2.30	0.13	6.0
5.	Jabatan Kerja Raya	8.41	10.04	1.63	19.4
6.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	0.85	0.96	0.11	12.9
7.	Jabatan Perikanan	0.47	0.47	0.00	0.0
8.	Jabatan Perhutanan	0.54	0.87	0.33	61.1
9.	Pejabat Pembangunan Negeri	36.13	41.74	5.61	15.5
Jumlah		168.24	144.66	-23.58	-14.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- d. Kedudukan perbelanjaan pembangunan bagi tahun 2011 berbanding peruntukan diluluskan mengikut Jabatan pula adalah seperti di **Jadual 4.25**. Hanya satu Jabatan

telah berbelanja kurang daripada 50% berbanding peruntukan diterima iaitu Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan manakala Perbelanjaan Mengejut pula tidak dibelanjakan langsung sepanjang tahun 2011.

Jadual 4.25

Kedudukan Perbelanjaan Sebenar Berbanding Peruntukan Tahun 2011

Bil.	Jabatan/Agensi Pelaksana/Lain	Peruntukan 2011 (RM Juta)	Perbelanjaan 2011 (RM Juta)	Pencapaian (%)
1.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	77.00	64.08	83.2
2.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	41.37	19.15	46.3
3.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	5.41	5.05	93.3
4.	Jabatan Pertanian	2.30	2.30	100.0
5.	Jabatan Kerja Raya	12.70	10.04	79.1
6.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	1.00	0.96	96.0
7.	Jabatan Perikanan	0.48	0.47	97.9
8.	Jabatan Perhutanan	1.01	0.87	86.1
9.	Pejabat Pembangunan Negeri	44.80	41.74	93.2
10.	Perbelanjaan Mengejut	2.50	0.00	0.0
Jumlah		188.57	144.66	76.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.1.2. Akaun Kena Bayar

- a. Akaun Kena Bayar (AKB) adalah bayaran yang dilakukan pada bulan Januari tahun berikutnya bagi bekalan dan perkhidmatan yang telah dilakukan pada atau sebelum 31 Disember tahun semasa dan bayaran dikenakan dalam peruntukan tahun tersebut. Pada tahun 2011, jumlah AKB adalah RM18.37 juta berbanding RM15.99 juta pada tahun 2010 meningkat sejumlah RM2.38 juta atau 14.9%. Peningkatan perbelanjaan AKB yang ketara bagi tahun 2011 berbanding 2010 adalah seperti di **Jadual 4.26**.

Jadual 4.26

Peningkatan/Penurunan Perbelanjaan AKB Yang Ketara Pada Tahun 2011 Berbanding 2010

Bil.	Jabatan	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Jabatan Air Negeri	0.004	0.478	0.474	11,850.0
2.	Jabatan Kebajikan Masyarakat	0.03	0.32	0.29	966.7
3.	Pejabat Tanah Dan Jajahan Jeli	0.02	0.15	0.13	650.0
4.	Jabatan Perikanan	0.01	0.10	0.09	900.0
5.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	0.13	0.57	0.44	338.5

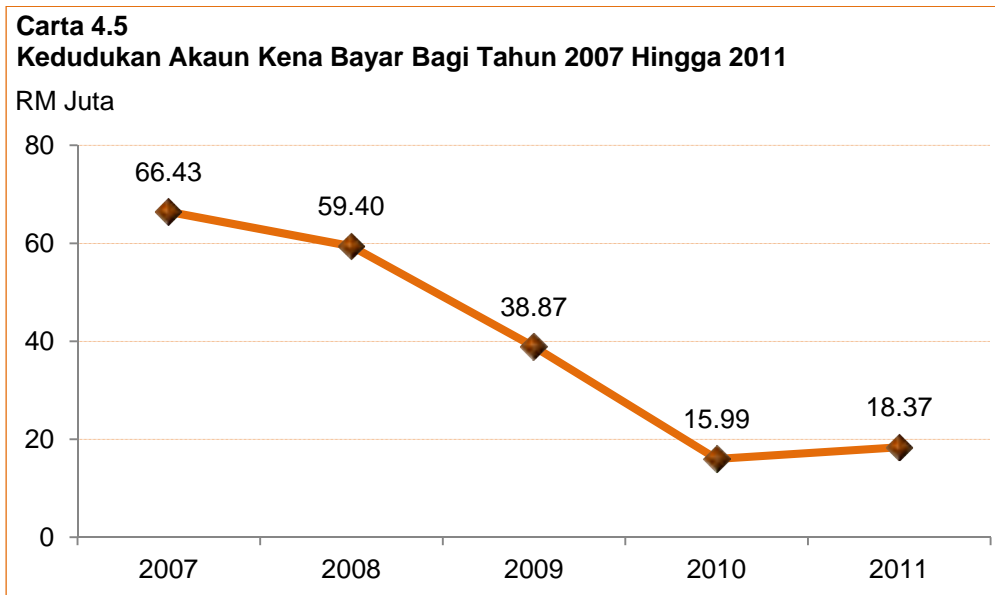
Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

- b. Analisis perbandingan AKB bagi tempoh 5 tahun menunjukkan perbelanjaan AKB mengalami penurunan pada setiap tahun mulai tahun 2008 sehingga tahun 2010 dan meningkat pada tahun 2011 seperti yang ditunjukkan di **Jadual 4.27** dan **Carta 4.5**.

Jadual 4.27
Kedudukan Akaun Kena Bayar Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Perkara	Tahun				
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
Akaun Kena Bayar	66.43	59.40	38.87	15.99	18.37

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.1.3. Kumpulan Wang Luar Jangka

Perkara 103 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bagi mewujudkan Kumpulan Wang Luar Jangka bagi maksud memenuhi keperluan perbelanjaan yang segera dan luar jangka. Pada akhir tahun 2011, baki Kumpulan Wang ini berjumlah RM6 juta bersamaan dengan baki akhir tahun 2010. Peruntukan Kumpulan Wang ini tidak digunakan kerana tiada perbelanjaan luar jangka yang perlu dikeluarkan pada tahun 2011.

4.6.2. Kumpulan Wang Amanah Awam

Kumpulan Wang Amanah Awam ditubuhkan di bawah Seksyen 9, Akta Tatacara Kewangan 1957 iaitu terdiri daripada Kumpulan Wang Khas yang dipegang oleh Kerajaan Negeri dan wang amanah yang diterima bagi maksud tertentu. Pengurusan akaun ini perlu dibuat mengikut Arahan Amanah yang diluluskan oleh Perbendaharaan Negeri. Pada tahun 2011, baki Kumpulan Wang Amanah Awam meningkat sejumlah RM60.73 juta atau 17.4% kepada RM410.05 juta pada tahun 2011 berbanding RM349.32 juta pada tahun 2010. Baki akhir 5 Akaun Amanah yang masih aktif mengalami peningkatan berjumlah RM66.94 juta manakala 6 lagi baki Akaun Amanah yang masih aktif mengalami penurunan berjumlah RM6.34 juta.

4.6.2.1. Pada tahun 2011, terdapat 3 akaun amanah baru diwujudkan iaitu Akaun Amanah Tender Pembalakan Kawasan *Sultanate Land*, Akaun Amanah Tabung Pembinaan Masjid Sultan Muhammad V dan Akaun Amanah Bagi Tujuan Penyimpanan Wang Hasil Jualan Sementara Ternakan Barang Kes Di Bawah Akta Binatang 1953. Maklumat berkenaan akaun amanah yang baru ditubuhkan adalah seperti di **Jadual 4.28**.

Jadual 4.28
Akaun Amanah Baru Ditubuhkan Pada Tahun 2011

Bil.	Akaun Amanah	Tujuan Penubuhan	Baki (RM)
1.	Tender Pembalakan Kawasan <i>Sultanate Land</i>	Untuk Mengakaunkan Bayaran Tender Pembalakan Kawasan <i>Sultanate Land</i>	0
2.	Akaun Amanah Tabung Pembinaan Masjid Sultan Muhammad V	Untuk Mengakaunkan Sumbangan Kewangan Bagi Pembinaan Masjid Sultan Muhammad V Di Bandar Baru Tunjong, Kota Bharu. Akaun ini juga ditubuhkan bagi menggantikan Akaun Amanah Tabung Tapak Masjid Al-Husain yang telah diubah kepada Projek Pembinaan Masjid Sultan Muhammad V	343,202
3.	Akaun Amanah Bagi Tujuan Penyimpanan Wang Hasil Jualan Sementara Ternakan Barang Kes Di Bawah Akta Binatang 1953	Untuk Mengakaunkan Terimaan Dan Pengeluaran Berkaitan Wang Hasil Jualan Sementara Sehingga Satu Keputusan Dibuat oleh Mahkamah Atau Timbalan Pendakwaraya Negeri	56,759

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.2.2. Terdapat 2 Akaun Amanah Awam telah ditutup dan baki akaun amanah tersebut kedua-duanya sifar. Maklumat berkenaan akaun amanah yang ditutup adalah seperti di **Jadual 4.29**.

Jadual 4.29
Akaun Amanah Awam Yang Ditutup Pada Tahun 2011

Bil.	Kumpulan Wang Amanah Awam	Baki (RM Juta)
1.	Akaun Amanah Jabatan Air Negeri Kelantan	0.00
2.	Akaun Amanah Tabung Tapak Masjid Al-Husain	0.00

Sumber: Pejabat Perbendaharaan Negeri

4.6.2.3. Kumpulan Wang Penyelenggaraan Jalan Negeri

Kumpulan Wang ini ditubuhkan di bawah Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan Tahun 1957. Sumber kewangan akaun amanah ini adalah daripada pemberian Kerajaan Persekutuan. Akaun amanah ini digunakan khusus bagi membiayai program penyelenggaraan semua jalan negeri dan perbelanjaan pengurusan lain yang berkaitan. Baki Kumpulan Wang Penyelenggaraan Jalan Negeri pada akhir tahun 2011 adalah berjumlah RM343.87 juta berbanding baki berjumlah RM279.31 juta pada akhir tahun 2010 iaitu peningkatan sejumlah RM64.56 juta atau 23.1%. Pada tahun 2011 sejumlah

RM100.96 juta telah diterima bagi pemberian penyelenggaraan jalan raya negeri daripada Kerajaan Persekutuan. Panjang jalan negeri mengikut rekod *Malaysian Road Record Information System* (MARRIS) ialah 17,262 km. Kedudukan Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri bagi tahun 2011 dan 2010 adalah seperti di **Jadual 4.30**. Peratus penggunaan iaitu perbelanjaan berbanding terimaan serta baki akaun ini bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.31**.

Jadual 4.30
Kedudukan Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri
Bagi Tahun 2011 Berbanding 2010

Perkara	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Baki Pada 1 Januari	227.13	279.31	52.18	23.0
Penerimaan	86.99	100.96	13.97	16.0
Pembayaran	34.81	36.40	1.59	4.6
Baki Pada 31 Disember	279.31	343.87	64.56	23.1

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Jadual 4.31
Kedudukan Baki Akaun Amanah Penyelenggaraan Jalan Raya Negeri
Bagi Tempoh Tahun 2007 Hingga 2011

Tahun	Baki Pada 1 Januari (RM Juta)	Terimaan (RM Juta)	Perbelanjaan Semasa (RM Juta)	Baki Pada 31 Disember (RM Juta)	Penggunaan (%)
2007	103.73	38.76	29.06	113.43	75.0
2008	113.43	88.40	29.21	172.62	33.0
2009	172.62	85.73	31.22	227.13	36.4
2010	227.13	86.99	34.81	279.31	40.0
2011	279.31	100.96	36.40	343.87	36.0

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.3. Akaun Deposit

4.6.3.1. Deposit adalah wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah undang-undang tertentu atau perjanjian yang dipegang untuk satu jangka masa tertentu. Wang deposit akan dibayar balik setelah maksudnya tercapai atau dijadikan hasil apabila pendeposit tidak dapat dikenal pasti dan tidak dituntut. Pada tahun 2011, baki Akaun Deposit meningkat sejumlah RM62.39 juta atau 19.8% menjadi RM377.36 juta berbanding RM314.97 juta pada tahun 2010 seperti di **Jadual 4.32**.

Jadual 4.32
Baki Akaun Deposit Pada Tahun 2010 Dan 2011

Jenis Deposit	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Deposit Am	313.40	374.78	61.38	19.6
Deposit Pengambilan Balik Tanah	1.10	2.12	1.02	92.7
Deposit Perumahan Awam Kos Rendah	0.47	0.46	-0.01	-2.1
Jumlah	314.97	377.36	62.39	19.8

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.6.3.2. Analisis Audit mendapati baki deposit di jabatan/pejabat Negeri Kelantan meningkat pada setiap tahun mulai tahun 2008. Kedudukan Akaun Deposit bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 seperti di **Jadual 4.33**.

Jadual 4.33
Kedudukan Baki Deposit Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Jenis Deposit	Tahun				
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
Deposit Am	203.15	245.90	277.17	313.40	374.78
Deposit Pengambilan Balik Tanah	1.35	1.36	0.76	1.10	2.12
Deposit Perumahan Awam Kos Rendah	0.80	0.63	0.53	0.47	0.46
Jumlah	205.30	247.89	278.46	314.97	377.36

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.7. PRESTASI PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI

4.7.1. Mengikut Piawaian Perakaunan Kerajaan 2, Penyata Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai disediakan untuk menunjukkan aliran masuk dan keluar tunai dan kesetaraan tunai. Aliran masuk (Penerimaan) Wang Tunai terdiri daripada hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain. Manakala aliran keluar (Pembayaran) Wang Tunai terdiri daripada perbelanjaan mengurus dan pembangunan, perbelanjaan modal, bayaran balik pinjaman dan bayaran lain.

4.7.2. Analisis Audit menunjukkan sumber dana Kerajaan Negeri pada tahun 2011 berjumlah RM655.17 juta terdiri daripada terimaan hasil, pinjaman, terimaan modal dan terimaan lain. Sejumlah RM664.00 juta telah digunakan untuk pembayaran bagi perbelanjaan mengurus, pembangunan, perbelanjaan modal dan bayaran balik pinjaman. Pada akhir tahun 2011, baki wang tunai telah menurun sejumlah RM 8.83 juta atau 6.7% daripada RM131.97 juta pada tahun 2010 menjadi RM123.14 juta pada tahun 2011.

4.7.3. Pada tahun 2011, aliran masuk tunai Kerajaan Negeri meningkat sejumlah RM51.46 juta atau 8.5% menjadi RM655.17 juta berbanding RM603.71 juta pada tahun 2010. Aliran masuk tunai yang tertinggi adalah daripada terimaan hasil iaitu sejumlah RM427.48 juta.

4.7.4. Aliran keluar tunai pada tahun 2011 juga meningkat sejumlah RM112.66 juta atau 20.4% menjadi RM664.00 juta berbanding RM551.34 juta pada tahun 2010. Aliran keluar tertinggi adalah daripada bayaran perbelanjaan mengurus berjumlah RM414.13 juta.

4.7.5. Kedudukan penerimaan dan pembayaran wang tunai pada tahun 2011 berbanding tahun 2010 adalah seperti di **Jadual 4.34**.

Jadual 4.34**Penerimaan Dan Pembayaran Wang Tunai Pada Tahun 2011 Berbanding 2010**

Bil.	Butiran	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Terimaan:	603.71	655.17	51.46	8.5
	Hasil	379.64	427.48	47.84	12.6
	Pinjaman	121.55	35.53	-86.02	-70.8
	Modal	34.33	73.95	39.62	115.4
	Terimaan Lain	68.19	118.21	50.02	73.4
2.	Bayaran:	551.34	664.00	112.66	20.4
	Perbelanjaan Mengurus	377.90	414.13	36.23	9.6
	Perbelanjaan Pembangunan	168.24	144.66	-23.58	-14.0
	Perbelanjaan Modal	0.00	95.00	95.00	100.0
	Bayaran Balik Pinjaman	5.20	10.21	5.01	96.3
	Tambahan/Kurangan Wang Tunai	52.37	-8.83	-61.20	-116.9

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8. PENYATA PRESTASI KEWANGAN

4.8.1. Penyata ini menunjukkan lebih atau kurang hasil keseluruhan berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan serta sumber pembiayaannya. Penyata ini juga menunjukkan pergerakan dana dalam pinjaman, terimaan balik pinjaman dan pelbagai terimaan serta perubahan tunai, pelaburan dan amanah. Kedudukan Penyata Prestasi Kewangan bagi tahun 2011 berbanding tahun 2010 adalah seperti di **Jadual 4.35**.

Jadual 4.35**Kedudukan Penyata Prestasi Kewangan Tahun 2011 Berbanding 2010**

Butiran	Tahun		Perubahan	
	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
Hasil	379.64	427.48	47.84	12.6
Belanja Mengurus	383.10	424.35	41.25	10.8
Lebih/Kurangan Hasil	-3.46	3.13	6.59	190.5
Belanja Pembangunan	168.24	144.66	-23.58	-14.0
Kurangan	-171.70	-141.53	30.17	17.6

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.8.2. Pada tahun 2011, Kerajaan Negeri merekodkan lebih hasil sejumlah RM3.13 juta berbanding kurang hasil sejumlah RM3.46 juta bagi tahun 2010. Kurangan keseluruhan bagi tahun 2011 berkurangan sejumlah RM30.17 juta berbanding tahun 2010 iaitu dari kurang keseluruhan berjumlah RM171.70 juta bagi tahun 2010 kepada kurang keseluruhan berjumlah RM141.53 juta bagi tahun 2011. Kurangan keseluruhan bagi tahun 2011 telah dibiayai oleh sumber pinjaman berjumlah RM35.53 juta, Pemberian Dalam Negeri berjumlah RM58.95 juta, caruman Kerajaan Negeri berjumlah RM15 juta dan perubahan tunai, pelaburan dan Amanah berjumlah RM32.04 juta.

4.9. PENYATA AKAUN MEMORANDUM

Penyata Akaun Memorandum menunjukkan baki aset dan liabiliti Kerajaan yang boleh dilupuskan atau perlu dilunaskan pada masa akan datang yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan. Penyata ini terdiri daripada Penyata Akaun Memorandum Aset dan Penyata Akaun Memorandum Liabiliti. Penyata Akaun Memorandum Aset menunjukkan kedudukan pinjaman yang boleh dituntut daripada Agensi Negeri dan tunggakan hasil Kerajaan Negeri. Manakala Penyata Akaun Memorandum Liabiliti menunjukkan baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan yang belum diselesaikan pada penutupan tahun kewangan.

4.9.1. Pinjaman Boleh Dituntut

4.9.1.1. Pinjaman Boleh Dituntut adalah merupakan pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Agensi dan Pihak Berkuasa Tempatan yang menggunakan sumber Kerajaan Negeri atau pinjaman yang diperolehi daripada Kerajaan Persekutuan. Pada akhir tahun 2011, baki Pinjaman Boleh Dituntut meningkat sejumlah RM59.37 juta atau 8.0% daripada RM745.77 juta pada tahun 2010 kepada RM805.14 juta pada tahun 2011. Peningkatan ini antaranya disebabkan oleh pertambahan pinjaman sejumlah RM42.08 juta kepada Air Kelantan Sdn. Bhd. dan RM20 juta kepada Syarikat Majaari Services Sdn. Bhd.

4.9.1.2. Analisis perbandingan baki pinjaman boleh dituntut bagi tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan peningkatan baki pinjaman boleh dituntut bagi setiap tahun. Kedudukan baki Pinjaman Boleh Dituntut bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.36**.

Jadual 4.36

Baki Pinjaman Boleh Dituntut Oleh Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Agensi	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Badan Berkanun Negeri	234.50	230.58	231.51	232.78	231.79
2.	Pihak Berkuasa Tempatan	18.09	17.82	16.11	15.07	13.36
3.	Syarikat Kerajaan Negeri	364.79	385.95	402.91	497.92	559.99
Jumlah		617.38	634.35	650.53	745.77	805.14

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.1.3. Pada tahun 2011, Agensi sepatutnya membayar ansuran pinjaman Kerajaan Negeri berjumlah RM145.94 juta yang terdiri daripada bayaran anuiti tahun semasa sejumlah RM28.52 juta dan tunggakan tahun 2010 berjumlah RM117.42 juta. Kedudukan ansuran pinjaman Agensi yang sepatutnya dijelaskan kepada Kerajaan Negeri berbanding dengan bayaran sebenar yang telah dibuat pada tahun 2011 adalah seperti di **Jadual 4.37**. Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.38**.

Jadual 4.37**Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pada Tahun 2011**

Bil.	Agensi	Tunggakan Pada 1.1.2011 (RM Juta)	Anuiti 2011 (RM Juta)	Jumlah Patut Dijelaskan Tahun 2011 (RM Juta)	Jumlah Telah Dijelaskan Tahun 2011 (RM Juta)	Tunggakan Akhir Tahun 2011 (RM Juta)
1.	Badan Berkanun Negeri	66.39	9.45	75.84	2.27	73.57
2.	Pihak Berkuasa Tempatan	*10.11	0.63	10.74	1.72	9.02
3.	Syarikat Kerajaan Negeri	40.92	18.44	59.36	0.00	59.36
Jumlah		117.42	28.52	145.94	3.99	141.95

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Nota: * - Pelarasan bagi penjadualan semula pinjaman dua projek Pihak Berkuasa Tempatan berjumlah RM2.94 juta (RM13.05 – RM2.94 juta = RM10.11 juta)

Jadual 4.38**Kedudukan Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Boleh Dituntut Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011**

Bil.	Agensi	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Badan Berkanun Negeri	43.58	47.80	56.92	66.39	73.57
2.	Pihak Berkuasa Tempatan	12.98	14.03	13.44	13.05	9.02
3.	Syarikat Kerajaan Negeri	0.00	4.00	22.48	40.92	59.36
Jumlah		56.56	65.83	92.84	120.36	141.95

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.2. Pelaburan

Pelaburan oleh Kerajaan Negeri melalui peruntukan belanja mengurus ditunjukkan di Penyata Akaun Memorandum. Pada akhir tahun 2011, baki pelaburan di Penyata Akaun Memorandum berjumlah RM13.49 juta berbanding RM38.88 juta pada tahun 2010 iaitu menurun sejumlah RM25.39 juta atau 65.3%. Penurunan pelaburan ini adalah disebabkan oleh penjualan pelaburan portfolio yang diuruskan oleh CIMB Private Banking sejumlah RM25.39 juta pada tahun 2011. Kedudukan pelaburan Kerajaan Negeri bagi tempoh lima tahun adalah seperti di **Jadual 4.39**.

Jadual 4.39**Kedudukan Pelaburan Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011**

Bil.	Pelaburan	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM juta)
Pelaburan Am						
1.	Malaysia Airports Holdings Berhad	4.75	4.75	4.75	4.75	4.75
2.	ESSO, Zelan dan Malaysia Mining Corporation	0.13	0.13	0.13	0.13	0.13
3.	Pelaburan Portfolio	38.00	47.00	49.00	34.00	8.61
Pelaburan Perbadanan Menteri Besar						
4.	Simpanan Pelaburan	11.65	-	-	-	-
5.	Pegangan Saham	53.17	-	-	-	-
Jumlah		107.70	51.88	53.88	38.88	13.49

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.3. Hutang Awam Kerajaan Negeri

4.9.3.1. Kerajaan Negeri dari semasa ke semasa menerima pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi membiayai projek pembangunannya. Pada tahun 2011, baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan telah meningkat sejumlah RM27.85 juta atau 2.5% menjadi RM1.14 bilion berbanding RM1.11 bilion pada tahun 2010. Peningkatan ini adalah disebabkan oleh Kerajaan Negeri mendapat tambahan pinjaman daripada Kerajaan Persekutuan bagi Projek Membaikpulih Loji Rawatan Pembetungan dan Projek Bekalan Air. Kedudukan hutang Kerajaan Negeri pada tahun 2011 berbanding tahun 2010 adalah seperti di **Jadual 4.40**.

Jadual 4.40**Kedudukan Hutang Awam Kerajaan Negeri Pada Tahun 2010 Dan 2011**

Bil.	Tujuan Pinjaman	Tahun		Perubahan	
		2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)	(RM Juta)	(%)
1.	Projek Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	266.56	266.56	0.00	0.0
2.	Projek Bekalan Air	589.74	609.90	20.24	3.4
3.	Projek Membaikpulih Loji Rawatan Pembetungan	14.63	30.00	15.37	105.1
4.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	67.90	64.40	-3.50	-5.2
5.	Pelbagai Projek Lain	173.17	168.99	-4.18	-2.4
Jumlah		1,112.00	1,139.85	27.85	2.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.3.2. Analisis perbandingan baki hutang awam bagi tahun 2007 hingga tahun 2011 menunjukkan peningkatan baki hutang awam bagi setiap tahun. Kedudukan baki hutang awam bagi tempoh tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.41** dan **Carta 4.6** di mana paras hutang awam pada tahun 2011 adalah yang tertinggi dalam tempoh lima tahun.

Jadual 4.41

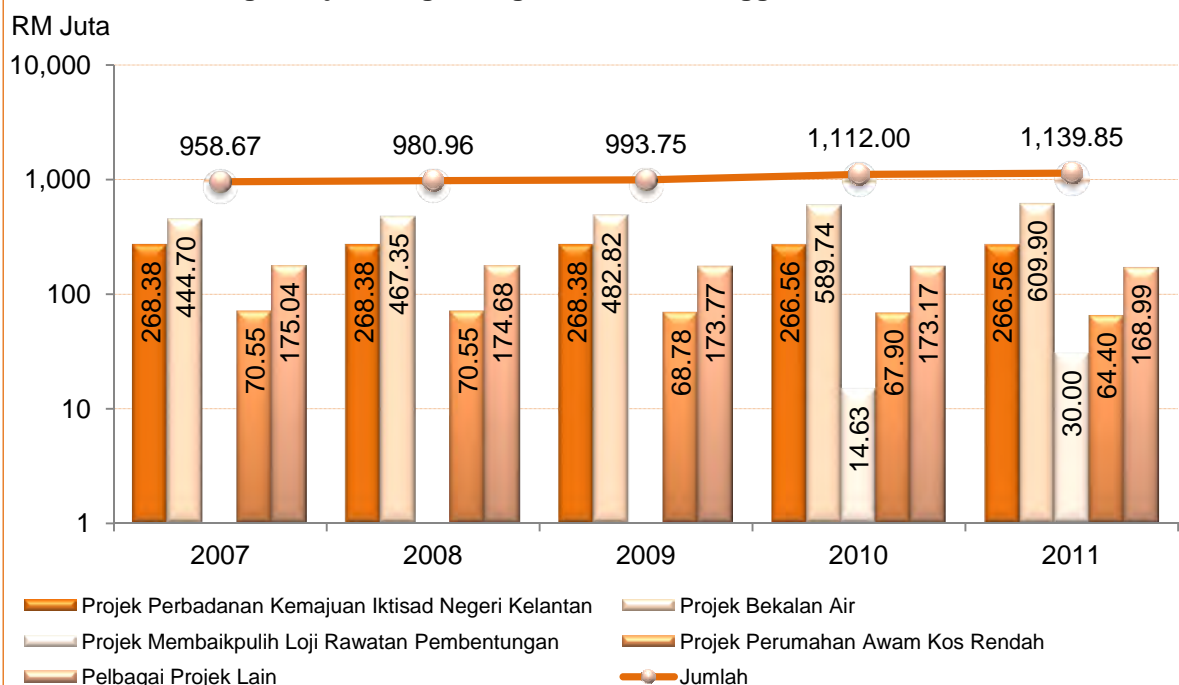
Kedudukan Hutang Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Bil.	Agensi	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Projek Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	268.38	268.38	268.38	266.56	266.56
2.	Projek Bekalan Air	444.70	467.35	482.82	589.74	609.90
3.	Projek Membaikpulih Loji Rawatan Pembetungan	0.00	0.00	0.00	14.63	30.00
4.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	70.55	70.55	68.78	67.90	64.40
5.	Pelbagai Projek Lain	175.04	174.68	173.77	173.17	168.99
Jumlah		958.67	980.96	993.75	1,112.00	1,139.85

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

Carta 4.6

Kedudukan Hutang Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.3.3. Selain itu, Kerajaan Negeri mempunyai tunggakan bayaran balik kepada Kerajaan Persekutuan pada tahun 2011 berjumlah RM179.81 juta iaitu meningkat sejumlah RM58.24 juta atau 47.9% berbanding RM121.57 juta pada tahun 2010. Baki tunggakan tahun 2011 adalah yang tertinggi dalam tempoh lima tahun. Baki Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.42**. Pada tahun 2011, Kerajaan Negeri telah membuat bayaran balik pinjaman kepada Kerajaan Persekutuan berjumlah RM10.21 juta berbanding RM68.46 juta anuiti yang perlu dijelaskan dalam tahun semasa.

Jadual 4.42**Kedudukan Baki Tunggakan Bayaran Balik Pinjaman Kerajaan Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011**

Bil.	Tujuan Pinjaman	Tahun				
		2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
1.	Projek Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	9.30	18.61	27.91	33.78	43.08
2.	Projek Bekalan Air	4.94	12.08	30.71	50.80	94.80
3.	Projek Perumahan Awam Kos Rendah	5.22	7.84	7.84	9.57	8.68
4.	Pelbagai Projek Lain	11.52	16.91	22.19	27.42	33.25
Jumlah		30.98	55.44	88.65	121.57	179.81

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.9.4. Tunggakan Hasil

Peraturan mengenai tunggakan hasil dinyatakan dalam Arahan Perbendaharaan 89, yang menghendaki setiap Pegawai Pengawal menghantar suatu penyata mengenai apa-apa hasil yang sepatutnya diterima pada 31 Disember kepada Bendahari Negeri dengan salinannya kepada Jabatan Audit Negara. Pekeliling Perbendaharaan Bilangan 7 Tahun 2008 juga menjelaskan dasar dan tatacara Akaun Belum Terima di mana tunggakan hasil adalah sebahagian daripadanya. Selain itu, Surat Pekeliling Perbendaharaan Negeri Bagi Penutupan Akaun Negeri Kelantan Tahun 2011 telah menghendaki Penyata Tunggakan Hasil 2011 dikemukakan kepada Bendahari Negeri dengan salinannya kepada Pengarah Audit Negeri. Tunggakan hasil Negeri Kelantan telah menurun sejumlah RM5.01 juta atau 5.9% menjadi RM79.93 juta pada tahun 2011 berbanding RM84.94 juta pada tahun 2010. Analisis perbandingan tunggakan hasil bagi tahun 2007 hingga 2011 menunjukkan peningkatan tunggakan hasil pada setiap tahun kecuali pada tahun 2011. Kedudukan tunggakan hasil bagi tahun 2007 hingga 2011 adalah seperti di **Jadual 4.43**. Analisis perbandingan antara kutipan hasil sebenar pada tahun 2011 berbanding tunggakan hasil pada tahun 2011 mendapati prestasi kutipan hasil tahun 2011 adalah baik kerana kutipan hasil meningkat sejumlah RM16.59 juta dan tunggakan hasil mencatatkan penurunan sejumlah RM5.01 juta.

Jadual 4.43**Kedudukan Tunggakan Hasil Bagi Tahun 2007 Hingga 2011**

Butiran	Tahun				
	2007 (RM Juta)	2008 (RM Juta)	2009 (RM Juta)	2010 (RM Juta)	2011 (RM Juta)
Tunggakan Hasil	65.59	67.04	84.71	84.94	79.93

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

4.10. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

4.10.1. Kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Kelantan pada akhir tahun 2011 secara keseluruhannya adalah memuaskan. Ini adalah disebabkan kedudukan Kumpulan Wang Disatukan bagi Kerajaan Negeri telah mengalami peningkatan sejumlah RM86.17 juta atau 58.1% iaitu daripada RM148.30 juta pada tahun 2010 kepada RM234.47 juta pada tahun 2011. Kedudukan baki wang tunai Kerajaan Negeri telah menurun daripada RM131.97 juta pada tahun 2010 kepada RM123.14 juta pada tahun 2011. Pelaburan pada tahun 2011 telah meningkat sejumlah RM95 juta iaitu daripada RM16.33 juta pada tahun 2010 kepada RM111.33 juta tahun 2011. Penyata Prestasi Kewangan keseluruhan kewangan Kerajaan Negeri di mana hasil berbanding jumlah perbelanjaan mengurus dan pembangunan tahun 2011 mencatatkan peningkatan iaitu daripada kurangan keseluruhan RM171.70 juta pada tahun 2010 kepada RM141.53 juta tahun 2011. Pinjaman boleh dituntut meningkat sejumlah RM59.37 juta iaitu daripada RM745.77 juta pada tahun 2010 menjadi RM805.14 juta tahun 2011. Tunggakan bayaran balik pinjaman daripada Agensi Negeri telah meningkat daripada RM120.36 juta pada tahun 2010 kepada RM141.95 juta tahun 2011. Pelaburan di Penyata Akaun Memorandum mengalami penurunan daripada RM38.88 juta pada tahun 2010 kepada RM13.49 juta tahun 2011. Seterusnya, hutang awam meningkat sejumlah RM27.85 juta iaitu daripada RM1.11 bilion pada tahun 2010 kepada RM1.14 bilion tahun 2011. Tunggakan bayaran balik hutang kepada Kerajaan Persekutuan juga turut meningkat daripada RM121.57 juta pada tahun 2010 kepada RM179.81 juta tahun 2011.

4.10.2. Pihak Audit mengesyorkan Kerajaan Negeri merancang dan mengurus keperluan tunainya dengan lebih cekap supaya dapat memenuhi tuntutan perbelanjaan mengurus dan pembangunannya. Kerajaan Negeri juga hendaklah terus berbelanja secara berhemat tanpa menjejaskan mutu perkhidmatan dan pembangunan ekonomi Negeri. Selain itu, Kerajaan Negeri hendaklah memastikan pinjaman boleh dituntut dibayar mengikut jadual dan tunggakan bayaran balik hendaklah dikutip sepenuhnya. Seterusnya hutang kepada Kerajaan Persekutuan hendaklah dibayar mengikut jadual dan tunggakan bayaran balik perlu diselesaikan.

Bahagian III

Rancangan Pembangunan Kerajaan Negeri

5. PENCAPAIAN PELAKSANAAN PROJEK PEMBANGUNAN RANCANGAN MALAYSIA KESEPULUH

5.1. Rancangan projek pembangunan Negeri Kelantan digubal bagi menjelaskan strategi, program/projek yang akan diperkenal dan dilaksanakan untuk mencapai objektif pembangunan Negeri Kelantan. Bagi menjayakan rancangan tersebut siling peruntukan yang telah diluluskan oleh Kerajaan Negeri adalah berjumlah RM1.26 bilion bagi tempoh 2011 hingga 2015 (RMKe-10). Peruntukan ini telah diagihkan kepada 9 Jabatan dan sehingga 31 Disember 2011, sejumlah RM144.66 juta atau 11.5% daripada peruntukan RMKe-10 telah dibelanjakan. Pejabat Perbendaharaan Negeri menerima peruntukan tertinggi iaitu RM752.70 juta atau 59.8% manakala Jabatan Perikanan menerima peruntukan terendah iaitu RM2.52 juta atau 0.2% daripada jumlah keseluruhan peruntukan.

5.2. Secara keseluruhannya pada akhir tahun 2011, prestasi perbelanjaan berbanding peruntukan bagi 9 Jabatan adalah antara 6.9% hingga 23.4%. Pejabat Pembangunan Negeri mencatatkan peratusan perbelanjaan berbanding peruntukan yang tertinggi iaitu 23.4% manakala Jabatan Perkhidmatan Veterinar mencatatkan peratusan terendah iaitu 6.9%. Peratusan perbelanjaan berbanding peruntukan adalah 11.5%. Pencapaian perbelanjaan pembangunan bagi RMKe-10 sehingga 31 Disember 2011 adalah seperti di **Jadual 5.1**.

Jadual 5.1

Pencapaian Perbelanjaan Pembangunan Di Bawah RMKe-10 Sehingga 31 Disember 2011

Bil.	Jabatan	Peruntukan Yang Diluluskan 2011-2015 (RM Juta)	Perbelanjaan Sehingga 31.12.2011 (RM Juta)	Pencapaian (%)
1.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	160.50	19.15	11.9
2.	Jabatan Perhutanan	5.50	0.87	15.8
3.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	32.35	5.05	15.6
4.	Jabatan Pertanian	16.50	2.30	13.9
5.	Jabatan Kerja Raya	72.00	10.04	13.9
6.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	752.70	64.08	8.5
7.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	14.00	0.96	6.9
8.	Pejabat Pembangunan Negeri	178.10	41.74	23.4
9.	Jabatan Perikanan	2.52	0.47	18.7
10.	Perbelanjaan Mengejut	25.00	0.00	0.00
Jumlah		1,259.17	144.66	11.5

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri

5.3. Pada tahun 2011, sejumlah RM144.66 juta atau 76.7% daripada peruntukan pembangunan yang diluluskan telah dibelanjakan oleh 9 Jabatan. Perbandingan peruntukan dan perbelanjaan pembangunan di bawah RMKe-10 bagi tahun 2011 adalah seperti di **Jadual 5.2**.

Jadual 5.2**Peruntukan Dan Perbelanjaan Pembangunan Di Bawah RMKe-10 Tahun 2011**

Bil.	Jabatan	Bil. Projek	Peruntukan 2011 (RM Juta)	Perbelanjaan 2011 (RM Juta)	Pencapaian (%)
1.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	38	77.00	64.08	83.2
2.	Pejabat Pembangunan Negeri	3	44.80	41.74	93.2
3.	Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	54	41.37	19.15	46.3
4.	Jabatan Kerja Raya	30	12.70	10.04	79.1
5.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	275	5.41	5.05	93.3
6.	Perbelanjaan Mengejut	-	2.50	0.00	0.0
7.	Jabatan Pertanian	352	2.30	2.30	100.0
8.	Jabatan Perhutanan	19	1.01	0.87	86.1
9.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	14	1.00	0.96	96.0
10.	Jabatan Perikanan	15	0.48	0.47	97.9
Jumlah		800	188.57	144.66	76.7

Sumber: Penyata Kewangan Kerajaan Negeri dan Jabatan-jabatan Negeri

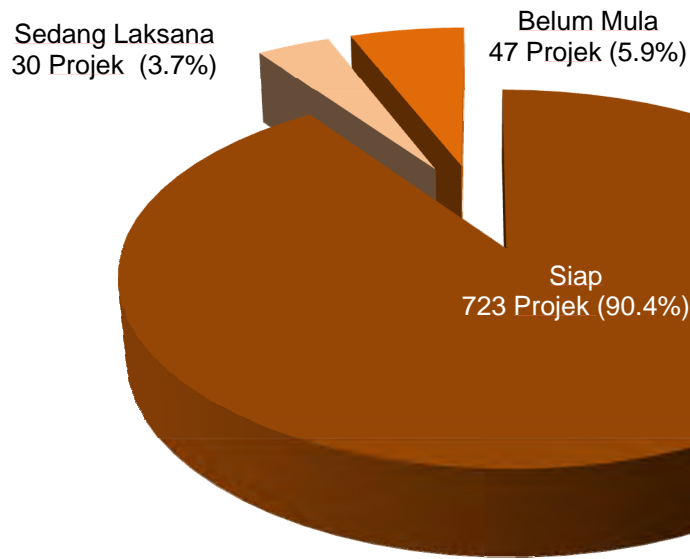
5.4. Pada tahun 2011, sejumlah 723 projek berjaya disiapkan. 4 Jabatan/Pejabat berjaya menyiapkan semua projek yang dirancang iaitu Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri, Jabatan Pertanian Negeri, Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri dan Jabatan Perikanan Negeri Kelantan. 30 projek sedang dalam pelaksanaan oleh 5 Jabatan/Pejabat iaitu Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan, Jabatan Perhutanan Negeri, Jabatan Kerja Raya Negeri, Pejabat Perbendaharaan Negeri dan Pejabat Pembangunan Negeri. 47 Projek belum mula atau 5.9% daripada jumlah keseluruhan projek yang dirancang. Antara projek yang belum mula adalah Kompleks Islam Bachok, Kompleks Islam Pasir Puteh dan Pejabat Tanah Dan Jajahan Kota Bharu. **Jadual 5.3** dan **Carta 5.1** menunjukkan jumlah projek pembangunan di Negeri Kelantan bagi tahun 2011 dan status pelaksanaan projek-projek berkenaan.

Jadual 5.3**Status Pencapaian Pelaksanaan Projek RMKe-10 Pada Tahun 2011 Mengikut Jabatan**

Bil.	Jabatan	Siap Sebenar	Sedang Dilaksanakan	Belum Mula	Jumlah
1.	Pejabat MB Dan Setiausaha Kerajaan	42	9	3	54
2.	Jabatan Perhutanan	15	4	0	19
3.	Jabatan Pengairan Dan Saliran	275	0	0	275
4.	Jabatan Pertanian	352	0	0	352
5.	Jabatan Kerja Raya	5	9	16	30
6.	Pejabat Perbendaharaan Negeri	5	5	28	38
7.	Jabatan Perkhidmatan Veterinar	14	0	0	14
8.	Pejabat Pembangunan Negeri	0	3	0	3
9.	Jabatan Perikanan	15	0	0	15
Jumlah		723	30	47	800

Sumber: Jabatan-jabatan Negeri

Carta 5.1
Status Pelaksanaan Projek RMKe-10 Tahun 2011

Sumber: Jabatan-jabatan Negeri

5.5. RUMUSAN

Prestasi Pelaksanaan Projek di bawah RMKe-10 tahun 2011 oleh Kerajaan Negeri adalah baik di mana pelaksanaan projek pembangunan bagi tahun 2011 telah mencapai 94.1% daripada jumlah projek yang dirancang manakala jumlah perbelanjaan yang telah direkodkan adalah 76.7% berbanding peruntukan diluluskan. Sejumlah 800 projek telah dirancang untuk tahun 2011 di mana 723 projek telah siap sehingga 31 Disember 2011, 30 projek sedang dalam pelaksanaan dan 47 projek belum dilaksanakan. Sejumlah RM188.57 juta telah diperuntukkan untuk projek pembangunan di Negeri Kelantan pada tahun 2011 bagaimanapun sejumlah RM144.66 juta telah dibelanjakan sehingga 31 Disember 2011.

Bahagian IV

Pencapaian Pengurusan Kewangan Jabatan/ Agensi Negeri

6. LATAR BELAKANG

6.1. Seksyen 15(A) Akta Tatacara Kewangan, 1957 dan Arahan Perbendaharaan telah menetapkan tugas dan tanggungjawab Pegawai Pengawal di sesebuah Kementerian/Jabatan bagi menjamin wujudnya akauntabiliti pengurusan kewangan Kerajaan. Antara lain, Pegawai Pengawal adalah bertanggungjawab untuk menentukan bahawa peruntukan kewangan dan sumber lain yang secukupnya diperoleh, diguna dan diperakaukan mengikut peraturan kewangan.

6.2. Selaras dengan perkara 106 dan 107 Perlembagaan Persekutuan serta Akta Audit 1957, setiap tahun Jabatan Audit Negara telah menjalankan pengauditan terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri, pematuhan kepada undang-undang dan peraturan kewangan serta aktiviti Jabatan/Agensi Negeri dan mengemukakan laporan mengenainya untuk dibentangkan di Parlimen dan Dewan Undangan Negeri.

7. PENAMBAHBAIKAN PENGURUSAN KEWANGAN OLEH JABATAN/AGENSI NEGERI

7.1. Pada tahun 2011, beberapa usaha yang berterusan telah diambil oleh Kerajaan Negeri untuk meningkatkan kecekapan dan keberkesanan pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri. Antara langkah yang diambil adalah seperti berikut:

7.1.1. Bagi menambah baik pengurusan kewangan di semua peringkat Jabatan/Agensi Negeri, Perbendaharaan Negeri telah mengeluarkan 3 pekeliling pada tahun 2011 iaitu:

7.1.1.1. Pekeliling bertujuan untuk memastikan perbelanjaan Kerajaan Negeri sentiasa dalam keadaan berhemat dengan mewajibkan penggunaan petrol RON 95 bagi semua kenderaan Kerajaan.

7.1.1.2. Pekeliling Kontrak Pusat untuk mengawal perbelanjaan bagi pembelian perabot yang berkenaan.

7.1.1.3. Pekeliling Kontrak Pusat untuk mengawal perbelanjaan bagi perkhidmatan percetakan.

7.1.2. Kerajaan Negeri melalui Urusetia Integriti Dan Kualiti telah melaksanakan usaha-usaha seperti berikut:

7.1.2.1. Menyelaras Program Amalan Persekitaran Berkualiti (QE) bermula tahun 2008 bagi Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri/Jabatan/Agensi Negeri Kelantan sehingga layak dipersijilkan/persijilan semula.

7.1.2.2. Menyelaras Program Penarafan Bintang (Star Rating) di bawah Unit Pemodenan Tadbiran Dan Perancangan Pengurusan Malaysia (MAMPU) bagi Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri pada tahun 2009.

7.1.2.3. Menyelaras Program Petunjuk Prestasi Utama (KPI) mulai tahun 2009 bagi Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri/Jabatan/Agensi Negeri dan menetapkan KPI Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri. Pengukuran prestasi dibuat melalui 2 kaedah iaitu *process based* dan *project based*.

7.1.2.4. Menyelaras pelaksanaan ISO 9001:2008 bagi Pejabat Setiausaha Kerajaan Negeri bermula 2009 sehingga layak dipersijilkan/persijilan semula.

8. PELAKSANAAN INDEKS AKAUNTABILITI (AI)

8.1. Bagi menentukan tahap pematuhan terhadap undang-undang seperti Perlembagaan Persekutuan dan Akta Audit 1957 serta peraturan yang berkaitan, setiap tahun Jabatan Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap pengurusan kewangan di Jabatan/Agensi Negeri. Bagi Jabatan, aspek pengurusan kewangan yang dinilai adalah kawalan pengurusan, kawalan bajet, kawalan terimaan, kawalan perbelanjaan, pengurusan Akaun Amanah/Kumpulan Wang Amanah serta pengurusan aset, inventori dan stor. Manakala bagi Perbendaharaan Negeri dan Agensi pula, selain daripada 6 aspek tersebut, aspek lain yang turut dinilai ialah pengurusan pelaburan, pengurusan pinjaman dan penyata kewangan. Bagi setiap aspek yang diperiksa/dinilai itu akan diberi markah dan akhirnya Jabatan/Agensi yang dinilai akan ditentukan taraf penarafan atau *ranking* berdasarkan jumlah markah keseluruhan yang diperolehi seperti di **Jadual 8.1**.

Jadual 8.1
Tahap Prestasi Pengurusan Kewangan

Markah Keseluruhan (%)	Tahap	Penarafan
90 – 100	Sangat Baik	
70 – 89	Baik	
50 – 69	Memuaskan	
49 ke bawah	Tidak Memuaskan	

Sumber: Jabatan Audit Negara

8.2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Bagi membolehkan penarafan diberi kepada tahap pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri, pengauditan telah dijalankan untuk menentukan sama ada:

- 8.2.1.** Wujudnya struktur dan sistem pengurusan kewangan yang berkesan.
- 8.2.2.** Wujudnya sistem kawalan dalaman yang berkesan terhadap pungutan hasil, perbelanjaan, pengurusan akaun amanah, aset dan inventori, pelaburan serta pinjaman.
- 8.2.3.** Pengurusan kewangan mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan.
- 8.2.4.** Rekod yang berkaitan diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

8.3. SKOP DAN METODOLOGI PENGAUDITAN

8.3.1. Pada tahun 2011, pengauditan telah dijalankan di 21 Jabatan/Agensi Negeri iaitu, Pejabat Perbendaharaan Negeri, Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri, Jabatan Air Negeri, Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri, Jabatan Pertanian Negeri, Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri, Pejabat Tanah Dan Jajahan Kuala Krai, Pejabat Tanah Dan Jajahan Machang, Pejabat Tanah Dan Jajahan Tanah Merah, Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan (MAIK), Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan (PKINK), Perbadanan Menteri Besar Kelantan, Perbadanan Perpustakaan Awam, Yayasan Kelantan Darul Naim, Yayasan Islam Kelantan, Majlis Sukan Negeri Kelantan, Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI, Majlis Daerah Bachok, Majlis Daerah Dabong, Majlis Daerah Jeli dan Majlis Daerah Ketereh. Pemilihan 8 Jabatan dan 10 Agensi Negeri adalah berdasarkan pusingan 3 tahun sekali manakala Pejabat Perbendaharaan Negeri, MAIK dan PKINK dilaksanakan setiap tahun.

8.3.2. Pengauditan telah dijalankan dengan memberi tumpuan terhadap 6 aspek kawalan utama iaitu kawalan pengurusan, kawalan bajet, kawalan terimaan, kawalan perbelanjaan, pengurusan Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah dan deposit serta pengurusan aset, inventori dan stor. Bagi Pejabat Perbendaharaan Negeri dan Agensi Negeri kawalan tambahan iaitu terhadap pengurusan pelaburan, pengurusan pinjaman dan pengurusan penyata kewangan turut diaudit.

8.3.3. Bagi menilai tahap kawalan yang telah diwujudkan bagi setiap aspek kawalan utama yang tersebut di atas, pengauditan telah dijalankan dengan menyemak rekod dan dokumen kewangan bagi tahun 2011 di peringkat Jabatan/Agensi Negeri. Selain itu, semakan juga dibuat terhadap Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Tahun 2011 dan Penyata Kewangan Agensi Negeri Tahun 2010 bagi menentukan kedudukan prestasi pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri secara menyeluruh.

8.4. KAWALAN UTAMA

Pelaksanaan sistem penarafan bagi 8 Jabatan Negeri adalah berdasarkan 6 jenis kawalan utama. Manakala bagi Pejabat Perbendaharaan Negeri dan 12 Agensi Negeri iaitu MAIK, PKINK, Perbadanan Menteri Besar Kelantan, Perbadanan Perpustakaan Awam, Yayasan Kelantan Darul Naim, Yayasan Islam Kelantan, Majlis Sukan Negeri Kelantan, Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI, Majlis Daerah Bachok, Majlis Daerah Dabong, Majlis Daerah Jeli, dan Majlis Daerah Ketereh adalah berdasarkan pengauditan terhadap tahap prestasi kewangan mengikut 6 jenis kawalan utama serta 3 jenis kawalan tambahan. Kawalan yang disemak adalah seperti berikut:

8.4.1. Kawalan Pengurusan

8.4.1.1. Bagi menentukan sama ada struktur pengurusan kewangan yang berkesan telah diwujudkan, semakan Audit telah dijalankan terhadap 4 aspek utama kawalan pengurusan iaitu struktur organisasi, sistem dan prosedur, keberkesanan Unit Audit Dalam dan jawatankuasa yang diwujudkan serta pengurusan sumber manusia seperti berikut:

a. Struktur Organisasi

Bagi mewujudkan suatu struktur organisasi yang berkesan, Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan:

- i.** Carta organisasi disediakan dengan lengkap dan kemas kini sepertimana yang ditetapkan di dalam Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991.
- ii.** Surat penurunan kuasa disediakan dengan lengkap dan sentiasa dikemaskinikan. Had kuasa dan tugas pegawai yang menjalankan tanggungjawab juga perlu dinyatakan dengan jelas. Seksyen 15A(2) Akta Tatacara Kewangan, Arahan Perbendaharaan (AP) 11, AP 69 dan AP 101 adalah berkaitan.
- iii.** Kehendak Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 dipatuhi. Pekeliling tersebut menetapkan Senarai Tugas bagi setiap pegawai perlu disediakan dengan lengkap dan jelas menunjukkan hubung kait antara penyelia dengan pegawai bawahan serta rakan sejawat dalam organisasi yang sama. Senarai tugas ini juga perlu sentiasa dikemaskinikan.
- iv.** Kehendak Pekeliling Perkhidmatan Bil. 5 Tahun 2007 dipatuhi. Selaras dengan pekelling tersebut, perancangan dan pelaksanaan pusingan kerja mengikut tempoh yang sesuai dalam pelbagai bidang tugas perlu dilaksanakan bagi

membangunkan sumber manusia berpotensi serta berupaya menyumbang kepada kecemerlangan organisasi.

b. Sistem Dan Prosedur

Bagi memastikan sistem dan prosedur yang teratur telah diwujudkan, Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan:

- i. Manual Prosedur Kerja disediakan dengan lengkap, kemas kini dan dikaji semula secara berterusan. Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 adalah berkaitan.
- ii. Fail Meja bagi setiap jawatan disediakan dengan lengkap, kemas kini dan memiliki kesemua 14 ciri asas Fail Meja yang ditetapkan. Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 8 Tahun 1991 adalah berkaitan.
- iii. Pemeriksaan mengejut (sepertimana yang ditetapkan di bawah Arahan Perbendaharaan 309) dijalankan secara berkala (tidak kurang dari sekali dalam 6 bulan) terhadap peti besi, peti wang tunai, laci atau bekas-bekas lain yang diguna untuk menyimpan wang, setem atau barang-barang lain yang berharga. Hasil pemeriksaan itu hendaklah direkodkan dengan lengkap untuk memudahkan rujukan.

c. Jawatankuasa Kewangan Dan Unit Audit Dalam

Kerajaan menetapkan pelbagai jawatankuasa berkaitan hal kewangan ditubuhkan di peringkat Jabatan/Agensi Negeri. Fungsi dan tanggungjawab jawatankuasa tersebut telah ditetapkan melalui surat pekeliling, arahan, garis panduan yang dikeluarkan dari semasa ke semasa. Bagi memastikan jawatankuasa yang telah diwujudkan berfungsi dengan berkesan, Kerajaan telah juga mengeluarkan Panduan Pengurusan Mesyuarat Dan Urusan Jawatankuasa Kerajaan melalui Pekeliling Kemajuan Pentadbiran Awam Bil. 2 Tahun 1991. Panduan ini menetapkan dengan jelas peranan Pengerusi dan Urus setia dalam sesuatu mesyuarat bagi memastikan keberkesanan jawatankuasa yang telah diwujudkan. Antara jawatankuasa/unit yang perlu diwujudkan bagi memantapkan tahap pengurusan kewangan adalah seperti berikut:

i. Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun

Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun (JPKA) ditubuhkan di setiap pusat tanggungjawab supaya dapat memantapkan lagi pengurusan kewangan dan akaun Agensi Kerajaan. Sepertimana yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 10 Tahun 2008, Jabatan/Agensi Negeri hendaklah

memastikan seorang Pengerusi dan Ahli Jawatankuasa dilantik, bermesyuarat setiap 3 bulan, membincangkan perkara yang telah ditetapkan dan mengemukakan Laporan Suku Tahun dengan lengkap kepada pihak berkuasa berkenaan dalam tempoh yang ditetapkan.

ii. Unit Audit Dalam

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 9 Tahun 2004 yang juga diguna pakai oleh Kerajaan Negeri menghendaki Unit Audit Dalam (UAD) ditubuhkan di Jabatan/Agensi Negeri untuk membantu Ketua Jabatan memantapkan prestasi pengurusan dan memastikan pencapaian objektif organisasi secara cekap dan berhemat. Bagi melaksanakan fungsinya, UAD adalah bertanggungjawab menyediakan Rancangan Tahunan Audit Dalam, mengemukakan Rancangan Tahunan Audit Dalam kepada Ketua Eksekutif masing-masing selewat-lewatnya pada 31 Januari, membentangkan Laporan Audit Dalam di Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun dan mengemukakan Laporan Tahunan Audit Dalam kepada Ketua Eksekutif selewat-lewatnya pada 31 Mac tahun berikutnya. Tanggungjawab Ketua Jabatan adalah mengkaji dan meluluskan Rancangan Tahunan dan Laporan Tahunan Audit Dalam, memastikan tindakan susulan diambil terhadap pemerhatian/Laporan Audit Dalam dan memastikan anggota UAD mempertingkatkan pengetahuan dan kemahiran yang diperlukan untuk melaksanakan tanggungjawab mereka secara berkesan.

iii. Jawatankuasa Keutuhan Tadbir Urus

Selaras dengan Arahan YAB Perdana Menteri No. 1 Tahun 2009 dan Siri 2 No. 1 Tahun 2000, Jawatankuasa Keutuhan Tadbir Urus (JKTU) hendaklah ditubuhkan di peringkat Kerajaan/Jabatan/Agensi Negeri bagi tujuan mewujudkan pentadbiran Kerajaan/Jabatan/Agensi Negeri dan perkhidmatan awam yang cekap, berdisiplin serta berintegriti. Antara lainnya, Menteri Besar/Ketua Menteri/Ketua Jabatan hendaklah melantik Ahli Jawatankuasa dan mempengerusikan mesyuarat berkenaan, bermesyuarat setiap 4 bulan, membincangkan perkara yang telah ditetapkan, menyediakan Laporan Suku Tahun dengan lengkap dan seterusnya mengemukakannya kepada pihak berkuasa berkenaan dalam tempoh yang ditetapkan.

d. Pengurusan Sumber Manusia

Bagi memastikan pengurusan kewangan dikendalikan dengan baik, setiap Jabatan/Agensi Negeri hendaklah menguruskan sumber manusianya dengan cekap seperti menentukan bilangan jawatan dan gred yang sesuai, jawatan diisi sepenuhnya dan latihan dalam bidang kewangan diberi kepada mereka yang terlibat.

Jabatan/Agensi Negeri juga dikehendaki memberi pengiktirafan kepada kakitangannya yang cemerlang dan sebaliknya mengambil tindakan tatatertib/surcaj terhadap mereka yang didapati gagal/cuai melaksanakan tanggungjawab yang telah ditetapkan.

8.4.2. Kawalan Bajet

8.4.2.1. Bagi menentukan sama ada Kementerian/Jabatan telah menguruskan bajet dan peruntukannya dengan cekap, berhemat dan mengikut peraturan, semakan Audit telah dijalankan terhadap 5 aspek utama kawalan bajet iaitu penyediaan bajet, pengagihan peruntukan, kelulusan pindah/tambah peruntukan, pemantauan kemajuan/prestasi bajet dan pelaporan mengenainya seperti berikut:

a. Penyediaan Bajet

Arahan Perbendaharaan 29 hingga 46 juga menetapkan peraturan penyediaan anggaran hasil dan perbelanjaan. Antara lainnya, peraturan kewangan mengenai penyediaan bajet menetapkan mengenai justifikasi setiap anggaran yang disediakan, ketepatan anggaran yang disediakan, prosedur kelulusan bajet di peringkat Jabatan/Agensi serta pematuhan tempoh yang ditetapkan untuk mengemukakan bajet dan Perjanjian Program kepada Pegawai Kewangan Negeri. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 20 Tahun 2004 menetapkan bajet hendaklah dikemukakan ke Perbendaharaan Negeri tidak lewat 31 Mei setiap tahun.

b. Pengagihan Peruntukan

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 1 Tahun 2007 antara lainnya menetapkan bahawa Pegawai Pengawal perlu mengagihkan peruntukan kepada pemegang waran tertentu sebaik sahaja Waran Am diterima. Mengikut AP 94 pula, pemegang waran peruntukan tersebut boleh mengagihkan waran peruntukan/waran peruntukan kecil kepada pegawai yang berkenaan di mana perlu. Pengagihan waran ini perlu direkodkan dengan lengkap dan kemas kini.

c. Kelulusan Pindah/Tambahan Peruntukan

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 10 Tahun 1992 menetapkan Waran Pindah Peruntukan hendaklah ditandatangani oleh Pegawai Pengawal sendiri atau bagi pihaknya oleh mana-mana pegawai bawahannya yang diberi kuasa secara bertulis. Semua pindah peruntukan hendaklah dibuat dalam tahun kewangan berkenaan dan semua Waran Pindah Peruntukan yang dikeluarkan hendaklah disampaikan kepada Perbendaharaan/Bendahari Negeri atau wakilnya tidak lewat dari 31 Disember bagi tahun kewangan berkenaan. Perenggan 8, Pekeliling Perbendaharaan Bil. 20 Tahun 1990 menetapkan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlulah sentiasa mengawasi

dan mengemas kini akaun serta memastikan pindah peruntukan dikemas kini dalam Buku Vot supaya kawalan perbelanjaan dapat diuruskan dengan berkesan. Peraturan juga menetapkan pindahan kepada butiran yang telah dikurangkan melalui pindah peruntukan atau pengurangan kepada butiran yang telah ditambah melalui pindah peruntukan adalah tidak dibenarkan kecuali mendapat kelulusan daripada Pegawai Kewangan Negeri/Ketua Eksekutif/Ahli Mesyuarat Majlis/Lembaga Pengarah Agensi berkenaan terlebih dahulu.

d. Pemantauan Kemajuan/Prestasi Bajet

Peraturan kewangan menghendaki Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan memantau pelaksanaan projek pembangunan dengan rapi bagi memastikan ia dilaksanakan mengikut jadual. Bagi tujuan ini, Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah memastikan data mengenai peruntukan dan perbelanjaan projek bagi setiap tahun diisi dan sentiasa dikemas kini dalam Sistem Pemantauan Projek II atau kaedah lain yang diterima pakai, impak setiap aktiviti dinilai sekurang-kurangnya sekali dalam masa 5 tahun dan memastikan perbelanjaan tidak melebihi peruntukan yang telah diluluskan bagi perbelanjaan mengurus, Jabatan/Agensi hendaklah mengemukakan laporan berkala kepada pihak berkuasa berkenaan.

e. Pelaporan

Pegawai Pengawal dikehendaki menyediakan beberapa jenis laporan seperti Laporan Perbelanjaan Dan Tanggungan serta laporan untuk Buku Anggaran Belanjawan Program Dan Prestasi. Laporan ini perlu dikemukakan kepada Pegawai Kewangan Negeri/Bendahari Negeri dalam tempoh yang ditetapkan. Pegawai Pengawal juga dikehendaki mengemukakan laporan mengenai keperluan aliran wang tunai yang disahkan olehnya kepada Pegawai Kewangan Negeri/Bendahari Negeri. Bagi Ketua Jabatan yang bukan Pegawai Pengawal, laporan berkenaan akan dikemukakan kepada Pegawai Pengawal berkenaan untuk disatukan.

8.4.3. Kawalan Terimaan

8.4.3.1. Bagi menentukan sama ada segala terimaan telah diurus mengikut peraturan dan diakaunkan dengan sempurna, semakan Audit telah dijalankan terhadap 5 aspek utama kawalan terimaan yang meliputi kawalan borang hasil, penerimaan wang, kemasukan pungutan ke bank, kawalan perakaunan terimaan/hasil dan penyediaan Akaun Belum Terima seperti berikut:

a. Kawalan Borang Hasil

Kawalan terhadap borang hasil seperti buku resit adalah penting untuk memastikan ia tidak disalahgunakan. Borang ini hendaklah direkod dengan teratur dalam Daftar

Kawalan, disimpan di tempat yang selamat dan disemak secara berkala serta disahkan oleh pegawai yang bertanggungjawab.

b. Penerimaan Wang

Setiap Jabatan/Agensi Negeri perlu memastikan pegawainya yang dipertanggungjawabkan dengan urusan penerimaan wang mematuhi peraturan kewangan yang berkaitan. Semakan Audit telah dijalankan terhadap 4 aspek kawalan dalaman yang ditetapkan dalam Arahan Perbendaharaan bagi penerimaan wang iaitu dari segi kebenaran/kelulusan menerima wang, ciri-ciri keselamatan semasa menerima kutipan dan penyimpanan di pejabat, kawalan penerimaan melalui mel dan penerimaan wang di kaunter.

c. Kemasukan Pungutan Ke Bank

Arahan Perbendaharaan telah menetapkan peraturan mengenai kemasukan wang pungutan ke bank bagi memastikan ketepatan dan keselamatan wang berkenaan. Antaranya adalah mengenai penetapan tempoh memasukkan wang ke bank, kawalan keselamatan penghantaran wang dan penyelenggaraan rekod mengenainya, semakan oleh pegawai bertanggungjawab terhadap slip kemasukan wang ke bank dan keselamatan wang yang tidak sempat dimasukkan ke bank.

d. Kawalan Perakaunan Terimaan/Hasil

Bagi memastikan peraturan mengenai perakaunan terimaan/hasil yang ditetapkan dalam Arahan Perbendaharaan dipatuhi, semakan Audit telah dijalankan terhadap penyerahan Akaun Tunai Bulanan kepada Perbendaharaan Negeri, ketepatan penyediaan Penyata Penyesuaian Hasil Bulanan dan ketepatan Buku Tunai.

e. Akaun Belum Terima

Dasar dan tatacara bagi menyelenggara dan melaporkan Akaun Belum Terima (ABT) ditetapkan oleh Kerajaan melalui Pekeliling Perbendaharaan Bil. 3 Tahun 2008 dan beberapa Arahan Perbendaharaan. Antara peraturan yang ditetapkan mengenai pengurusan ABT adalah penyediaan Penyata Tunggakan Hasil atau Penyata Akaun Belum Terima yang lengkap dan kemas kini, penyerahan Penyata Akaun Belum Terima kepada Perbendaharaan Negeri dalam tempoh ditetapkan dan tindakan susulan diambil terhadap jumlah terimaan/hasil yang tertunggak.

8.4.4. Kawalan Perbelanjaan

8.4.4.1. Bagi menentukan sama ada semua perbelanjaan mengurus dan pembangunan telah dibuat mengikut peraturan yang ditetapkan dan diperakaunkan dengan tepat, Semakan Audit telah dijalankan terhadap 3 aspek utama kawalan perbelanjaan iaitu perakaunan, pengurusan perolehan dan pengurusan bayaran seperti berikut:

a. Perakaunan

Semakan Audit telah dibuat untuk menentukan sejauh mana Buku Vot dan Penyata Penyesuaian Perbelanjaan diselenggarakan oleh Jabatan/Agensi mengikut peraturan yang ditetapkan di dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 11 Tahun 1992 dan AP 95 serta yang berkaitan.

b. Pengurusan Perolehan

Setiap tahun, Jabatan/Agensi Negeri membelanjakan jutaan ringgit untuk tujuan perolehan bekalan, perkhidmatan dan kerja. Bagi menentukan sejauh mana pengurusan perolehan Jabatan/Agensi Negeri telah mematuhi peraturan yang berkaitan, Semakan Audit telah dibuat terhadap pengurusan pembelian terus, sebut harga, tender, kontrak dan kontrak pusat.

c. Pengurusan Bayaran

Semakan Audit telah dijalankan terhadap kawalan dalaman bagi proses bayaran; kesempurnaan bayaran yang memerlukan kelulusan khas; penyediaan dan penyimpanan daftar/rekod pembayaran dan Daftar Bil; bayaran pukal serta panjar wang runcit.

8.4.5. Pengurusan Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah Dan Deposit

8.4.5.1. Pengurusan dan kawalan terhadap Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah dan Deposit adalah penting untuk menentukan ia diurus dengan teratur, mengikut pekeliling dan arahan amanah yang ditetapkan serta diakaunkan dengan betul dan kemas kini. Semakan Audit telah dijalankan terhadap pengurusan seperti berikut:

a. Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah

Tatacara Pengurusan Akaun Amanah ditetapkan melalui Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 18 Tahun 2001. Semakan Audit telah dijalankan terhadap pengendalian Kumpulan Wang Amanah/Akaun Amanah di Jabatan/Agensi Negeri dari segi penyediaan dan penyerahan Penyata Tahunan untuk diaudit serta kesempurnaan rekod perakaunan/penyata penyesuaian akaun/transaksi akaun.

b. Pengurusan Kumpulan Wang Pinjaman

Jabatan/Agensi Negeri perlu menguruskan Kumpulan Wang Pinjaman dan Pendahuluan Diri/Pelbagai mengikut Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan yang berkaitan seperti berikut:

- i. Pinjaman Kenderaan hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 7 dan 8 Tahun 1993.
- ii. Pinjaman Komputer hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 1992.
- iii. Pendahuluan Diri hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Surat Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1993.
- iv. Pendahuluan Pelbagai hendaklah diuruskan berdasarkan peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan Bil. 13 Tahun 1990.

c. Pengurusan Akaun Deposit

Tatacara Dan Pengurusan Akaun Deposit ditetapkan melalui Arahan Perbendaharaan 156 hingga 163.

8.4.6. Pengurusan Aset, Inventori Dan Stor

8.4.6.1. Aset dan inventori yang diperolehi untuk kegunaan pejabat perlu direkodkan, dikawal dan dipantau dengan sempurna bagi mengelakkan dari berlakunya pembaziran dan penyalahgunaannya. Sehubungan ini, semakan Audit telah dijalankan untuk menilai tahap pematuhan Jabatan/Agensi Negeri kepada peraturan yang ditetapkan dalam Pekeliling/Surat Pekeliling Perbendaharaan yang berkenaan dan Tatacara Pengurusan Stor berhubung dengan perkara berikut:

a. Kawalan Umum

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, Pegawai Pengawal hendaklah mewujudkan Unit Pengurusan Aset yang antaranya bertanggungjawab untuk mengurus pelantikan Pegawai Pemeriksa, Lembaga Pemeriksa dan Jawatankuasa Penyiasat. Unit tersebut juga diberi tanggungjawab menjadi Urus setia kepada Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan yang diwujudkan, menguruskan pelupusan, kehilangan dan hapus kira aset serta menyelaraskan penyediaan laporan mengenainya. Selain itu, Pegawai Pengawal juga hendaklah melantik seorang Pegawai Aset secara bertulis bagi setiap pusat tanggungjawab di

bawahnya dan memastikan Pegawai Aset di peringkat Ibu Pejabat diberi tanggungjawab sebagai Setiausaha Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan.

b. Penerimaan

Mengikut Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, seorang Pegawai Penerima hendaklah diberi kuasa untuk menerima dan mengesahkan aset yang diperolehi. Antara lainnya, tanggungjawab seseorang Pegawai Penerima adalah memastikan aset/bekalan pejabat diterima menepati spesifikasi, kualiti dan kuantiti yang telah ditetapkan sebelum pengesahan penerimaannya. Bagi membolehkan Pegawai Penerima membuat rujukan, sesalinan dokumen kontrak hendaklah disimpan oleh pegawai ini. Bagi penerimaan bekalan pejabat pula, Borang Terima Barang perlu disahkan dan direkodkan dalam Kad Kawalan Stok dan Kad Petak. Borang Laporan Penerimaan Aset Alih Kerajaan hendaklah disediakan, disahkan dan dihantar dengan serta merta kepada agen penghantaran atau syarikat pembekal. Aset hendaklah diterima berserta Surat Jaminan dan manual penggunaan/penyenggaraannya.

c. Pendaftaran

Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 menetapkan aset perlu didaftarkan dalam tempoh 2 minggu dari tarikh pengesahan penerimaan. Aset tersebut juga perlu dilabelkan dengan tanda Hak Kerajaan dan nombor siri pendaftaran.

d. Penggunaan, Penyimpanan Dan Pemeriksaan Aset

Bagi memastikan penggunaan, penyimpanan dan pemeriksaan aset diurus dengan baik, setiap Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan peraturan seperti berikut yang ditetapkan dalam Pekeliling Perbendaharaan yang berkenaan dipatuhi:

- i. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 menetapkan aset diguna hanya bagi tujuan rasmi sahaja dan mengikut tujuan asal perolehannya. Setiap aset hendaklah dikendalikan oleh pegawai yang mahir dan berkelayakan, pengeluaran/penggunaannya direkodkan dengan teratur serta kerosakan aset dilaporkan dengan menggunakan borang yang ditetapkan. Aset juga perlu disimpan di tempat yang selamat dan sesuai serta sentiasa di bawah kawalan pegawai yang bertanggungjawab.
- ii. Pekeliling tersebut juga menghendaki sekurang-kurangnya 2 Pegawai Pemeriksa/Lembaga Verifikasi Stok dilantik secara bertulis. Pemeriksaan aset dilaksanakan sekurang-kurangnya sekali setahun dan verifikasi stok dilaksanakan mengikut tempoh yang ditetapkan. Laporan Pemeriksaan Harta Modal dan Laporan Pemeriksaan Inventori disediakan dengan lengkap dan

dikemukakan kepada Ketua Jabatan dan seterusnya kepada Perbendaharaan Negeri di mana berkenaan.

- iii. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1980 menetapkan penggunaan kenderaan Jabatan dikawal dengan melantik seorang Pegawai Pengangkutan yang bertanggungjawab meluluskan kegunaan kenderaan dan menyediakan fail sejarah bagi setiap kenderaan, menyelenggarakan Buku Log dengan lengkap dan kemas kini serta menyediakan Cerakinan Bulanan Penggunaan Bahan Api setiap bulan bagi mengawal kegunaan bahan api.
- iv. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1996 pula menetapkan penggunaan kenderaan pegawai Gred JUSA dikawal dengan teratur di mana pembelian minyak setahun tidak melebihi had yang ditetapkan/diluluskan.
- v. Selaras dengan kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bil. 6 Tahun 1999, Kad Inden Minyak perlu dikawal dengan teratur melalui penyelenggaraan Buku Rekod Pergerakan Kad Inden yang lengkap dan kemas kini. Penyata pembelian atau penyata kad perlu disemak sebelum bayaran dilakukan.
- vi. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 8 Tahun 1999 menetapkan kad elektronik bagi pembayaran tol dikawal dengan teratur dan rekod berhubung dengan penggunaannya diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.

e. Penyenggaraan Aset

Bagi memastikan aset disenggarakan dengan baik, setiap Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan:

- i. Senarai aset yang memerlukan penyenggaraan disediakan dengan lengkap dan kemas kini; jadual penyenggaraan disediakan dan dilaksanakan seperti dirancang; penyenggaraan direkod dengan betul dan lengkap, program penyenggaraan dinilai dan penyenggaraan aset oleh pihak swasta diselia dan dipantau bagi memastikan syarat yang ditetapkan dalam perjanjian dipatuhi. Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007 adalah berkaitan.
- ii. Kehendak Pekeliling Perbendaharaan Bil. 2 Tahun 1980 dipatuhi. Pekeliling ini menetapkan kenderaan perlu disenggarakan secara berjadual manakala kos penyenggaraan dan pembaikan perlu direkod dalam fail kenderaan dan Daftar Harta Modal. Kenderaan juga hendaklah disimpan dengan selamat.

f. Pelupusan

Bagi memastikan pelupusan aset diuruskan dengan teratur dan selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, setiap Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan:

- i. Lembaga Pemeriksa dilantik untuk tempoh tidak melebihi 2 tahun. Lembaga Pemeriksa perlu menyediakan jadual pemeriksaan dan ia perlu dilaksanakan dalam tempoh satu bulan dari tarikh arahan dikeluarkan. Laporan Lembaga Pemeriksa hendaklah disediakan dan ditandatangani. Lembaga Pemeriksa juga perlu mengesyorkan kaedah pelupusan yang sesuai.
- ii. Perakuan pelupusan aset mekanikal, teknikal, elektrik dan elektronik disediakan oleh Jabatan/Pegawai Teknikal berkaitan. Perakuan pelupusan aset itu disahkan oleh 2 pegawai yang mempunyai 3 tahun pengalaman dan tidak terlibat dengan pengurusan aset berkenaan.
- iii. Kaedah pelupusan aset dibuat dengan teratur dan ia dilaksanakan dalam tempoh 3 bulan dari tarikh surat kelulusan dikeluarkan. Sijil Penyaksian Pemusnahan Aset Alih Kerajaan dan Sijil Pelupusan Aset disediakan dan dikemukakan kepada pihak yang meluluskannya. Seterusnya, rekod aset yang telah diluluskan pelupusan itu perlu dikemas kini.

g. Kehilangan Dan Hapus Kira

Bagi memastikan kehilangan dan hapus kira aset diuruskan dengan teratur dan selaras dengan Pekeliling Perbendaharaan Bil. 5 Tahun 2007, setiap Jabatan/Agensi Negeri hendaklah memastikan:

- i. Kehilangan aset dilaporkan kepada Ketua Jabatan dengan serta merta dan laporan polis dibuat dalam tempoh 24 jam dari waktu kehilangan. Ketua Pejabat menyediakan Laporan Awal dan dikemukakan kepada Pegawai Pengawal dan Pegawai Kewangan Negeri dalam tempoh 2 hari bekerja. Sesalinan Laporan Awal dikemukakan kepada Pegawai Pengawal, Pegawai Kewangan Negeri dan Ketua Audit Negara atau wakil tempatan Ketua Audit Negara.
- ii. Jawatankuasa Penyiasat dilantik secara bertulis oleh Pegawai Pengawal dalam tempoh 2 minggu dari tarikh Laporan Awal disediakan. Laporan Akhir disediakan dalam tempoh 2 bulan dari tarikh lantikan Jawatankuasa tersebut walaupun Laporan Hasil Penyiasatan Polis belum diperolehi. Laporan Akhir yang lengkap hendaklah dikemukakan kepada pihak yang menerima Laporan Awal. Laporan ini perlu dikemukakan dalam tempoh 4 bulan dari tarikh Laporan Awal dihantar.

8.4.7. Pengurusan Pelaburan

Pelaburan merupakan tindakan melabur dana bagi satu tempoh untuk memperoleh kadar pulangan yang dikehendaki dengan menyedari sepenuhnya risiko yang terbabit. Pelaburan yang dibuat hendaklah mengikut peraturan yang berkaitan. Rekod perlu diselenggara dengan lengkap dan kemas kini bagi memudahkan kawalan dan pemantauan. Antara elemen kawalan yang perlu diwujudkan adalah penubuhan Jawatankuasa Pelaburan yang berfungsi menguruskan pelaburan Agensi. Antara perkara yang perlu diberi perhatian adalah kuasa melabur, had pelaburan, sasaran pelaburan dan pemantauan pelaburan.

8.4.8. Pengurusan Pinjaman

Pinjaman dibuat bagi membiayai pelbagai projek untuk pembangunan ekonomi negeri, menampung perbelanjaan dan meningkatkan taraf pembangunan serta kemajuan penduduk. Pinjaman tersebut hendaklah digunakan mengikut maksud pinjaman dimohon. Antara perkara yang perlu diberi perhatian adalah kuasa untuk meminjam, penyelenggaraan rekod pinjaman yang lengkap dan kemas kini, perjanjian pinjaman disediakan dan mekanisme kawalan serta pemantauan pinjaman.

8.4.9. Penyata Kewangan

Keperluan penyediaan dan penyerahan Penyata Kewangan untuk diaudit adalah mengikut Mesyuarat Perhubungan Antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Bil. 1 tahun 2009 dan Arahan Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan Bil. 1 Tahun 2009. Arahan Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan Bil. 1 Tahun 2009 menghendaki Agensi Negeri mengemukakan Penyata Kewangan kepada Ketua Audit Negara tidak lewat dari 30 April setiap tahun. Ini membolehkan Penyata Kewangan dan Laporan Tahunan Agensi Negeri dibentang di Dewan Undangan Negeri pada tahun yang sama dan tidak lewat dari 31 Disember setiap tahun. Pekeliling ini bertujuan untuk meningkatkan akauntabiliti dan tadbir urus yang baik di semua Agensi Negeri. Di samping itu, pembentangan awal membolehkan *stakeholders* menilai prestasi Agensi Negeri dengan lebih jelas, lengkap dan relevan.

8.5. PENEMUAN AUDIT

8.5.1. Tahap Prestasi Pengurusan Kewangan

Secara umumnya, prestasi pengurusan kewangan di peringkat Jabatan/Agensi Negeri bagi tahun 2011 adalah bertambah baik berbanding dengan tahun 2010. Pada tahun 2011, sebanyak 10 Jabatan/Agensi Negeri adalah pada tahap sangat baik berbanding 4 Jabatan/Agensi Negeri pada tahun 2010. Kedudukan tahap prestasi pengurusan kewangan Jabatan/Agensi Negeri bagi tahun 2007 hingga 2011 secara keseluruhan adalah seperti di

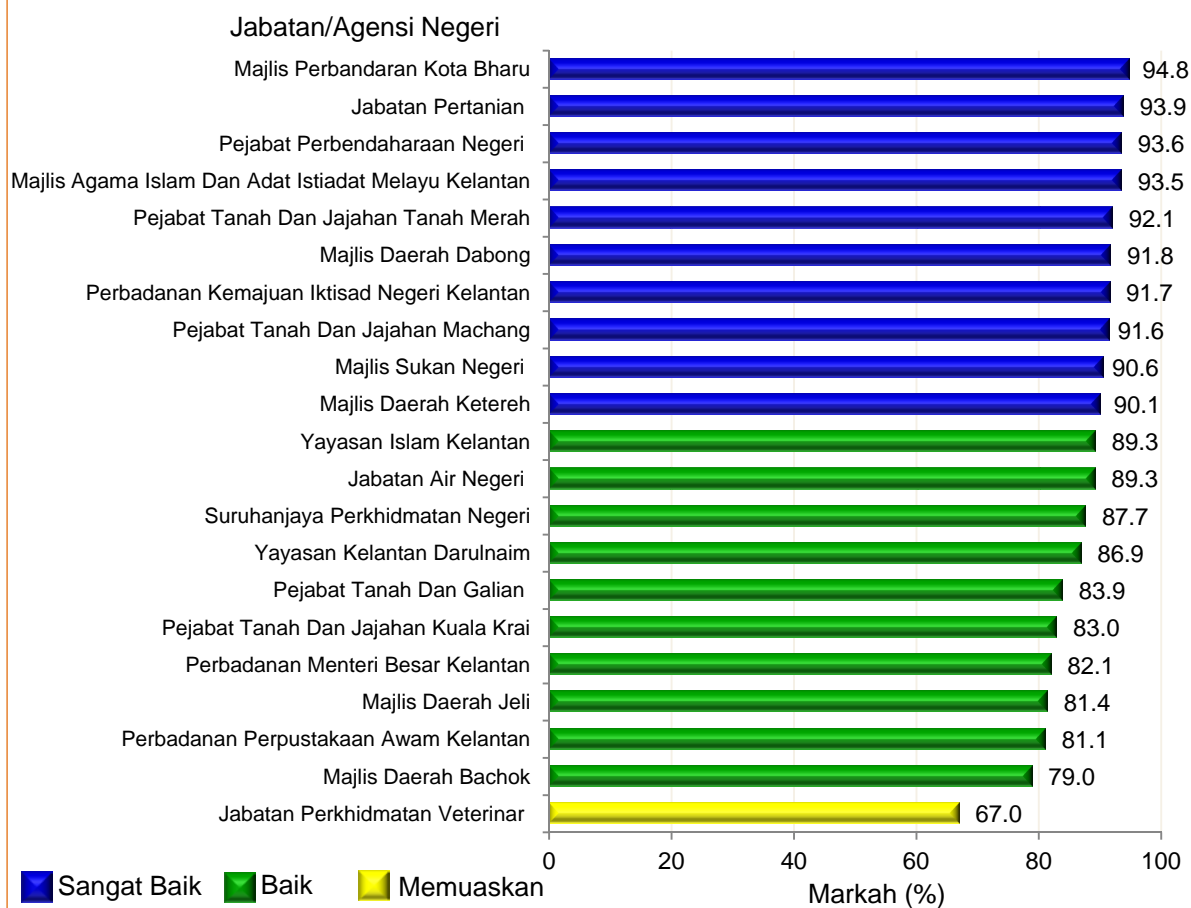
Jadual 8.2, manakala tahap prestasi pengurusan kewangan mengikut Jabatan/Agensi Negeri bagi tahun 2011 adalah seperti di **Carta 8.1**.

Jadual 8.2
Tahap Prestasi Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri Bagi Tahun 2007 Hingga 2011

Tahap Penarafan	Jabatan/Agensi Negeri				
	2007	2008	2009	2010	2011
Sangat Baik	-	-	2	4	10
Baik	-	4	12	15	10
Memuaskan	7	7	-	-	1
Tidak Memuaskan	-	-	-	-	-
Jumlah	7	11	14	19	21

Sumber: Jabatan Audit Negara

Carta 8.1
Tahap Prestasi Pengurusan Kewangan Berdasarkan Indeks Akauntabiliti Jabatan/Agensi Negeri Pada Tahun 2011

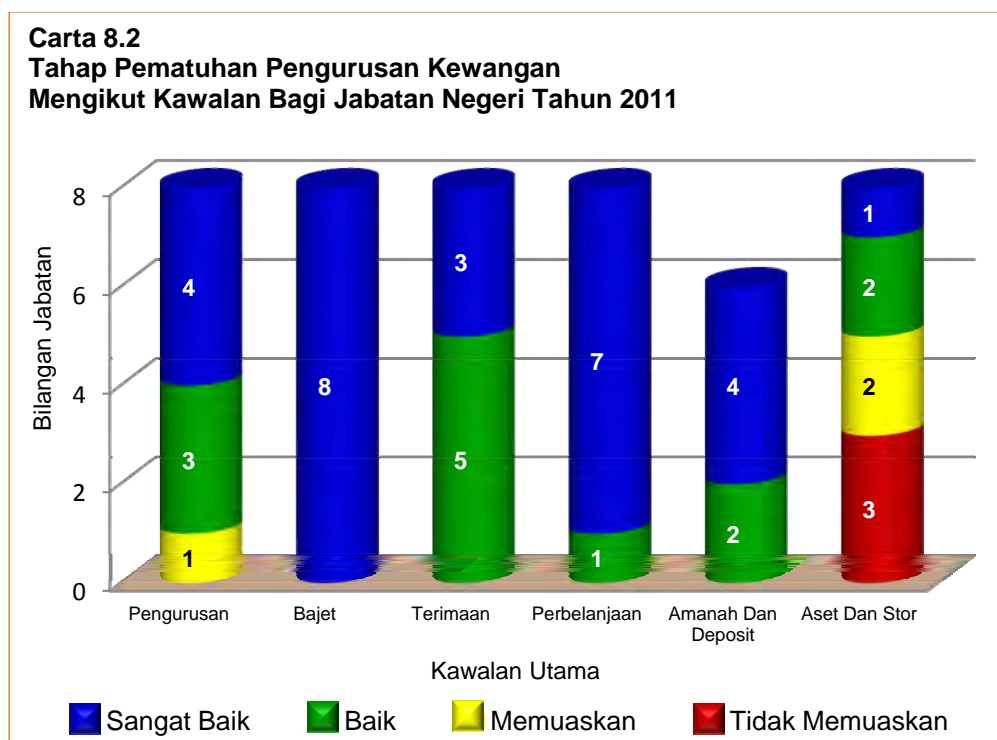

Sumber: Jabatan Audit Negara

8.5.2. Tahap Pematuhan Terhadap Kawalan Utama

8.5.2.1. Jabatan

Semakan Audit di 8 Jabatan mendapati 4 Jabatan mencatatkan tahap sangat baik, 3 Jabatan mencapai tahap baik dan satu Jabatan pada tahap memuaskan dalam Kawalan Pengurusan. Bagi Kawalan Bajet pula kesemua 8 Jabatan memperoleh tahap sangat baik manakala bagi Kawalan Terimaan sebanyak 3 Jabatan memperoleh tahap sangat baik dan 5 Jabatan pada tahap baik. Tujuh Jabatan mencapai tahap sangat baik dan satu Jabatan pada tahap baik dalam Kawalan Perbelanjaan. Sementara bagi Pengurusan Akaun Amanah Dan Deposit pula 4 Jabatan berada pada tahap sangat baik dan 2 Jabatan pada tahap baik. Bagaimanapun, bagi Pengurusan Aset, Inventori Dan Stor, daripada 8 Jabatan hanya satu berada pada tahap sangat baik, 2 pada tahap baik, 2 pada tahap memuaskan manakala 3 Jabatan pada tahap tidak memuaskan. Tahap pematuhan pengurusan kewangan mengikut kawalan bagi Jabatan adalah seperti di **Carta 8.2**.

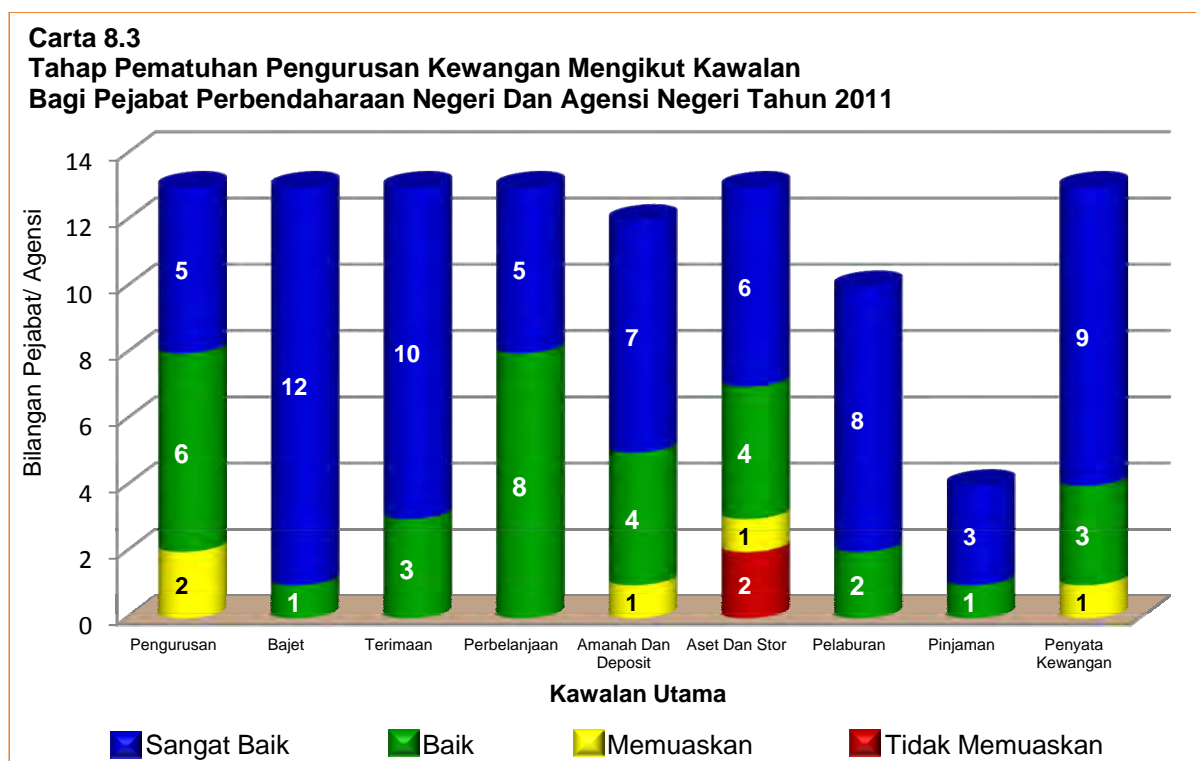
Sumber: Jabatan Audit Negara

Nota: 2 Jabatan Tidak Berkaitan Bagi Pengurusan Akaun Amanah Dan Deposit

8.5.2.2. Pejabat Perbendaharaan Negeri Dan Agensi Negeri

Tahap pencapaian pengurusan kewangan terhadap Pejabat Perbendaharaan Negeri dan 12 Agensi Negeri mendapati 12 mencapai tahap sangat baik dan satu pada tahap baik dalam kawalan Bajet. Bagi Kawalan Terimaan, Pejabat Perbendaharaan Negeri dan 9 Agensi mencapai tahap sangat baik serta 3 Agensi pada tahap baik. Tahap sangat baik juga dicapai oleh Pejabat Perbendaharaan Negeri dan 8 Agensi dalam pengesahan Penyata Kewangan, 7 Agensi dan Pejabat Perbendaharaan Negeri dalam Pengurusan

Pelaburan, 6 Agensi dan Pejabat Perbendaharaan Negeri dalam Pengurusan Akaun Amanah Dan Deposit dan 6 Agensi dalam Pengurusan Aset, Inventori Dan Stor. Bagi Kawalan Pengurusan dan Kawalan Perbelanjaan, masing-masing 4 Agensi dan Pejabat Perbendaharaan Negeri pada tahap sangat baik. Manakala 3 Agensi mencapai tahap sangat baik dalam Pengurusan Pinjaman. Bagaimanapun, terdapat 2 Agensi yang berada pada tahap tidak memuaskan dalam Pengurusan Aset, Inventori Dan Stor. Maklumat lanjut seperti di **Carta 8.3**.

Sumber: Jabatan Audit Negara

Nota: 1 Agensi Tidak Berkaitan Dalam Pengurusan Akaun Amanah Dan Deposit

3 Agensi Tidak Berkaitan Bagi Pengurusan Pelaburan

9 Agensi Tidak Berkaitan Bagi Pengurusan Pinjaman

8.5.2.3. Kelemahan-kelemahan yang ditemui bagi Pengurusan Aset, Inventori Dan Stor bagi Jabatan/Agensi Negeri yang mendapat penarafan tidak memuaskan adalah seperti berikut.

- a. Unit Pengurusan Aset tidak diwujudkan.
- b. Mesyuarat Jawatankuasa Pengurusan Aset Alih Kerajaan (JKPAK) tidak dipatuhi sepenuhnya.
- c. Pegawai Aset tidak dilantik secara bertulis
- d. Tiada Pegawai Penerima yang diberi tanggungjawab untuk menerima dan mengesahkan aset/barang-barang stor yang diterima.
- e. Daftar Harta Modal dan Daftar Inventori tidak diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.
- f. Pemeriksaan teknikal aset tidak dijalankan oleh pegawai bertauliah.

- g. Pemeriksaan aset tidak dilaksanakan.
- h. Pengiraan/pelarasan/pemeriksaan stok tidak dilaksanakan.
- i. Borang Aduan Kerosakan Aset (KEW.PA-9) tidak diselenggarakan.
- j. Buku log kenderaan tidak diselenggarakan dengan kemas kini.
- k. Kenderaan digunakan tanpa kelulusan Pegawai Kenderaan.
- l. Penggunaan minyak adalah tidak munasabah.
- m. Buku Rekod Pergerakan Kad Inden tidak diselenggarakan dengan lengkap dan kemas kini.
- n. Penyata Pembelian/Penyata Kad tidak disemak kepada salinan resit dan tidak disahkan oleh Pemegang Kad sebelum bayaran dilakukan.
- o. Peraturan Penyenggaraan (Termasuk Penyenggaraan Kenderaan) tidak dipatuhi sepenuhnya.
- p. Pelupusan Aset dan Stok tidak dipatuhi sepenuhnya.

8.5.3. Perbandingan Tahap Prestasi Pengurusan Kewangan Jabatan/Agensi Negeri

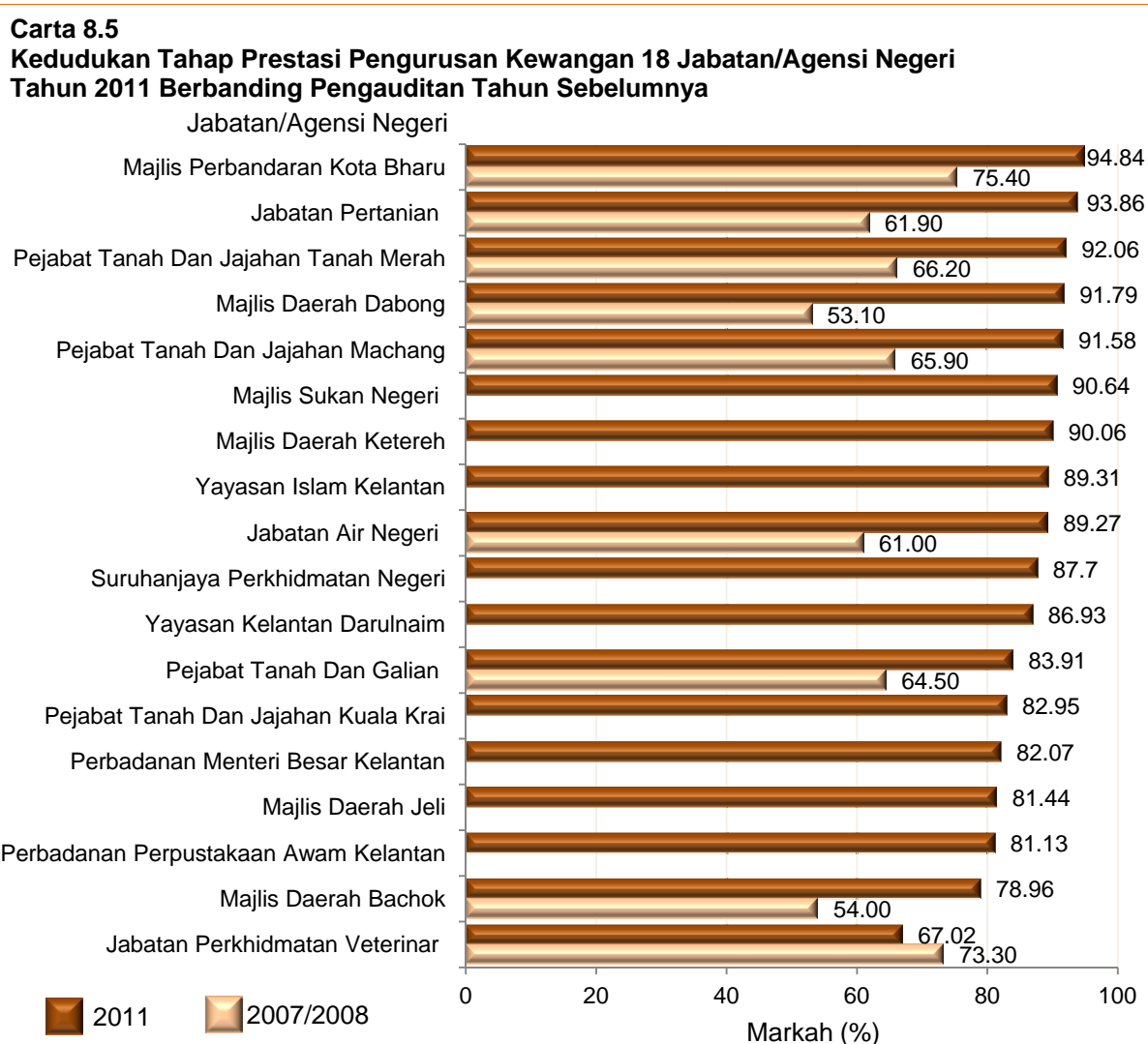
8.5.3.1. Analisis Audit terhadap Jabatan/Agensi Negeri yang telah dilaksanakan pengauditan pada setiap tahun bagi tempoh 2007 hingga 2011, menunjukkan tahap prestasi pengurusan kewangan Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan meningkat setiap tahun dan mencapai prestasi sangat baik sejak tahun 2009. Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan mengekalkan prestasi pengurusan kewangan pada tahap sangat baik sejak tahun 2009. Bagi Pejabat Perbendaharaan Negeri pula mencapai tahap sangat baik pada tahun 2011 berbanding tahap baik pada tahun 2010 dan 2009 adalah seperti di **Carta 8.4**.

8.5.3.2. Analisis perbandingan terhadap 2 Jabatan/Agensi Negeri yang telah dilaksanakan pengauditan pusingan kali kedua bagi tahun 2007 dan 2011 menunjukkan Jabatan Air Negeri dan Majlis Daerah Bachok mencapai tahap baik pada tahun 2011 berbanding memuaskan pada tahun 2007. Selain itu, analisis perbandingan terhadap 7 Jabatan/Agensi Negeri yang telah dilaksanakan pengauditan pusingan kali kedua bagi tahun 2007 dan 2011 menunjukkan Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI mencapai tahap sangat baik pada tahun 2011 berbanding tahap baik pada tahun 2008. Tahap prestasi pengurusan kewangan di Jabatan Pertanian Negeri, Majlis Daerah Dabong, Pejabat Tanah Dan Jajahan Machang dan Pejabat Tanah Dan Jajahan Tanah Merah menunjukkan peningkatan yang ketara iaitu sangat baik pada tahun 2011 berbanding tahap memuaskan pada tahun 2008. Peningkatan juga ditunjukkan oleh Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian Negeri di mana prestasi pada tahun 2011 mencapai tahap baik berbanding memuaskan pada tahun 2008. Bagaimanapun prestasi pengurusan kewangan di Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri merosot pada tahun 2011 iaitu memuaskan berbanding tahap baik pada tahun 2008. Kedudukan tahap prestasi

pengurusan kewangan 18 jabatan/agensi negeri tahun 2011 berbanding pengauditan tahun sebelumnya adalah seperti di **Carta 8.5**.

Sumber: Jabatan Audit Negara

Sumber: Jabatan Audit Negara

8.6. PEMERIKSAAN AUDIT MENGEJUT

Arahan Perbendaharaan menghendaki Ketua Jabatan memastikan pegawai yang dipertanggungjawabkan telah menyimpan wang awam, setem atau barangan berharga yang lain dengan selamat di dalam peti besi, bilik kebal, peti wang tunai, laci atau bekas-bekas lain. Ketua Jabatan juga hendaklah memastikan rekod mengenainya diselenggarakan dengan lengkap, kemas kini dan diperiksa oleh pegawai kanan secara berkala. Untuk menentukan sejauh mana peraturan ini dipatuhi, Jabatan Audit Negara telah menjalankan Pemeriksaan Mengejut di 17 Jabatan/Agensi seperti **Jadual 8.3**.

Jadual 8.3
Jabatan/Agensi Yang Telah Dijalankan
Pemeriksaan Audit Mengejut Tahun 2011

Bil.	Jabatan/Pejabat/Agensi
1.	Pejabat Sultan
2.	Pejabat Perikanan Jajahan Kota Bharu
3.	Pejabat Perikanan Jajahan Bachok
4.	Pejabat Perikanan Jajahan Pasir Puteh
5.	Pejabat Perikanan Jajahan Tanah Merah
6.	Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Tanah Merah
7.	Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Pasir Mas
8.	Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Bachok
9.	Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Tumpat
10.	Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Bachok
11.	Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Tanah Merah
12.	Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Pasir Puteh
13.	Pejabat Pengairan Dan Saliran Jajahan Pasir Puteh
14.	Pejabat Perhutanan Jajahan Kelantan Timur (Machang/Kuala Krai)
15.	Pejabat Veterinar Jajahan Gua Musang
16.	Pejabat Agama Jajahan Pasir Mas
17.	Jabatan Kerja Raya Jajahan Machang

Sumber: Jabatan Audit Negara

8.7. PENEMUAN AUDIT

Hasil daripada pemeriksaan Audit mengejut yang dijalankan mendapati terdapat beberapa kelemahan/ketidakpatuhan terhadap peraturan pengurusan kewangan. Ketua Jabatan/Pejabat yang berkenaan telah dimaklumkan tentang perkara yang diperhatikan dan mereka telah diminta untuk mengambil tindakan pembetulan dengan sewajarnya. Kelemahan yang diperhatikan adalah seperti di **Jadual 8.4**.

Jadual 8.4
Jabatan/Agensi Yang Telah Dijalankan
Pemeriksaan Audit Mengejut Tahun 2011

Bil.	Isu Audit	Jabatan/Agensi Yang Terlibat
1.	Kutipan lewat dibankkan.	a. Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Pasir Puteh
2.	Resit/bil lewat dicatatkan dalam Buku Tunai.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Bachok b. Pejabat Perikanan Jajahan Kota Bharu c. Pejabat Pengairan Dan Saliran Jajahan Pasir Puteh d. Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Tumpat
3.	Pegawai yang sama ditugaskan untuk memungut hasil, menulis resit, merekod ke Buku Tunai dan memasukkan kutipan ke bank.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Kota Bharu
4.	Semakan harian ke atas buku tunai tidak dibuat.	a. Pejabat Pengairan Dan Saliran Jajahan Pasir Puteh
5.	Penyata Pemungut disediakan oleh pegawai yang sama untuk mengutip hasil.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Pasir Puteh
6.	Stok hasil belum direkodkan ke dalam Daftar Borang Hasil.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Bachok
7.	Buku Resit Rasmi tidak disimpan selamat di tempat yang berkunci.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Kota Bharu
8.	Peti besi hanya menggunakan satu anak kunci dan anak kunci ganti tidak dihantar kepada Perbendaharaan Negeri.	a. Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Tanah Merah
9.	Peti besi tidak disediakan/rosak.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Pasir Puteh b. Pejabat Perikanan Jajahan Kota Bharu
10.	Kunci peti besi dipertanggungjawab kepada seorang pegawai sahaja dan anak kunci ganti peti besi yang disimpan di Perbendaharaan tidak digunakan secara berselang tahun dengan anak kunci sedia ada.	a. Pejabat Perikanan Jajahan Bachok b. Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Pasir Puteh
11.	Pemeriksaan mengejut tidak dijalankan mengikut tempoh yang ditetapkan.	a. Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Bachok b. Pejabat Kebajikan Masyarakat Jajahan Tanah Merah c. Pejabat Perikanan Jajahan Bachok d. Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Bachok e. Mahkamah Rendah Syariah Jajahan Tumpat

Sumber: Jabatan Audit Negara

9. SYOR AUDIT

Sungguhpun sebahagian besar prestasi pengurusan kewangan di peringkat Jabatan/Agensi Negeri bagi tahun 2011 menunjukkan peningkatan, namun bagi memantapkan lagi prestasi pengurusan kewangan ini, adalah disyorkan supaya Jabatan/Agensi Negeri mengambil tindakan terhadap perkara berikut:

9.1. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan hendaklah memastikan Jawatankuasa Audit membincangkan secara terperinci isu-isu yang dibangkitkan oleh Jabatan Audit Negara dan Unit Audit Dalam serta memastikan tindakan *corrective* dan *preventive* diambil. Tindakan *corrective* adalah untuk memastikan kelemahan yang dibangkitkan dapat diperbetulkan. Manakala tindakan *preventive* adalah bagi memastikan kelemahan yang sama tidak

berulang. Jawatankuasa Audit hendaklah melaporkan hasil perbincangannya kepada Jawatankuasa Pengurusan Kewangan Dan Akaun.

9.2. Memandangkan pengauditan terhadap pengurusan kewangan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara bagi tujuan memberi penarafan adalah terhad kepada beberapa Pusat Tanggungjawab (PTJ) sahaja. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan patut mengarahkan Unit Audit Dalam menjalankan pengauditan di PTJ-PTJ yang lain untuk memastikan sama ada kelemahan yang sama tidak berlaku di pejabat berkenaan.

9.3. Penglibatan/penyeliaan oleh Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu dipertingkatkan. Mereka perlu terlibat secara *hands-on* dalam urusan tersebut.

9.4. Tindakan surcaj/tatatertib dikenakan terhadap mereka yang gagal memungut hasil/membuat bayaran yang tidak teratur. Tindakan juga patut diambil terhadap pegawai-pegawai yang gagal mengambil tindakan terhadap pegawai di bawah penyeliaan mereka yang gagal melaksanakan tanggungjawab masing-masing.

9.5. Latihan yang berterusan diberikan kepada pegawai-pegawai yang terlibat dengan pengurusan kewangan.

9.6. Sentiasa peka terhadap pekeliling terbaru yang dikeluarkan oleh Kerajaan bagi membantu melicinkan lagi proses pengurusan kewangan di jabatan/agensi. Lembaga pengurusan agensi juga perlu segera memberi kebenaran kepada pihak pengurusan untuk mengguna pakai pekeliling atau arahan baru yang dikeluarkan tersebut.

Bahagian V

Penyerahan, Pengesahan,
Pembentangan Penyata Kewangan
Dan Prestasi Kewangan
Agensi Negeri

10. PENDAHULUAN

Mengikut Akta Audit 1957, Ketua Audit Negara juga dikehendaki mengaudit Penyata Kewangan Agensi Negeri iaitu Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam, Pihak Berkuasa Tempatan dan Kumpulan Wang. Pengauditan ini adalah untuk mengesahkan dan memastikan ketepatannya serta memberi pendapat sama ada penyata itu menggambarkan kedudukan yang benar dan saksama dengan berpandukan Akta dan Piawaian yang diluluskan.

10.1. PENGAUDITAN PENYATA KEWANGAN

10.1.1. Mengikut Akta Audit 1957, Jabatan Audit Negara menjalankan pengauditan terhadap Penyata Kewangan Agensi Negeri untuk memastikan segala akaun dan rekod kewangan diselenggarakan dengan betul dan tepat. Pada tahun 2011, sejumlah 22 Penyata Kewangan terdiri daripada 9 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, satu Penyata Kewangan Majlis Agama Islam dan 12 Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan bagi tahun berakhir 31 Disember 2010 perlu diaudit oleh Ketua Audit Negara. Penyata Kewangan Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Kelantan, Perbadanan Menteri Besar Kelantan dan Majlis Daerah Tanah Merah telah diaudit sendiri oleh Jabatan Audit Negara, manakala 19 lagi telah diaudit oleh 8 firma audit swasta bagi pihak Ketua Audit Negara selaras dengan peruntukan Seksyen 7(3) Akta Audit 1957.

10.1.2. Pengauditan yang dijalankan oleh firma audit swasta dipantau oleh Jabatan Audit Negara bagi memastikan pengauditan diselesaikan mengikut tempoh dan piawaian yang ditetapkan. Tempoh masa untuk menyiapkan pengauditan adalah mengikut saiz Agensi. Bagi akaun besar, tempoh yang diberikan adalah 3 bulan, akaun sederhana 2 bulan dan akaun kecil sebulan. Sekiranya pengauditan tidak dapat disiapkan dalam tempoh masa yang ditetapkan, firma audit swasta dikehendaki memohon perlanjutan tempoh pengauditan secara bertulis kepada Ketua Audit Negara dengan mengemukakan sebab kelewatan. Sekiranya firma audit swasta gagal mematuhi syarat dalam kontrak atau arahan Jabatan Audit Negara, surat amaran akan dikemukakan dan tindakan boleh diambil untuk menamatkan kontrak firma audit swasta tersebut. Secara keseluruhannya, khidmat yang diberikan oleh firma audit swasta adalah memuaskan.

10.2. KEDUDUKAN PENYERAHAN PENYATA KEWANGAN

Keperluan penyerahan Penyata Kewangan untuk diaudit adalah mengikut Mesyuarat Perhubungan Antara Kerajaan Persekutuan dan Kerajaan Negeri Bil. 1 Tahun 2009 dan Arahan Pentadbiran Setiausaha Kerajaan Negeri Kelantan Bilangan 1 Tahun 2009. Penyerahan Penyata Kewangan oleh Badan Berkanun Negeri dan Pihak Berkuasa

Tempatan serta Majlis Agama Islam bagi Negeri Kelantan untuk diaudit adalah baik. Semua Pihak Berkuasa Tempatan dan Badan Berkanun Negeri serta Majlis Agama Islam telah mengemukakan Penyata Kewangan bagi tahun berakhir 31 Disember 2010 kepada Ketua Audit Negara. Semua Penyata Kewangan tersebut telah diaudit dan telah diberikan Sijil Ketua Audit Negara. Setakat 27 Mei 2012, penyata kewangan tahun berakhir 31 Disember 2011, 7 daripada 10 Badan Berkanun Negeri serta 11 daripada 12 Pihak Berkuasa Tempatan telah mengemukakan Penyata Kewangan untuk diaudit. Kedudukan penyerahan dan pengauditan terhadap Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan adalah seperti di **Jadual 10.1**.

Jadual 10.1

Kedudukan Pengauditan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam Dan Pihak Berkuasa Tempatan Sehingga 27 Mei 2012

Bil.	Agensi	Tahun Penyata Kewangan		
		Telah Disahkan	Sedang Diaudit	Belum Diterima
Badan Berkanun Negeri				
1.	Majlis Sukan Negeri Kelantan	2010	2011	
2.	Yayasan Islam Kelantan	2010	2011	
3.	Perbadanan Stadium Kelantan	2010	2011	
4.	Perbadanan Muzium Negeri Kelantan	2010	2011	
5.	Perbadanan Menteri Besar Kelantan	2010	2011	
6.	Perbadanan Pembangunan Ladang Rakyat Negeri Kelantan	2010	2011	
7.	Perbadanan Perpustakaan Awam Kelantan	2010		2011
8.	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	2010		2011
9.	Yayasan Kelantan Darulnaim	2010		2011
Majlis Agama Islam				
1.	Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan	2010	2011	
Pihak Berkuasa Tempatan				
1.	Majlis Perbandaran Kota Bharu	2010	2011	
2.	Majlis Daerah Ketereh	2010	2011	
3.	Majlis Daerah Tumpat	2010	2011	
4.	Majlis Daerah Pasir Mas	2010	2011	
5.	Majlis Daerah Machang	2010	2011	
6.	Majlis Daerah Pasir Puteh	2010	2011	
7.	Majlis Daerah Tanah Merah	2010	2011	
8.	Majlis Daerah Kuala Krai	2010	2011	
9.	Majlis Daerah Dabong	2010	2011	
10.	Majlis Daerah Jeli	2010	2011	
11.	Majlis Daerah Gua Musang	2010	2011	
12.	Majlis Daerah Bachok	2010		2011

Sumber: Jabatan Audit Negara

10.3. PENGESAHAN PENYATA KEWANGAN

Sehingga 27 Mei 2012, 22 Penyata Kewangan tahun 2010 iaitu 9 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan 12 Pihak Berkuasa Tempatan telah diberikan Sijil Ketua Audit Negara. Kesemua 22 akaun telah diberi Sijil Tanpa Teguran. Jenis sijil yang

dikeluarkan oleh Ketua Audit Negara bagi pengauditan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam dan Pihak Berkuasa Tempatan adalah seperti di **Jadual 10.2**.

Jadual 10.2

Sijil Ketua Audit Negara Yang Dikeluarkan Bagi Penyata Kewangan Agensi Negeri Bagi Tahun 2009 Dan 2010

Bil.	Agensi	Sijil Ketua Audit Negara (Tahun Kewangan)	
		2009	2010
Badan Berkanun Negeri			
1.	Yayasan Kelantan Darulnaim	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
2.	Perbadanan Muzium Negeri Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
3.	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
4.	Perbadanan Stadium Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
5.	Majlis Sukan Negeri Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
6.	Perbadanan Menteri Besar Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
7.	Perbadanan Perpustakaan Awam Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
8.	Yayasan Islam Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
9.	Perbadanan Pembangunan Ladang Rakyat Negeri Kelantan	Berteguran	Tanpa Teguran
Majlis Agama Islam			
1.	Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
Pihak Berkuasa Tempatan			
1.	Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
2.	Majlis Daerah Pasir Puteh	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
3.	Majlis Daerah Pasir Mas	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
4.	Majlis Daerah Ketereh	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
5.	Majlis Daerah Gua Musang	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
6.	Majlis Daerah Dabong	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
7.	Majlis Daerah Machang	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
8.	Majlis Daerah Tumpat	Tanpa Teguran	Tanpa Teguran
9.	Majlis Daerah Bachok	Berteguran	Tanpa Teguran
10.	Majlis Daerah Tanah Merah	Berteguran	Tanpa Teguran
11.	Majlis Daerah Kuala Krai	Berteguran	Tanpa Teguran
12.	Majlis Daerah Jeli	Berteguran	Tanpa Teguran

Sumber: Jabatan Audit Negara

10.4. PEMBENTANGAN PENYATA KEWANGAN

Akta Badan Berkanun 1980 dan Enakmen penubuhan Badan Berkanun Negeri telah menetapkan bahawa Penyata Kewangan Agensi yang telah diaudit berserta pendapat Ketua Audit Negara hendaklah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Manakala bagi Pihak Berkuasa Tempatan, Akta Kerajaan Tempatan 1976 menghendaki satu salinan Penyata Kewangan dan pendapat yang dikeluarkan oleh Ketua Audit Negara dikemukakan kepada Pihak Berkuasa Negeri dan seterusnya dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Bagaimanapun, sejumlah 3 Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri yang telah disahkan belum dibentangkan di Dewan Undangan Negeri. Penyata Kewangan yang belum dibentangkan sehingga 27 Mei 2012 adalah seperti di **Jadual 10.3**.

Jadual 10.3
Penyata Kewangan Yang Telah Disahkan Tetapi Belum
Dibentangkan Di Dewan Undangan Negeri Sehingga 27 Mei 2012

Bil.	Agensi	Tahun	Tarikh Disahkan
1.	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	2010	21.11.2011
2.	Perbadanan Perpustakaan Awam Kelantan	2010	28.02.2012
3.	Perbadanan Pembangunan Ladang Rakyat Negeri Kelantan	2010	14.03.2012

Sumber: Jabatan Audit Negara

10.5. PRESTASI KEWANGAN

10.5.1. Badan Berkanun Negeri

Secara keseluruhannya, analisis Audit terhadap Penyata Pendapatan Badan Berkanun Negeri bagi tahun kewangan 2010 mendapati 5 Agensi telah mencatatkan lebih berbanding 4 yang mencatatkan kurangan manakala satu Agensi menunjukkan baki sifar. Lima Agensi yang mencatatkan lebih sejumlah antara RM0.46 juta hingga RM43.02 juta dengan Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan mencatatkan lebih terbesar bagi tahun kewangan 2010. Analisis Audit terhadap Lembaran Imbangan bagi tahun kewangan 2010 Badan Berkanun Negeri pula mendapati Perbadanan Menteri Besar Kelantan, Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan dan Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan telah mencatatkan nilai aset semasa bersih yang tinggi iaitu berjumlah RM111.14 juta, RM104.02 juta dan RM58.40 juta masing-masing. Bagaimanapun, Perbadanan Perpustakaan Awam Kelantan telah mencatatkan liabiliti semasa bersih berjumlah RM0.39 juta. Kedudukan prestasi kewangan Badan Berkanun Negeri adalah seperti di **Jadual 10.4**.

Jadual 10.4**Prestasi Kewangan Badan Berkanun Negeri Dan Majlis Agama Islam
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2010**

Bil.	Agensi	Penyata Pendapatan Berakhir 31 Disember 2010			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2010		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ Defisit (RM Juta)	Aset Semasa (RM Juta)	Liabiliti Semasa (RM Juta)	Aset/ (Liabiliti) Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Perbadanan Menteri Besar Kelantan	130.56	116.84	13.72	203.69	92.55	111.14
2.	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	284.33	241.31	43.02	351.52	247.50	104.02
3.	Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan	89.81	84.92	4.89	69.14	10.74	58.40
4.	Yayasan Kelantan Darulnaim	36.84	11.99	24.85	65.07	11.76	53.31
5.	Yayasan Islam Kelantan	86.70	93.26	-6.56	34.15	12.91	21.24
6.	Perbadanan Pembangunan Ladang Rakyat Negeri Kelantan	1.22	1.22	0.00	18.89	0.86	18.03
7.	Perbadanan Muzium Negeri Kelantan	2.47	2.51	-0.04	2.56	0.16	2.40
8.	Perbadanan Stadium Kelantan	1.44	0.98	0.46	1.99	0.47	1.52
9.	Majlis Sukan Negeri Kelantan	2.12	3.10	-0.98	0.98	0.00	0.98
10.	Perbadanan Perpustakaan Awam Kelantan	2.16	2.57	-0.41	0.34	0.73	-0.39

Sumber: Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri

10.5.2. Pihak Berkuasa Tempatan

Analisis Audit terhadap Penyata Pendapatan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) bagi tahun berakhir 2010 mendapati sebanyak 8 Pihak Berkuasa Tempatan mencatatkan lebihan, manakala 4 PBT lagi mengalami kurangan. Daripada 8 PBT yang mencatatkan lebihan, adalah didapati Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI mencatatkan lebihan yang tertinggi berjumlah RM7.86 juta. Manakala Majlis Daerah Pasir Puteh pula memperoleh lebihan yang terendah iaitu berjumlah RM0.07 juta. Daripada 4 PBT yang mengalami kurangan pula, Majlis Daerah Ketereh mengalami kurangan yang paling tinggi berbanding PBT lain iaitu berjumlah RM0.53 juta. Analisis Audit terhadap Lembaran Imbangan PBT pula mendapati sejumlah 12 PBT mempunyai nilai aset semasa bersih dari RM1 juta hingga RM9.28 juta. Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI mempunyai nilai aset semasa bersih tertinggi iaitu berjumlah RM9.28 juta. Kedudukan prestasi kewangan PBT adalah seperti di **Jadual 10.5**.

Jadual 10.5
Prestasi Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan
Bagi Tahun Berakhir 31 Disember 2010

Bil.	Agensi	Penyata Pendapatan Berakhir 31 Disember 2010			Lembaran Imbangan Pada 31 Disember 2010		
		Pendapatan (RM Juta)	Perbelanjaan (RM Juta)	Surplus/ Defisit (RM Juta)	Aset Semasa (RM Juta)	Liabiliti Semasa (RM Juta)	Aset/ (Liabiliti) Semasa Bersih (RM Juta)
1.	Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI	59.37	51.51	7.86	42.52	33.24	9.28
2.	Majlis Daerah Machang	4.37	4.00	0.37	9.93	0.71	9.22
3.	Majlis Daerah Ketereh	6.35	6.88	-0.53	8.78	1.28	7.50
4.	Majlis Daerah Tanah Merah	6.12	5.58	0.54	8.15	1.81	6.34
5.	Majlis Daerah Pasir Puteh	5.74	5.67	0.07	5.50	0.56	4.94
6.	Majlis Daerah Gua Musang	4.16	3.85	0.31	5.15	0.40	4.75
7.	Majlis Daerah Tumpat	7.82	7.87	-0.05	7.50	3.43	4.07
8.	Majlis Daerah Bachok	5.46	5.27	0.19	4.66	0.84	3.82
9.	Majlis Daerah Pasir Mas	8.90	8.40	0.50	7.98	4.52	3.46
10.	Majlis Daerah Kuala Krai	4.88	4.60	0.28	5.43	2.75	2.68
11.	Majlis Daerah Jeli	1.78	2.11	-0.33	1.58	0.22	1.36
12.	Majlis Daerah Dabong	1.50	1.61	-0.11	1.16	0.16	1.00

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

10.5.3. Analisis Tunggakan Cukai Taksiran

Hasil daripada cukai taksiran merupakan penyumbang utama kepada pendapatan PBT. Bagaimanapun, cukai taksiran tidak dapat dikutip sepenuhnya dan tertunggak sejak beberapa tahun. Sehingga akhir tahun 2010, keseluruhan tunggakan cukai taksiran bagi 12 PBT berjumlah RM44.25 juta iaitu peningkatan sejumlah RM3.02 juta berbanding dengan tunggakan setakat akhir tahun 2009 yang berjumlah RM41.23 juta. Dari segi trend jumlah tunggakan cukai taksiran sepanjang tempoh 4 tahun bermula dari tahun 2007 hingga 2010 menunjukkan peningkatan, masing-masing mencatatkan jumlah tunggakan cukai taksiran berjumlah RM39.35 juta, RM40.92 juta, RM41.23 juta dan RM44.25 juta. Selain itu, Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI mencatatkan jumlah tunggakan yang tertinggi sepanjang tempoh analisis Audit. Tunggakan cukai taksiran bagi semua PBT bagi tempoh 4 tahun adalah seperti di **Jadual 10.6**.

Jadual 10.6**Analisis Tunggakan Cukai Taksiran Dari Tahun 2007 Hingga 2010**

Bil.	Agensi	Tunggakan Cukai Taksiran (RM Juta)			
		Tahun 2007	Tahun 2008	Tahun 2009	Tahun 2010
1.	Majlis Perbandaran Kota Bharu-BRI	21.55	21.94	21.74	22.27
2.	Majlis Daerah Machang	3.48	3.77	4.02	4.14
3.	Majlis Daerah Tanah Merah	3.40	3.61	3.81	3.99
4.	Majlis Daerah Pasir Mas	2.45	2.95	2.47	2.73
5.	Majlis Daerah Tumpat	2.19	2.38	2.43	2.56
6.	Majlis Daerah Bachok	2.21	1.77	1.79	2.96
7.	Majlis Daerah Kuala Krai	1.52	1.61	1.70	1.90
8.	Majlis Daerah Pasir Puteh	1.16	1.36	1.58	1.84
9.	Majlis Daerah Ketereh	0.60	0.75	0.98	1.18
10.	Majlis Daerah Gua Musang	0.59	0.55	0.50	0.47
11.	Majlis Daerah Dabong	0.14	0.17	0.19	0.21
12.	Majlis Daerah Jeli	0.06	0.06	0.02	0.00
Jumlah		39.35	40.92	41.23	44.25

Sumber: Penyata Kewangan Pihak Berkuasa Tempatan

10.6. RUMUSAN DAN SYOR AUDIT

Secara keseluruhannya, prestasi penyerahan Penyata Kewangan Badan Berkanun Negeri, Majlis Agama Islam Dan Adat Istiadat Melayu Kelantan dan Pihak Berkuasa Tempatan bagi tahun 2010 adalah memuaskan. Kesemua 22 Penyata Kewangan tahun 2010 telah diberi Sijil Tanpa Teguran berbanding 17 Penyata Kewangan tahun 2009 telah diberi Sijil Tanpa Teguran dan 5 Sijil Berteguran. Empat PBT mencatat kurangan kewangan pada tahun 2010 berbanding 7 pada tahun 2009. Manakala 4 badan berkanun mencatatkan kurangan bagi tahun 2010 berbanding hanya 2 pada tahun 2009. Selain itu, badan berkanun yang mencatatkan liabiliti semasa bersih pada 31 Disember 2010 kekal sepertimana pada 31 Disember 2009 di mana hanya sebuah badan berkanun mencatatkan liabiliti semasa bersih. Tindakan tegas juga perlu diambil bagi mengurangkan tunggakan cukai yang semakin meningkat dari tahun ke tahun.

Bahagian VI

Pembentangan Laporan
Ketua Audit Negara Dan
Mesyuarat Jawatankuasa
Kira-Kira Wang Awam Negeri

**PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA DAN MESYUARAT
JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG NEGERI****11. PEMBENTANGAN LAPORAN KETUA AUDIT NEGARA MENGENAI PENYATA
KEWANGAN KERAJAAN NEGERI**

Mengikut Seksyen 16(2) Akta Tatacara Kewangan 1957, Laporan Ketua Audit Negara hendaklah dibentangkan dalam Dewan Undangan Negeri. Laporan Ketua Audit Negara tahun 2010 mengenai Penyata Kewangan Kerajaan Negeri telah pun dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 20 Oktober 2011.

12. MESYUARAT JAWATANKUASA KIRA-KIRA WANG AWAM NEGERI

Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri Kelantan (Jawatankuasa) telah selesai memeriksa Laporan Ketua Audit Negara bagi tahun 2009. Laporan Jawatankuasa terhadap Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2009 telah dibentangkan di Dewan Undangan Negeri pada 20 Oktober 2011. Sehingga 27 Mei 2012, Jawatankuasa telah bersidang sebanyak 5 kali bagi membincangkan Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2009 dan 2010. Jawatankuasa juga telah memanggil Jabatan/Agensi/Syarikat yang berkaitan bagi mendapatkan taklimat selaras dengan peranan Jawatankuasa untuk memastikan wujudnya Akauntabiliti Awam. Jawatankuasa hendaklah lebih kerap bermesyuarat untuk membincangkan Laporan Ketua Audit Negara dan membuat lawatan ke tapak projek dan syarikat Kerajaan Negeri, mengkaji isu lama Laporan Ketua Audit Negara yang belum selesai dan memastikan syor Jawatankuasa diambil tindakan oleh Ketua Jabatan/Agensi/Syarikat Kerajaan Negeri. Perkara yang dibincangkan oleh Jawatankuasa semasa mesyuaratnya sehingga 27 Mei 2012 adalah seperti di **Jadual 12.1**.

Jadual 12.1**Mesyuarat Jawatankuasa Kira-kira Wang Awam Negeri Sehingga 27 Mei 2012**

Tarikh	Perkara	Agensi
10 Mei 2011	Mesyuarat Jawatankuasa Bil. 2/2011 Lawatan Pemeriksaan Jawatankuasa Kira-kira Kerajaan Kelantan ke atas Majlis Daerah Machang berhubung Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2009 mengenai Pengurusan Cukai Taksiran.	Majlis Daerah Machang
24 Mei 2011	Mesyuarat Jawatankuasa Bil. 3/2011 Lawatan Pemeriksaan Jawatankuasa Kira-kira Kerajaan Kelantan ke atas Majlis Daerah Pasir Mas berhubung Laporan Ketua Audit Negara mengenai Projek Usahasama yang dijalankan di Pasir Mas.	Majlis Daerah Pasir Mas
30 Jun 2011	Mesyuarat Jawatankuasa Bil. 4/2011 Lawatan Pemeriksaan Jawatankuasa Kira-kira Kerajaan Kelantan ke Loji Rawatan Air Merbau Chondong bagi mendengar taklimat mengenai operasi di loji tersebut.	Air Kelantan Sdn. Bhd. (AKSB)
4 Julai 2011	Mesyuarat Jawatankuasa Bil. 5/2011 Lawatan Pemeriksaan Jawatankuasa Kira-kira Kerajaan Kelantan ke Akademi Yakin Sdn. Bhd. Berhubung Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2009.	Akademi Yakin Sdn. Bhd.
20 Februari 2012	Mesyuarat Jawatankuasa Bil. 1/2012 Mengadakan perbincangan dan pemilihan perenggan Laporan Ketua Audit Negara Tahun 2010.	

Sumber: Jabatan Audit Negara

Penutup

Pada umumnya, tahap penyediaan dan penyerahan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri adalah bertambah baik. Begitu juga tahap pengurusan kewangan Jabatan/Agensi pada tahun 2011 telah menunjukkan prestasi lebih baik berbanding tahun 2010 kerana Jabatan/Agensi telah memberi fokus yang lebih sejak pelaksanaan Indeks Akauntabiliti oleh Jabatan Audit Negara mulai tahun 2007. Bagaimanapun, prestasinya masih boleh dipertingkatkan lagi sekiranya Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan bukan sahaja mengambil tindakan memperbetulkan kelemahan yang telah dibangkitkan oleh pihak Audit, bahkan juga mengambil tindakan *preventive* bagi memastikan kelemahan yang sama tidak berulang. Sehubungan ini, bagi memantapkan lagi prestasi pengurusan kewangan, adalah disyorkan perkara berikut:

- a. Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu mengaturkan supaya pemeriksaan secara menyeluruh dijalankan untuk menentukan sama ada kelemahan yang dibangkitkan oleh Jabatan Audit Negara juga berlaku di bahagian lain dan seterusnya mengambil tindakan pembedahan memandangkan pengauditan yang dijalankan oleh Jabatan Audit Negara adalah berdasarkan kepada sampel dan skop tertentu.
- b. Jabatan/Agensi perlu mempertingkatkan keberkesanan fungsi Unit Audit Dalam (UAD). Antaranya ialah dengan memastikan anggota UAD mendapat latihan dan bimbingan yang secukupnya, perancangan audit tahunan disediakan supaya pengauditan dapat dilaksanakan mengikut keutamaan, penilaian dibuat secara objektif dan bebas bukan sahaja berkaitan dengan aspek kawalan dalaman malahan pengurusan risiko dan tadbir urus organisasi, melaporkan penemuan yang signifikan serta mengesyorkan cadangan yang memberi impak kepada organisasi.
- c. Bagi memperbaiki tahap pengurusan kewangan, penglibatan Pegawai Pengawal/Ketua Jabatan perlu dipertingkatkan. Mereka perlu terlibat secara *hands on* dalam urusan tersebut.
- d. Ketua Jabatan perlu mewujudkan sistem *check and balance*, *frequent monitoring* and *audit spot checks*, mengadakan penilaian secara berkala ke atas kemahiran dan keupayaan pegawai serta memberi latihan kepada pegawai yang terlibat dengan pengurusan kewangan bagi meningkatkan kecekapan mereka. Ini adalah bagi mengelakkan pegawai kurang mahir atau kurang pengetahuan menggunakan budi bicara apabila membuat keputusan.

JABATAN AUDIT NEGARA

Putrajaya
28 Mei 2012

Lampiran

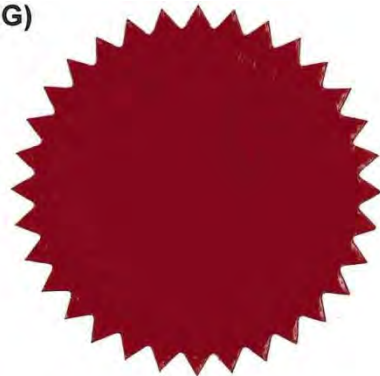
**SIJIL KETUA AUDIT NEGARA
MENGENAI PENYATA KEWANGAN
KERAJAAN NEGERI KELANTAN
BAGI TAHUN BERAKHIR 31 DISEMBER 2011**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 telah diaudit atas arahan saya selaras dengan Akta Audit 1957. Pihak pengurusan Kerajaan Negeri adalah bertanggungjawab terhadap Penyata Kewangan ini dan tanggungjawab saya adalah mengaudit dan memberi pendapat terhadap Penyata Kewangan tersebut. Pengauditan telah dilaksanakan dengan berpandukan piawaian pengauditan yang diluluskan.

Pada pendapat saya, Penyata Kewangan ini memberi gambaran yang benar dan saksama mengenai kedudukan kewangan Kerajaan Negeri Kelantan pada 31 Disember 2011; hasil operasi serta aliran tunainya bagi tahun tersebut berdasarkan piawaian perakaunan yang diluluskan. Rekod perakaunannya telah diselenggarakan dengan teratur dan kemas kini.

(TAN SRI DATO' SETIA HAJI AMBRIN BIN BUANG)
Ketua Audit Negara
Malaysia.

Putrajaya
28 Mei 2012

**PERNYATAAN PEGAWAI KEWANGAN NEGERI
DAN BENDAHARI NEGERI**

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri Kelantan dan Nota kepada Penyata Kewangan disediakan:

- (a) mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting*; dan
- (b) dengan menyatukan maklumat kewangan daripada semua Jabatan Kerajaan Negeri Kelantan

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang mengandungi Penyata Kedudukan Kewangan, Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai, Penyata Prestasi Kewangan dan Penyata Akaun Memorandum berserta Nota kepada Penyata Kewangan menunjukkan kedudukan yang benar dan saksama pada 31 Disember 2011.

Pada masa pernyataan ini ditandatangani, mengikut sebaik-baik pengetahuan kami, tidak wujud apa-apa keadaan yang boleh menjejaskan ketepatan dan kesahihan Penyata Kewangan Kerajaan Negeri 2011.

DATO' HAJI MOHD. FAUDZI BIN HAJI CHE MAMAT
Pegawai Kewangan Negeri Kelantan
22 Februari 2012

NIK HALIZA BINTI HAJI NIK YUSOFF
Penolong Bendahari Negeri Kelantan
22 Februari 2012

PENYATA KEDUDUKAN KEWANGAN
pada 31 Disember 2011

		<u>2011</u>	<u>2010</u>
	<u>Nota</u>	<u>RM</u>	<u>RM</u>
WANG AWAM			
WANG TUNAI	3	123,135,300	131,968,934
PELABURAN	4	111,331,320	16,331,320
		<hr/>	<hr/>
		234,466,620	148,300,254
DIPEGANG BAGI-			
KUMPULAN WANG DISATUKAN			
AKAUN HASIL DISATUKAN	5	(438,434,725)	(441,568,389)
AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	6	0,00	0,00
AKAUN AMANAH DISATUKAN	7	672,901,345	589,868,643
		<hr/>	<hr/>
		234,466,620	148,300,254
		<hr/>	<hr/>

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI
 bagi tahun berakhir 31 Disember 2011

	<u>Nota</u>	<u>2011</u>		<u>2010</u>	
		<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
TERIMAAN					
Hasil	5				
Hasil Cukai		78,787,171		75,870,309	
Hasil Bukan Cukai		162,791,894		137,111,534	
Terimaan Bukan Hasil		<u>185,901,310</u>	427,480,375	<u>166,660,616</u>	379,642,459
Pinjaman	6				
Dalam Negeri		35,530,309	35,530,309	<u>121,549,220</u>	121,549,220
Terimaan Modal	7				
Pelbagai Terimaan Modal		73,949,176		33,031,627	
Jualan Instrumen Kewangan		<u>0.00</u>	73,949,176	<u>1,300,000</u>	34,331,627
Terimaan Lain	7				
Terimaan Amanah		<u>118,211,070</u>	118,211,070	<u>68,190,446</u>	68,190,446
Jumlah Terimaan			<u><u>655,170,930</u></u>	<u><u>603,713,752</u></u>	

PENYATA PENERIMAAN DAN PEMBAYARAN WANG TUNAI (sambungan)
 bagi tahun berakhir 31 Disember 2011

	<i>Nota</i>	<u>2011</u>		<u>2010</u>	
		<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
BAYARAN					
Perbelanjaan Mengurus	5				
Emolumen		(140,430,989)		(140,901,222)	
Perkhidmatan dan Bekalan		(83,668,263)		(72,452,536)	
Aset		(10,925,453)		(12,598,098)	
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap		(177,058,250)		(149,051,869)	
Perbelanjaan Lain		<u>(2,054,244)</u>	(414,137,200)	<u>(2,892,787)</u>	(377,896,512)
Perbelanjaan Pembangunan	7				
Langsung		(82,578,319)		(73,243,983)	
Pinjaman		<u>(52,079,534)</u>	(144,657,853)	<u>(94,999,995)</u>	(168,243,978)
Perbelanjaan Modal					
Pembelian Instrumen Kewangan	4	<u>(95,000,000)</u>	(95,000,000)	<u>0.00</u>	0.00
Pinjaman	6				
Dalam Negeri		<u>(10,209,511)</u>	(10,209,511)	<u>(5,202,453)</u>	(5,202,453)
Bayaran Lain					
Akaun Amanah	7	<u>0.00</u>	0.00	<u>0.00</u>	0.00
Jumlah Bayaran			<u>(664,004,564)</u>		<u>(551,342,943)</u>
Tambahan / (Kurangan) Wang Tunai			(8,833,634)		52,370,808
Wang Tunai Pada 1 Januari			131,968,934		79,598,128
WANG TUNAI PADA 31 DISEMBER			<u>123,135,300</u>		<u>131,968,934</u>

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA PRESTASI KEWANGAN
 bagi tahun berakhir 31 Disember 2011

	<u>Nota</u>	<u>2011</u>		<u>2010</u>
		<u>Anggaran</u>	<u>Sebenar</u>	<u>Sebenar</u>
		<i>RM</i>	<i>RM</i>	<i>RM</i>
HASIL	5	410,887,757	427,480,375	379,642,459
<u>Tolak:</u> Belanja Mengurus	6	508,089,230	424,346,711	383,098,966
LEBIHAN/(KURANGAN) HASIL		(97,201,473)	3,133,664	(3,456,507)
<u>Tolak:</u> Belanja Pembangunan	7	188,565,539	144,657,853	168,243,978
LEBIHAN / (KURANGAN) KESELURUHAN		(285,767,012)	(141,524,189)	(171,700,485)
KURANGAN DIBIYAI OLEH:				
Pinjaman	6		35,530,309	121,549,220.00
Tenmaan Balik Pinjaman dan Pelbagai Tenmaan	7		73,949,176	33,031,627.00
Perubahan Tunai, Pelaburan dan Amanah			32,044,704	17,119,638.00
JUMLAH PEMBIAYAAN			141,524,189	171,700,485

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

PENYATA AKAUN MEMORANDUM
pada 31 Disember 2011

	<u>Nota</u>	<u>2011</u> RM	<u>2010</u> RM
MEMORANDUM ASET			
Pinjaman Boleh Dituntut	8	805,140,076	745,773,423
Pelaburan	8	13,488,695	38,875,497
MEMORANDUM LIABILITI			
Hutang Awam	9	1,139,930,526	1,111,995,947

Nota-nota pada muka surat yang berikut merupakan sebahagian daripada penyata kewangan ini.

NOTA KEPADA PENYATA KEWANGAN
 bagi tahun berakhir 31 Disember 2011

DASAR DAN KAEDAH PERAKAUNAN YANG SIGNIFIKAN

1. DASAR DAN PRINSIP PERAKAUNAN

Dasar dan prinsip perakaunan diguna secara konsisten dalam penyediaan penyata kewangan kecuali dinyatakan sebaliknya.

- a) Dasar perakaunan adalah tertakluk kepada undang-undang dan peraturan yang berkaitan dengan pengurusan perakaunan dan kewangan Kerajaan Negeri
- b) Perakaunan Kerajaan Negeri adalah berasaskan Kumpulanwang Disatukan selaras dengan:
 - i) Perkara 97 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa segala hasil yang diterima kecuali Zakat, Fitrah, dan Baitulmal atau lain-lain hasil Agama Islam seumpamanya, dikumpulkan menjadi satu kumpulanwang.
 - ii) Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan memperuntukkan bahawa tiada wang boleh dikeluarkan dari Kumpulanwang Disatukan melainkan diperuntukkan atau dibenarkan dengan cara lain oleh Dewan Undangan Negeri, kecuali untuk perbelanjaan tanggungan tertentu.
 - iii) Seksyen 7 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] memperuntukkan Kumpulanwang Disatukan dibahagi kepada Akaun Hasil Disatukan, Akaun Pinjaman Disatukan dan Akaun Amanah Disatukan.
- c) Kerajaan Negeri mengamalkan asas perakaunan tunai ubahsuai. Semua urus niaga bayaran dan terimaan diakaunkan apabila bayaran dibuat dan terimaan diperolehi dengan pengubahsuaian seperti berikut:
 - i) Bayaran bagi kerja yang telah dijalankan, bekalan dan perkhidmatan yang telah diterima sehingga 31 Disember tahun kewangan semasa boleh dibayar dalam bulan Januari tahun berikutnya dan dikenakan kepada peruntukan tahun kewangan semasa.
 - ii) Terimaan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai pejabat perakaunan pada 31 Disember tahun kewangan semasa merupakan wang tunai dalam perjalanan dan diakaunkan sebagai hasil tahun kewangan semasa.
 - iii) Mengakaun urus niaga bukan tunai tertentu seperti pindahan peruntukan daripada Akaun Hasil Disatukan ke Akaun Amanah Disatukan, Untung Rugi Pelaburan, Hapuskira Pinjaman Amanah, Penukaran Pinjaman Kepada Ekuiti dan seumpamanya.
- d) Entiti perakaunan terdiri daripada semua Jabatan Kerajaan Negeri.
- e) Tahun kewangan sebagaimana yang telah ditetapkan di bawah Seksyen 3 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] adalah satu tempoh dua belas bulan yang berakhir pada 31 Disember setiap tahun.
- f) Mata wang yang digunakan dalam penyata kewangan ini adalah Ringgit Malaysia (RM). Urus niaga yang melibatkan mata wang asing telah ditukar kepada nilai setara RM berdasarkan kadar pertukaran Bank Negara Malaysia mengikut polisi yang ditetapkan.
- g) Penyata Kewangan disediakan mengikut asas yang sama dengan Anggaran Perbelanjaan bagi membolehkan perbandingan dibuat.
- h) Apabila berlaku perubahan ke atas persembahan atau klasifikasi butiran, angka perbandingan telah dinyatakan semula kecuali dinyatakan sebaliknya.
- i) Amaun telah digenapkan kepada Ringgit Malaysia (RM) yang terdekat yang mungkin memberi kesan perbezaan RM1 bagi beberapa butiran yang dinyatakan di antara Penyata Kewangan dengan Nota Kepada Penyata Kewangan.

2. PERSEMBAHAN PENYATA KEWANGAN KERAJAAN NEGERI

Persembahan Penyata Kewangan dan nota yang disertakan bagi tahun 2011 telah dibuat penambahbaikan bagi memudahkan pemahaman dan penganalisan.

Penyata Prestasi Kewangan adalah penyata yang menunjukkan prestasi kewangan Kerajaan Negeri secara keseluruhan.

Penyata Kewangan Kerajaan Negeri yang disediakan mengikut kehendak Seksyen 16(1) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61], Piawaian Perakaunan Kerajaan dan *International Public Sector Accounting Standard (IPSAS) - Financial Reporting under the Cash Basis of Accounting* mengandungi komponen berikut:

- a) Penyata Kedudukan Kewangan
- b) Penyata Penerimaan dan Pembayaran Wang Tunai
- c) Penyata Prestasi Kewangan
- d) Penyata Akaun Memorandum
- e) Nota Kepada Penyata Kewangan

3. WANG TUNAI

Wang Tunai terdiri daripada Wang Tunai Dalam Bank, Wang Tunai Dalam Perjalanan dan Wang Tunai Dalam Tangan.

Wang Tunai Dalam Bank terdiri daripada baki akaun semasa dan baki deposit di institusi kewangan. Pelaburan Deposit Dalam Negeri dalam tempoh tiga (3) bulan atau kurang berjumlah RM103.00 juta telah diklasifikasi sebagai Wang Tunai Dalam Bank selaras dengan para 1.2.3. Cash Basis IPSAS.

Wang Tunai Dalam Perjalanan menunjukkan wang tunai yang belum dibankkan dan wang tunai dalam bank yang belum diambil kira dalam buku tunai Pejabat Perbendaharaan Negeri pada akhir tahun kewangan.

Wang Tunai Dalam Tangan merupakan Panjar Wang Runcit.

Wang Tunai pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011	2010
	RM	RM
Wang Tunai Dalam Bank	123,088,403	131,816,977
Wang Tunai Dalam Perjalanan	24,771	126,481
Wang Tunai Dalam Tangan	22,125	25,476
JUMLAH WANG TUNAI	123,135,300	131,968,934

4. PELABURAN

Pelaburan terdiri daripada Pelaburan Kumpulanwang Amanah dan Pelaburan Am dan dinyatakan pada nilai buku.

Pelaburan Kumpulanwang Amanah ialah pelaburan yang dibuat daripada Kumpulanwang Amanah selaras dengan arahan amanah Seksyen 9 dan suratcara amanah Seksyen 10, Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61] serta peraturan yang berkuatkuasa. Pelaburan Am adalah semua pelaburan yang dibuat daripada lebihan Kumpulanwang Disatukan selain daripada pelaburan Kumpulanwang Amanah. Pelaburan Am juga merangkumi pelaburan daripada penukaran pinjaman kepada ekuiti.

Pelaburan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011		2010	
	Nilai Buku		Nilai Buku	
	Pelaburan Kumpulanwang Amanah	Pelaburan Am	Pelaburan Kumpulanwang Amanah	Pelaburan Am
	RM	RM	RM	RM
Saham	1,000,000	3,981,320	2,050,000	3,981,320
Deposit Dalam Negeri	7,350,000	99,000,000	10,300,000	0.00
<i>Jumlah</i>	8,350,000	102,981,320	12,350,000	3,981,320
JUMLAH PELABURAN	111,331,320		16,331,320	

5. AKAUN HASIL DISATUKAN

Akaun Hasil Disatukan mengaakun semua urusan niaga terimaan hasil dan perbelanjaan mengurus Kerajaan selaras dengan Perkara 97 dan 98 Perlembagaan Persekutuan dan Seksyen 7(a) Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61].

Akaun Hasil Disatukan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011			2010	
	Anggaran RM	Sebenar RM	% Anggaran	Sebenar RM	% Anggaran
BAKI PADA 1 JANUARI		(441,568,389)		(438,111,883)	
HASIL					
Hasil Cukai	86,838,213	78,787,171	90.94	75,870,309	98.11
Hasil Bukan Cukai	217,491,728	162,791,894	74.85	137,111,534	65.83
Terimaan Bukan Hasil	106,757,816	185,901,310	174.13	166,660,616	163.77
Jumlah Hasil	410,887,757	427,480,375	104.04	379,642,459	98.00
PERBELANJAAN MENGRUS					
Emolumen	154,097,453	140,430,989	91.13	140,901,222	93.02
Perkhidmatan dan Bekalan	87,740,918	83,668,263	95.36	72,452,536	95.20
Aset	17,380,236	10,925,453	62.86	12,598,098	74.55
Pemberian dan Kenaan Bayaran Tetap**	246,185,113	171,267,761	69.57	154,254,322	70.23
Perbelanjaan-perbelanjaan lain	2,685,510	2,054,244	76.49	2,892,787	87.44
Perbelanjaan Mengurus (sebelum pindahan)	508,089,230	408,346,711	80.37	383,098,965	81.96
Pindahan Lebihan Hasil ke Kumpulan Wang Pembangunan	0.00	15,000,000	0.00	0.00	0.00
Pindahan Lebihan Hasil ke Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air	0.00	1,000,000	0.00	0.00	0.00
Jumlah Perbelanjaan Mengurus (selepas pindahan)	508,089,230	424,346,711	83.52	383,098,965	81.96
Lebihan/(Kurangan) bagi Tahun		3,133,664		(3,456,506)	
BAKI PADA 31 DISEMBER		(438,434,725)		(441,568,389)	

Nota: (***) - Tidak termasuk pindahan ke Kumpulan Wang Pembangunan.

(a) Hasil

Hasil diakaunkan secara jumlah kasar ke dalam Akaun Hasil kecuali diperuntukkan sebaliknya oleh mana-mana undang-undang. Hasil mengikut penjenisannya bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011			2010	
	Anggaran Asal RM	Anggaran Disemak RM	Sebenar RM	Sebenar RM	% Anggaran
HASIL CUKAI					
Cukai Langsung	82,383,213	82,383,213	78,350,835	72,506,218	99.22
Cukai Langsung Lain	5,000	5,000	1,360	3,654	304.53
Pelbagai Cukai Tidak Langsung	4,250,000	4,250,000	434,976	3,360,437	79.07
Jumlah Hasil Cukai	86,638,213	86,638,213	78,787,171	75,870,309	98.11

Hasil mengikut penjenisannya bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011				2010	
	Anggaran Asal	Anggaran Disemak	Sebenar	%	Sebenar	%
	RM	RM	RM	Anggaran	RM	Anggaran
HASIL BUKAN CUKAI						
Lesen Dan Permit	7,352,520	7,352,520	8,744,291	91.73	8,658,559	109.67
Perkhidmatan dan Bayaran						
Perkhidmatan	27,412,724	27,412,724	27,495,193	100.30	26,182,003	98.49
Perolehan daripada Jualan						
Barang-barang	118,665,729	118,665,729	85,026,663	71.65	76,009,353	77.41
Sewaan	405,206	405,206	433,017	106.86	322,940	71.88
Keuntungan Pembiayaan Dan Perolehan Daripada Simpanan/ Pelaburan	13,615,050	13,615,050	35,398,732	260.00	19,032,245	66.50
Denda Dan Hukuman	50,040,500	50,040,500	7,693,998	15.38	8,906,435	18.41
<i>Jumlah Hasil Bukan Cukai</i>	217,491,728	217,491,728	162,791,894	74.85	137,111,534	65.83
TERIMAAN BUKAN HASIL						
Pulangan Balik Perbelanjaan	25,946,110	25,946,110	8,579,934	33.07	12,314,132	44.60
Terimaan Daripada Agensi-Agensi Kerajaan Yang Lain	80,811,706	80,811,706	177,321,376	219.43	154,346,484	208.13
<i>Jumlah Terimaan Bukan Hasil</i>	106,757,816	106,757,816	185,901,310	174.13	166,660,616	163.77
JUMLAH HASIL	410,887,757	410,887,757	427,480,375	104.04	379,842,459	98.00

(b) Perbelanjaan Mengurus

Perbelanjaan Mengurus terdiri daripada perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan dan Bekalan seperti berikut:

- i) Emolumen, barang-barang dan perkhidmatan
- ii) Pindahan seperti caruman kepada Kumpulan Wang Pembangunan dan Kumpulan Wang Bekalan Air
- iii) Peruntukan kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan Berkanun dan Syarikat Milik Kerajaan melalui pemberian dan pinjaman

Perbelanjaan bagi Maksud Tanggungan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan mengikut undang-undang.

Perbelanjaan bagi Maksud Bekalan adalah perbelanjaan yang dikenakan ke atas Kumpulan Wang Disatukan berdasarkan kelulusan Dewan Undangan Negeri selaras dengan Perkara 104 Perlembagaan Persekutuan.

Perbelanjaan Mengurus mengikut Maksud Perbelanjaan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Maksud Perbelanjaan	2011			
	Anggaran Asal	Anggaran Dipinda	Sebenar	%
	RM	RM	RM	Anggaran
PERBELANJAAN TANGGUNGAN				
T. 01 Peruntukan Diraja	1,939,080	1,939,080	1,939,080	100.00
T. 02 Elaun Di Bawah Perlembagaan Dan Lain-Lain Elaun	320,000	320,000	106,000	33.13
T. 03 Pengetua Dewan	147,195	147,195	115,311	78.34
T. 04 Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri	345,858	345,858	241,485	69.82
T. 05 Pampasan Pekerja	10	10	0.00	0.00
T. 06 Bayaran Atas Kira-Kira Hutang Kerajaan	26,000,000	26,000,000	10,209,511	39.27
T. 07 Majlis Perajaan Negeri dan Majlis Penasihat Raja	546,700	546,700	462,642	84.62
T. 08 Bayaran Pelbagai	10	10	0.00	0.00
T. 09 Perbendaharaan Negeri Kelantan	8,600,000	11,952,000	10,525,649	88.07
<i>Jumlah Perbelanjaan Tanggungan</i>	37,898,853	41,250,853	23,699,679	57.21

PERBELANJAAN BEKALAN

B. 01 Pejabat Sultan	10,791,341	13,342,741	13,238,948	99.22
B. 02 Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan	26,984,468	27,626,468	25,359,214	91.79
B. 03 Dewan Undangan Negeri	10,078,603	10,078,603	10,068,770	99.90
B. 04 Perkhidmatan Serbanika	52,965,680	64,527,680	61,858,516	95.86
B. 05 Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian	6,521,850	6,822,850	6,532,540	95.75
B. 06 Pejabat Tanah Dan Jajahan Bachok	4,068,000	4,237,000	3,933,924	92.85
B. 07 Pejabat Tanah Dan Jajahan Kota Bharu	6,638,874	7,066,874	6,877,459	97.32
B. 08 Pejabat Tanah Dan Jajahan Machang	3,481,160	3,641,760	3,494,806	95.96
B. 09 Pejabat Tanah Dan Jajahan Pasir Mas	5,104,640	5,335,440	5,013,680	93.97
B. 10 Pejabat Tanah Dan Jajahan Pasir Puteh	4,147,400	4,333,800	4,183,602	96.53
B. 11 Pejabat Tanah Dan Jajahan Tanah Merah	3,684,846	3,843,446	3,595,471	93.55
B. 12 Pejabat Tanah Dan Jajahan Tumpat	4,165,890	4,333,490	3,773,885	87.09
B. 13 Pejabat Tanah Dan Jajahan Kuala Krai	3,892,370	4,035,570	3,580,661	88.73
B. 14 Pejabat Tanah Dan Jajahan Gua Musang	3,541,680	3,679,480	3,544,453	96.33
B. 15 Pejabat Tanah Dan Jajahan Jeli	2,901,170	3,051,170	2,938,489	96.31
B. 16 Jabatan Perhutanan Negeri	11,934,650	12,611,650	10,765,800	85.36
B. 17 Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri	18,119,500	18,863,500	17,190,478	91.13
B. 18 Jabatan Pertanian Negeri	12,765,280	13,382,803	11,151,643	83.33
B. 19 Jabatan Kerja Raya Negeri	23,910,310	25,338,710	22,562,507	89.04
B. 20 Pejabat Mufti	997,445	1,146,196	1,104,450	96.36
B. 21 Jabatan Hal Ehwal Agama Islam	27,309,305	30,565,843	29,953,815	98.00
B. 22 Jabatan Kebajikan Masyarakat	15,143,723	15,635,323	15,230,169	97.41
B. 23 Pejabat Suruhanjaya Perkhidmatan Negeri	564,578	588,578	473,741	80.49
B. 24 Jabatan Perancang Bandar Dan Desa	1,965,980	2,072,380	1,989,616	96.01
B. 25 Pejabat Perbendaharaan Negeri	77,312,895	89,774,843	81,169,309	90.41
B. 26 Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri	6,423,510	6,695,510	6,352,658	94.88
B. 27 Pejabat Pembangunan Negeri	16,404,449	19,444,449	18,920,102	97.30
B. 28 Pejabat Tanah Dan Jajahan Kecil Lojing	1,412,483	1,412,483	617,429	43.71
B. 29 Jabatan Kehakiman Syariah Negeri	4,622,520	4,889,920	4,165,034	85.18
B. 30 Peruntukan Kepada Kumpulan Wang Terkanun	52,901,100	52,901,100	16,000,000	30.25
B. 31 Jabatan Perikanan Negeri	639,837	678,417	652,599	96.19
B. 32 Jabatan Air Negeri	4,840,300	4,880,300	4,453,265	91.25
<i>Jumlah Perbelanjaan Bekalan</i>	426,235,837	466,838,377	400,747,032	85.84
PERBELANJAAN MENGURUS (sebelum pindahan)	464,134,690	508,089,230	408,346,711	80.37
PINDAHAN LEBIHAN HASIL KE KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN			15,000,000	
PINDAHAN LEBIHAN HASIL KE KUMPULAN WANG AMANAH BEKALAN AIR			1,000,000	
PERBELANJAAN MENGURUS (selepas pindahan)			424,346,711	

Perbezaan ketara di antara anggaran asal dengan anggaran dipinda dan di antara anggaran dipinda dengan perbelanjaan sebenar diterangkan di Laporan Pegawai Kewangan Negeri. Maklumat terperinci perbelanjaan mengurus dapat dirujuk di Lampiran 1 - Penyata Perbelanjaan Mengurus bagi tahun berakhir 31 Disember 2011.

6. AKAUN PINJAMAN DISATUKAN

Akaun Pinjaman Disatukan menunjukkan jumlah pinjaman yang diterima oleh Kerajaan Negeri daripada Kerajaan Persekutuan di bawah kuasa Undang-Undang Negeri. Perbelanjaan daripada akaun ini adalah terdiri daripada bayaran balik pinjaman dan pinjaman balik kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan-Badan Berkanun atau Syarikat Milik Kerajaan serta pindahan Kumpulan Wang Pembangunan untuk tujuan perbelanjaan pembangunan.

Akaun Pinjaman Disatukan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut.

Perihal	2011	2010
	(Debit)/Kredit RM	(Debit)/Kredit RM
PINJAMAN		
Dalam Negeri		
Baki pada 1 Januari	0.00	0.00
Terimaan	35,530,309	121,549,220
Bayaran	0.00	0.00
PINDAHAN		
PINDAHAN KE		
Kumpulan Wang Pembangunan	(35,530,309)	(121,549,220)
BAKI AKAUN PINJAMAN DISATUKAN	0.00	0.00

7. AKAUN AMANAH DISATUKAN

Akaun Amanah Disatukan mengaakun semua terimaan dan bayaran wang amanah mengikut kehendak undang-undang, akta-akta amanah, suratcara amanah, arahan amanah dan perjanjian. Akaun Amanah Disatukan terdiri daripada Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, Kumpulan Wang Amanah Awam dan Akaun Deposit.

Bagi Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan, sebahagian besar urus niaga semasa terdiri daripada urus niaga Akaun Penyelesaian. Akaun penyelesaian ini mengaakun urus niaga bagi Akaun Kawalan, Akaun Kena Bayar dan akaun seumpamanya yang tidak melibatkan terimaan atau bayaran sebenar.

Akaun Amanah Disatukan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	Baki pada 01.01.2011 (Debit)/Kredit RM	Debit RM	Kredit RM	Baki pada 31.12.2011 (Debit)/Kredit RM
	KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN			
Kumpulan Wang Pembangunan	(160,280,837)	144,657,853	109,479,485	(195,459,205)
Kumpulan Wang Bekalan Air	(88,771,528)	0.00	1,000,000	(87,771,528)
Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan	174,834,494	41,905,653	35,994,254	168,723,095
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Kerajaan</i>	(74,417,871)	186,563,506	146,473,739	(114,507,638)
KUMPULAN WANG AMANAH AWAM				
Kumpulan Wang Amanah Awam	349,319,180	128,759,167	189,488,114	410,048,127
<i>Jumlah Kumpulan Wang Amanah Awam</i>	349,319,180	128,759,167	189,488,114	410,048,127
AKAUN DEPOSIT				
Deposit Am	314,967,334	118,182,501	180,576,023	377,360,856
<i>Jumlah Akaun Deposit</i>	314,967,334	118,182,501	180,576,023	377,360,856
JUMLAH AKAUN AMANAH DISATUKAN	589,868,643	433,505,174	516,537,876	672,901,345

(a) Kumpulan Wang Amanah Kerajaan

Kumpulan Wang Amanah Kerajaan mengaakun terimaan dari peruntukan Kerajaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Kumpulan Wang Pembangunan, Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air dan Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan.

- (i) Kumpulan Wang Pembangunan mengaakun terimaan dan bayaran pembangunan seperti yang diperuntukkan oleh Akta Kumpulan Wang Pembangunan 1966 [Akta 406].

Terimaan utama bagi kumpulan wang ini terdiri daripada Pemberian Kerajaan Persekutuan iaitu Pemberian Pertambahan Hasil dan Pemberian Berdasarkan Tahap Pembangunan Ekonomi, Infrastruktur dan Kesejahteraan Hidup, pinjaman yang diberi oleh Kerajaan Persekutuan untuk maksud pembangunan dan caruman atau pindahan dari akaun Hasil Disatukan.

Bayaran kumpulan wang ini adalah perbelanjaan pembangunan secara langsung atau pinjaman.

Kumpulan Wang Pembangunan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011	2010
	(Debit)/Kredit	(Debit)/Kredit
	RM	RM
BAKI PADA 1 JANUARI	(160,280,837)	(146,617,706)
TERIMAAN		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan	15,000,000	0.00
Pindahan Dari Akaun Pinjaman Disatukan	35,530,309	121,549,220
Pemberian Tahap Pembangunan, Ekonomi Dan Kesejahteraan Hidup	28,597,000	33,031,627
Pemberian Pertumbuhan Hasil Bahagian II	30,352,176	0.00
<i>Jumlah Terimaan</i>	109,479,485	154,580,847
BAYARAN		
Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	(82,578,319)	(73,243,983)
Pinjaman	(62,079,534)	(94,999,995)
<i>Jumlah Bayaran</i>	(144,657,853)	(168,243,978)
<i>Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun</i>	(35,178,368)	(13,663,131)
BAKI KUMPULAN WANG PEMBANGUNAN PADA 31 DISEMBER	(195,459,205)	(160,280,837)

Maklumat terperinci perbelanjaan pembangunan dapat dirujuk di Lampiran 2 - Penyata Perbelanjaan Pembangunan bagi tahun berakhir 31 Disember 2011.

- (ii) Sumber kewangan Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air merupakan pinjaman yang diterima daripada Kerajaan Persekutuan.

Kumpulan Wang Amanah Bekalan Air pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Perihal	2011	2010
	(Debit)/Kredit	(Debit)/Kredit
	RM	RM
BAKI PADA 1 JANUARI	(88,771,528)	(88,771,528)
TERIMAAN		
Pindahan Dari Akaun Hasil Disatukan Bekalan Air	1,000,000	0.00
<i>Jumlah Terimaan</i>	1,000,000	0.00

BAYARAN

Perbelanjaan Pembangunan		
Langsung	0.00	0.00
Pinjaman	0.00	0.00
<i>Jumlah Bayaran</i>	0.00	0.00
Lebihan/(Kurangan) Bagi Tahun	1,000,000	0.00
BAKI KUMPULAN WANG AMANAH BEKALAN AIR PADA 31 DISEMBER	(87,771,528)	(88,771,528)

(iii) Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan terdiri daripada Akaun Penyelesaian, Akaun Pinjaman, Kumpulan Wang Luar Jangka, Akaun Kena Bayar dan Pelbagai Kumpulan Wang yang ditubuhkan melalui enakmen yang diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri, iaitu di bawah Seksyen 10 Akta Tatacara Kewangan 1957 (Akta 61). Penubuhan Kumpulan Wang ini adalah untuk membolehkan Kerajaan menyalurkan peruntukan ke satu tabung untuk sesuatu tujuan.

Pelbagai Kumpulan Wang Amanah Kerajaan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	2011 <i>(Debit)/Kredit</i> RM	2010 <i>(Debit)/Kredit</i> RM
AKAUN PENYELESAIAN		
Akaun Penyelesaian Cek Terbatal	4,635,299	3,914,564
Akaun Pendahuluan Daripada Kerajaan Persekutuan	110,000,000	120,000,000
Akaun Pendahuluan Daripada Perbadanan Menteri Besar	15,000,000	15,000,000
<i>Jumlah Akaun Penyelesaian</i>	129,635,299	138,914,564
AKAUN PINJAMAN		
Pinjaman Perumahan ADUN	992,790	930,469
Pendahuluan Membeli Kenderaan	3,642,495	3,506,935
Pendahuluan Diri Pegawai Kerajaan	1,711,566	1,508,747
Pendahuluan Pembiayaan Komputer	1,081,963	938,162
<i>Jumlah Akaun Pinjaman</i>	7,628,814	6,884,313
KUMPULAN WANG LUAR JANGKA		
Kumpulan Wang Belanja Mengejut	6,000,000	6,000,000
<i>Jumlah Kumpulan Wang Luar Jangka</i>	6,000,000	6,000,000
PELBAGAI KUMPULAN WANG		
Kumpulan Wang Simpanan Kerabat DIRaja	521,407	516,607
Tabung Amanah Tok Kenali	6,565,959	6,325,886
<i>Jumlah Pelbagai Kumpulan Wang</i>	7,087,365	6,842,493
AKAUN KENA BAYAR		
Akaun Kena Bayar	18,371,617	15,993,124
<i>Jumlah Pelbagai Kumpulan Wang</i>	18,371,617	15,993,124
JUMLAH PELBAGAI KUMPULAN WANG AMANAH KERAJAAN	168,723,095	174,634,494

(b) Kumpulan Wang Amanah Awam

Kumpulan Wang Amanah Awam mengaakun terimaan dan bayaran bagi maksud tertentu mengikut akta khas atau Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61]. Kumpulan Wang Amanah Awam terdiri daripada Amanah Am yang diwujudkan di bawah Seksyen 9 Akta Tatacara Kewangan 1957 [Akta 61].

Kumpulan Wang Amanah Awam yang matan bagi setiap Kumpulan Wang Amanah Awam pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>2011 RM</i>	<i>2010 RM</i>
AMANAHA AM		
Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan		
<i>Jumlah Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan</i>	468,949	5,551,978
Jabatan Perhutanan Negeri		
<i>Jumlah Jabatan Perhutanan Negeri</i>	50,318,555	48,246,852
Jabatan Pengairan dan Saliran Negeri		
<i>Jumlah Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri</i>	1,259	1,258
Jabatan Hal Ehwal Agama Islam		
<i>Jumlah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam</i>	50,036	36
Pejabat Perbendaharaan Negeri		
<i>Jumlah Pejabat Perbendaharaan Negeri</i>	358,715,718	295,515,919
Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri		
<i>Jumlah Jabatan Perkhidmatan Veterinar Negeri</i>	56,759	0.00
Pejabat Pembangunan Negeri		
<i>Jumlah Pejabat Pembangunan Negeri</i>	343,202	0.00
Jabatan Kehakiman Syariah Negeri		
<i>Jumlah Jabatan Kehakiman Syariah Negeri</i>	92,850	0.00
Jabatan Air Negeri Kelantan		
<i>Jumlah Jabatan Air Negeri Kelantan</i>	0.00	3,137
JUMLAH KUMPULAN WANG AMANAHA AWAM	410,048,127	349,319,180

(c) Akaun Deposit

Akaun Deposit mengaakunkan wang yang diterima khusus bagi sesuatu maksud di bawah mana-mana undang-undang atau mengikut perjanjian. Akaun Deposit terdiri daripada Deposit Am, Deposit Pengambilanbalik Tanah dan Deposit Perumahan Awam Kos Rendah.

Akaun Deposit yang matan bagi setiap kategori Deposit pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

Penhal	2011 (Debit)/Kredit RM	2010 (Debit)/Kredit RM
DEPOSIT AM		
Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan		
<i>Deposit Sewa Rumah Transit Panji</i>	34,280	34,280
<i>Pejabat Setiausaha Kerajaan</i>	1,106,387	940,093
<i>Perumahan SUK - Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	193,018	193,018
<i>Depositi Bayaran Harga Tanah Di Mukim Wakaf Delima, Wakaf Baru</i>	420,000	420,000
Pejabat Pengarah Tanah Dan Galian	56,914,932	27,152,729
Pejabat Tanah Dan Jajahan Bachok	4,329,693	4,716,565
Pejabat Tanah Dan Jajahan Kota Bharu	36,213,431	40,893,158
Pejabat Tanah Dan Jajahan Machang	2,140,615	3,849,455
Pejabat Tanah Dan Jajahan Pasir Mas	5,149,654	5,179,683
Pejabat Tanah Dan Jajahan Pasir Puteh	7,009,762	7,028,485
Pejabat Tanah Dan Jajahan Tanah Merah	9,666,792	8,558,344
Pejabat Tanah Dan Jajahan Tumpat	2,517,493	2,399,221
Pejabat Tanah Dan Jajahan Kuala Krai	25,758,530	23,743,574
Pejabat Tanah Dan Jajahan Gua Musang	80,426,691	56,003,241
Pejabat Tanah Dan Jajahan Jeli	15,313,844	13,502,536
Jabatan Perhutanan Negeri	117,132,062	109,001,571
Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri		
<i>Jabatan Pengairan Dan Saliran Negeri</i>	424,841	424,841
<i>Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	52,471	40,766
Jabatan Pertanian Negeri		
<i>Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	18,374	52,880
Jabatan Kerja Raya Negeri		
<i>Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	742,070	1,040,655
<i>Jabatan Kerja Raya Negeri</i>	5,659,109	5,032,214
Pejabat Perbendaharaan Negeri		
<i>Perbendaharaan Negeri Kelantan</i>	26,400	29,900
<i>Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	276,893	483,679
Pejabat Pembangunan Negeri		
<i>Deposit Wang Jaminan Pelaksanaan</i>	901,953	535,908
Jabatan Kehakiman Syariah Negeri		
<i>Mahkamah Rendah Syariah Kuala Krai</i>	28,820	37,270
<i>Mahkamah Rendah Syariah Jeli</i>	5,300	5,300
<i>Mahkamah Rendah Syariah Tumpat</i>	32,220	37,220
<i>Mahkamah Rendah Syariah Machang</i>	28,400	12,800
<i>Mahkamah Rendah Syariah Tanah Merah</i>	50,870	32,170
<i>Mahkamah Rendah Syariah Bachok</i>	19,181	15,731
<i>Mahkamah Rendah Syariah Gua Musang</i>	16,800	15,200
<i>Mahkamah Rendah Syariah Pasir Mas</i>	43,590	42,870
<i>Mahkamah Tinggi Syariah</i>	73,608	60,608
<i>Mahkamah Rendah Syariah Pasir Puteh</i>	10,650	8,000
<i>Mahkamah Rendah Syariah Kota Bharu</i>	204,334	160,530
Pejabat Perikanan Tumpat	92,949	90,931
Pejabat Perikanan Bachok	1,547,226	1,468,626
Pejabat Perikanan Kota Bharu	146,629	147,001
Jabatan Air Negeri Kelantan		
<i>Jabatan Air Negeri Kelantan</i>	53,323	8,576
<i>Jumlah Deposit Am</i>	374,783,196	313,399,627

DEPOSIT PENGAMBILAN BALIK TANAH

Pejabat Tanah Dan Jajahan Bachok
 Pejabat Tanah Dan Jajahan Pasir Mas
 Pejabat Tanah Dan Jajahan Tumpat

1,164,979	142,967
146,885	153,435
811,291	801,292
2,123,155	1,097,694

Jumlah Deposit Pengambilan Balik Tanah

DEPOSIT PERUMAHAN AWAM KOS RENDAH**Pejabat Menteri Besar Dan Setiausaha Kerajaan**

Rumah Awam Kos Rendah Kandis
 Rumah Awam Kos Rendah Temangan
 Rumah Awam Kos Rendah Padang Tembak, Pengkalan Chepa
 Rumah Awam Kos Rendah Cherang Ruku
 Rumah Awam Kos Rendah Bachok I dan II
 Rumah Awam Kos Rendah Sungai Durian
 Rumah Awam Kos Rendah Kusial Baru
 Rumah Teres Kayu Jalan Hamzah
 Rumah Awam Kos Rendah Chabang Empat
 Rumah Awam Kos Rendah Padang Selesing
 Rumah Awam Kos Rendah SPKA Jalan Joh
 Rumah Awam Kos Rendah Gua Musang
 Rumah Awam Kos Rendah Semut Api
 Rumah Awam Kos Rendah Kampung Lati
 Rumah Awam Kos Rendah Jalan Joh Machang
 Rumah Awam Kos Rendah Limau Hantu
 Rumah Awam Kos Rendah Banggol Kulim
 Rumah Awam Kos Rendah Binjai Manis
 Rumah Awam Kos Rendah Batu II Tanah Merah
 Rumah Awam Kos Rendah Selesing
 Rumah Awam Kos Rendah Kampung Dangar
 Rumah Awam Kos Rendah Kampung Panyit
 Rumah Pangsa Kampung Sireh
 Rumah Teres Kayu Wakaf Mek Zainab
 Rumah Awam Kos Rendah Bachok III
 Rumah Awam Kos Rendah Ju Bakar Tumpat
 Rumah Awam Kos Rendah Kok Lanas
 Rumah Awam Kos Rendah Buluh Kubu
 Rumah Awam Kos Rendah Perupok
 Rumah Awam Kos Rendah Batu 3 Jalan Pahi, Kuala Krai
 Rumah Awam Kos Rendah Bandar Pasir Puteh
 Rumah Awam Kos Rendah Geting
 Rumah Awam Kos Rendah Mana Jaya

10,440	10,440
2,800	3,000
8,376	8,954
5,235	5,235
2,736	3,078
9,840	13,776
10,160	10,640
23,895	23,895
7,540	8,320
5,155	5,155
4,000	4,000
22,220	24,160
167,500	167,340
17,280	17,920
15,120	16,240
9,680	9,680
12,712	13,144
5,630	5,440
6,700	7,160
9,280	10,560
14,123	15,443
1,605	1,605
9,963	9,063
5,760	5,760
3,268	3,428
15,360	16,240
5,900	7,500
5,171	5,171
2,454	2,454
6,492	6,492
14,860	15,470
10,560	10,560
2,690	2,690
454,505	470,013
377,360,856	314,967,334

Jumlah Deposit Perumahan Awam Kos Rendah

JUMLAH AKAUN DEPOSIT**8. MEMORANDUM ASET**

Memorandum Aset menunjukkan sebahagian aset kewangan kerajaan iaitu Pinjaman Boleh Dituntut dan Pelaburan yang dikenakan kepada perbelanjaan mengurus atau pembangunan, tetapi tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

(a) Pinjaman Boleh Dituntut

Pinjaman Boleh Dituntut adalah baki pinjaman yang diberikan oleh Kerajaan Negeri kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan-Badan Berkanun, dan Syarikat Milik Kerajaan yang mana sumber-sumber ini adalah terdiri daripada Sumber Negeri dan Sumber Persekutuan yang dipinjamkan balik oleh Kerajaan Negeri kepada agensi-agensinya berkenaan.

Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Baki Belum Selesai pada</i>	
	<i>2011</i>	<i>2010</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
Badan-Badan Berkanun		
Sumber Negeri	34,007,876	34,953,965
Sumber Persekutuan	197,785,164	197,835,164
Pihak Berkuasa Tempatan		
Sumber Negeri	5,913,839	7,480,831
Sumber Persekutuan	7,441,289	7,591,289
Syarikat		
Sumber Persekutuan	559,991,908	497,912,374
<i>Jumlah Pinjaman Boleh Dituntut (Sumber Negeri)</i>	<i>39,921,715</i>	<i>42,434,596</i>
<i>Jumlah Pinjaman Boleh Dituntut (Sumber Persekutuan)</i>	<i>765,218,361</i>	<i>703,338,827</i>
JUMLAH PINJAMAN BOLEH DITUNTUT	805,140,076	745,773,423

Maklumat terperinci Pinjaman Boleh Dituntut dapat dirujuk di Lampiran 3 - Penyata Akaun Memorandum Pinjaman Boleh Dituntut pada 31 Disember 2011.

(b) Pelaburan

Pelaburan adalah pegangan ekuiti dalam syarikat dan lain-lain.

Pelaburan pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Nilai Buku</i>	
	<i>2011</i>	<i>2010</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
Pelaburan Am	13,488,695	38,875,497
JUMLAH PELABURAN	13,488,695	38,875,497

Maklumat terperinci Pelaburan dapat dirujuk di Lampiran 4 - Penyata Akaun Memorandum Pelaburan pada 31 Disember 2011.

9. MEMORANDUM LIABILITI

Memorandum Liabiliti menunjukkan sebahagian liabiliti Kerajaan iaitu Hutang Awam yang tidak dinyatakan dalam Penyata Kedudukan Kewangan.

(a) Hutang Awam

Hutang Awam adalah terdiri daripada baki hutang Kerajaan Negeri kepada Kerajaan Persekutuan. Ini termasuklah jumlah pinjaman yang diterima untuk dipinjamkan balik kepada Pihak Berkuasa Tempatan, Badan-Badan Berkanun dan Syarikat Milik Kerajaan Negeri serta untuk membiayai perbelanjaan pembangunan dan projek Perumahan Awam Kos Rendah seperti di Lampiran 5.

Pelarasan telah dibuat dalam tahun 2011 ke atas baki Pinjaman dari Bank Pembangunan Asia (ADB) - Pinjaman No.921MAL. Ini adalah kerana rekod awal jumlah pinjaman tersebut telah dicatat dalam Matawang USD sedangkan bayaran balik pinjaman yang bermula dalam tahun 2004 hingga 2010 telah dibayar dalam Ringgit Malaysia (RM).

Hutang Awam pada 31 Disember 2011 adalah seperti berikut:

<i>Perihal</i>	<i>Nilai Buku</i>	
	<i>2011</i>	<i>2010</i>
	<i>RM</i>	<i>RM</i>
PINJAMAN		
Hutang Awam		
Pinjaman Projek Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan	266,559,529	266,559,529
Pinjaman Projek Bekalan Air	609,982,385	589,745,509
Pinjaman Projek Syarikat Majaani Sdn. Bhd.	30,000,000	14,625,718
Pinjaman Projek Perumahan Awam Kos Rendah	64,395,745	67,899,138
Pinjaman Projek Sektor Pelbagai	168,992,868	173,166,056
JUMLAH HUTANG AWAM	1,139,930,526	1,111,995,947

10. AKAUN BELUM TERIMA

Akaun Belum Terima pada 31 Disember 2011 berjumlah RM79,925,219 berdasarkan maklumat Tunggakan Hasil di Lampiran 6 - Penyata Akaun Memorandum Tunggakan Hasil.

